Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 52 oldal — Ára 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASARNAP, május 13. 129. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—19. 8—52. 378.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A magyar kisebbségek utja

Olvassuk egy magyar iró beszámolóját az utódállamokban tett felolvasókörutjáról és jóleső érzéssel állapitjuk meg, hogy a magyar iró, aki illetékesebb, mert jóhiszemü és önzetlen tolmácsa a nemzeti közvéleménynek, az általunk képviselt felfogást vallja a magyar kisebbségek helyzetéről és hivatásáról.

— Tudjátok-e, — sikoltanak fel a magyar iró kérdései — hogy az utódállamok magyarjai már csak nyelvükben egyek veletek, de lelkükben idegenkednek tőletek, akiknek mentalitását ők meg nem érthetik? Tudjátok-e, hogy a kisebbségi magyarság szeme könnyel szalad tele, mert nem vesztek tudomást uj kulturájáról, irodalmáról, müvészetéről és fogalmatok sincs belső életéről és küzdelmeiről? Tudjátok-e, hogy a ti dolgaitok már nem érdeklik őket és lapjaikban unottan olvassák el azokat a hireket, amelyek örökös marakodásaitokról, személyi tülekedéseitekről szólnak s nagyszáju frázisaitokat meghazudtoló irgalmatlan önzésteket tükrözik vissza? Tudjátok-e, hogy a magyarországi és az utódállamokban élő magyaroknak maholnap nem lesznek közös problémáik? Tudjátok-e, hogy ha Jugoszlávia, Erdély, Szlovenszkó magyarjai, akiknek eddig csak a szenvedéseit tudtátok szaporitani, jobb és igazabb magyarnak mondja magát nálatok, a történelem előtt nektek kell a fejeteket lehajtanatok?

Azokat az élesfényü igazságokat, amelyeket az utódállamok magyar kulturcentrumaiban szerzett impressziók csiholtak ki a magyar iró lelkéből, annak jellemzésére regisztráljuk, hogy a mi gondjainkat és bajainkat odaát is milyen világosan látja a politika fertőzetétől meg nem rontott gondolkozás. A magunk részéről mindig tartózkodtunk attól, hogy a magyarországi közélet kritikájába bocsátkozzunk, de ez az abstinencia nem kötelezhet egy kisebbséget olyan állásfoglalás kerülésére, amelyet a természetes nemzetiségi célkitüzések követelményei szabnak meg. A numerus clausus és a fajvédelem egyéb megnyilvánulásai például a kisebbségi küzdelem nehézségeit fokozzák s a szuboticai, kassai és kolozsvári magyart a faji életösztön inditja arra, hogy az ilyen jelenségeket perhorreskálja. A nemzeti kisebbségek teljes polgári jogegyenlőséget követelnek és tudva tudják, hogy ezt csak a demokrácia levegőjében érhetik el. Lehet-e kivánni egy nemzeti kisebbségtől, hogy lelkesedjék a reakcióért, amely rá csak üldözést és elnyomást hozhat?

A jugoszláviai magyarság alapvető problémája, hogy nyelve, kulturája teljes szabadságát kivivja, gazdasági boldogulása feltételeit megteremtse és ezért szükségkép idegenkedik minden olyan mentalitástól, amely ennek a programjának megvalósulását közvetlenül vagy közvetve akadályozza. A forradalom konvulzióin keresztülment Magyarország politikájának bizonyára vannak olyan szempontjai, amelyeket mi távolról nem értünk meg, de ugyanugy azok, akik nem élnek kisebbségi sorsban, nem tudják beleélni magukat a mi viszonyainkba. A magyarországi rezsim az ottani belső viszonyok eredője, viszont az utódállamok magyarságának politikai hite és világszemlélete uj hazájában való elhelyezkedésének függvénye. A magyar kisebbségeknek nincs, nem is lehet semmiféle ingerenciája a magyarországi eseményekre, mig ha Magyarországon bizonyos dolgok nem mennek rendben, az, ámbár nem vagyunk felelősek érte, káros kihatással lehet a magyar kisebbségekre.

— Eddig a magyar kisebbségeknek csak a szenvedéseit tudtátok szaporitani — mondja kenényen a felolvasó körutjáról hazatért magyar iró a magyar faji többség felé. Ezekben a sulyosan zuhanó szavakban a magyar kultura harcosainak, a magyar demokrácia előkelő szellemeinek igazi, konstruktiv faji szolidaritása tárul fel, amely a magyar kisebbségek legfőbb érdekét Magyarország és az utódálamok békés együttmüködésében ismeri fel.

A radikális klub határozata megerősitette a kormány helyzetét

Kudarcot vallott az elégedetlen radikálisok akciója — Az ellenzék folytatja a parlamentben a sürgősségi javaslatok beterjesztését

Ismét elnapolták a parlamentet

Beogradból jelentik: A radikális klub péntek esti határozatát politikai körökben a legkülönbözőbben kommentálják. Azt mindenesetre megállapitották, ugy a kormánypártok, mint az ellenzék köreiben, hogy a határozat folytán a politikai helyzet seemmibn sem változott, sőt a kormány helyzete lényegesen megerősödött. *Az elégedetlen radikálisok akciója a klubban nem járt sikerrel.* Sok kommentárra adott okot az a körülmény, hogy az elégedetlenek közül a leghangosabbak, akik a kormányt vajdasági politikájáért anacionalista irányzattal vádolták meg, szólásra sem jelentkeztek a klubban, ugy hogy a kérdés, amellyel kapcsolatban a legnagyobb zajt ütötték a kormány ellen, még csak szóba sem került.

A demokraták körében meglehetős izgalmat keltett, hogy a radikális klubülésen több képviselő élesen támadta a demokrata pártot és a demokrata minisztereket. Minthogy azonban a demokraták a jelenlegi kombinációt tartják az egyedüli lehetséges megoldásnak, minden jel szerint ennek *nem lesznek komolyabb konzekvenciái.*

A demokrata klub szombat délelőtt ülést tartott, amelyen *Davidovics* Ljuba közölte a radikálisok határozatát és megállapitotta, hogy a határozat a kormány helyzetét megerősitette. A klubülésen szóba került *Gafur* Nazin volt prisztinai demokrata képviselőjelölt meggyilkolásának kérdése is, aminek politikai háttere van. Davidovics kijelentette, hogy interveniált *Korosec* belügyminiszternél és szigoru vizsgálat elrendelését kérte. Ennek eredményekép egy igazságügyminiszteri főtisztviselő *utazik* a helyszinre, hogy a vizsgálatot lefolytassa.

Tiz napos lesz a parlamenti szünet

A parlament szombati napirendjének letárgyalásával ismét kimerült a ház munkaprogramja és ennek folytán a parlamentet ujból elnapolták. A parlamenti szünet előreláthatólag tiz napig fog tartani és kormánykörökben remélik, hogy a parlament junius folyamán kellőkép foglalkoztatva lesz.

A pénzügyminiszter Párisban

Markovics Bogdán pénzügyminiszter értesülésünk szerint jelenleg Párisban tartózkodik, ahol a francia pénzügyi körökkel folytat megbeszéléseket Szerbia háboru előtti adósságainak rendezéséről. *A pénzügyminiszter csak a jövő héten utazik Londonba.* Mint technikai szakértő a közlekedésügyi miniszter helyettese *Kuzmanovics* Ognan kiséri, aki magával viszi az egyes minisztériumok által kidolgozott terveket a kölcsönből tervezett nagy közmunkákról.

A szabadkirályi városokat kikapcsolják a tartományokból

A vajdasági radikális képviselők szerdán délután Beogradban konferenciát fognak tartani. A konferencián az agrárreformtörvény tárgyalását fogják folytatni.

A vajdasági városoknak a tartományokhoz való viszonyát előreláthatólag rövidesen törvénnyel rendezik. A belügyminisztériumban már kidolgoztak egy javaslatot Beogradnak és Zagrebnak a tartományokból való kikapcsolásáról. A minisztertanács ülésén, amelyen ezt a javaslatot tárgyalták, *Sztankovics* földmivelésügyi miniszter javasolta, hogy *kapcsolják ki a tartományból a szabad királyi városokat is.* A minisztertanács Sztankovics javaslatát egy bizottság elé utalta és ha ez elfogadja, akkor *novelláris uton rövidesen megtörténik a vajdasági városok kikapcsolása a tartományokból.*

A parlament ülése

A parlament szombat délelőtti ülése különböző sürgős javaslatok tárgyalásával telt el és meglehetős *viharos lefolyásu volt.*

Az ülést délelőtt tizkor nyitotta meg *Agatonovics* Raniszláv alelnök. Először *Grizogono* független demokrata sürgősségi javaslatát tárgyalták, aki *Koszánovics* Száva képviselő inzultálásával kapcsolatban azt javasolta, hogy a parlament küldjön ki héttagu bizottságot azoknak az intézkedéseknek megbeszélésére, amelyeket a parlament szükségeseknek tart a képviselői szabadság védelmére. Grizogono kifejtette, hogy a parlamentnek nem lehet sürgősebb feladata, mint a parlament és a népszuverenitás tekintélyének védelme. A parlament elnökének, szerinte kötelessége lett volna, hogy a legenergikusabb lépéseket tegye meg Koszanovics megtámadása után a parlament védelmére. De emellett az igazságügyminiszternek *is intézkedni* kellett volna.

Vulicsics Milorád igazságügyminiszter hangsulyozta, hogy sajnálja a Koszanovics esetet.

— Sajnálatos — mondotta — ha a polgárok megkerülik a törvényt és a bíróságokat. Még sulyosabb az eset, ha ezt közfunkciót végző egyénnel szemben követik el és a legsulyosabb, ha egy képviselőt támadnak meg azért, amit a parlamentben mondott. Elvileg nincs kifogása az ellen, hogy megszigoritsák ilyen esetekben az eljárást. A rendőrhatóság azonnal megtette a törvényes intézkedéseket, két napon belül lefolytatta a nyomozást és most már csak a vádlott *Afgan* egy bizonyitványának megérkezésére várnak, hogy átadják a bíróságnak. A törvény szerint két évig terjedhető fogházzal sujtják az ilyen büncselekmény elkövetőjét. Ami magát a sürgősséget illeti, azt nem fogadja el az igazságügyminiszter, mert a parlament előtt fekszik az uj büntetőtörvény tervezete és a parlamentnek módjában lesz az immunitásról szóló szakaszokat megszigoritani.

Markotics Filip Radics-párti és *Saulics* Novica földmivespárti felszólalása után *Koszanovics* Száva hosszabb beszédben adatokkal illusztrálta, hogy milyen ember az ő támadója. Felolvasott egy hivatalos aktát, amely arra hivja fel a figyelmet, hogy Afgan Magyarország javára már másfél év óta kémkedik és összeköttetésben áll egy magyar miniszterrel.

A parlament a sürgősséget elvetette.

Dr. *Kosztics* Milán független demokrata sürgősségi javaslatot terjesztett be a zemuni rokkantintézet megszüntetése ellen. *Radics* Punisa radikális szólt hozzá a javaslathoz. Beszéde közben gyakran tört ki derültség, ugy az ő kijelentései, mint a közbeszólások miatt. Racics tiltakozott az ellen, hogy az országot Jugoszláviának nevezik. Szerinte *Nagyszerbiának kellene az országot elnevezni.*

Radics Pavle: *Szerb királyság stb.*

Racics Punisa: *Egy angol igen szépen megmondotta: Szerbia királyság et Comp. (Viharos derültség.)*

Lazics Veja földmüvespárti csatlakozott a sürgősségi javaslathoz, amelyet azonban a parlament *Radovics* Cseda szociálpolitikai miniszter felszólalása után elvetett.

Grizogono sürgősségi javaslatot terjesztett be, hogy a passziv vidékekre szállitandó élelmiszerek vasuti tarifáját csökkentsék. *Miloszavljevics* Szvetiszláv közlekedési miniszter a sürgősséget ellenezte, de kijelentette, hogy ő is ebben az irányban dolgozik. A sürgőssé-

get elvetették.

Panamavád egy Radics-párti képviselő ellen

Agatanovics alelnök válaszolt ezután Budiszavljevics független demokrata kérdésére Koszánovics Szava megtámadása ügyében, majd az alelnök közölte Grgurovics Veljkó radikális képviselő kérdését dr. *Sutelj* Juraj Radics-párti képviselő ügyében. Ebben a kérdésben *Grgurovics rámutat arra*, hogy dr. Sutelj, aki a boszniai erdővisszaéléseket a parlamentben szóvátette, ami miatt parlamenti vizsgálóbizottságot küldtek ki, *maga is érdekelve van ezekben az ügyekben, mint a Krivaja részvénytársaság volt ügyvédje.* Grgurovics kérdése kompromittáló adatokat tartalmaz Sutelj ellen. A radikális képviselő azt kérdi, hogy mit hajlandó a parlament elnöksége tenni a parlament méltóságának védelmére, amelyet Sutelj olymódon sértett meg, hogy a parlament tájékozatlanságát kihasználva, megválasztatta magát a vizsgálóbizottság tagjává. Agatanovics a kérdésre azt válaszolta, hogy maga a bizottság illetékes, hogy tagjai felől határozzon.

Grgurovics, bár Sutelj nem volt jelen, meg akarta indokolni kérdését, *a Radics-párti képviselők azonban óriási lármával körülvették a szónoki emelvényt és megakadályozták Grgurovicsot beszéde elmondásában.* A nagy lárma miatt az elnök szünetet rendelt el. A szünet után a kedélyek lecsillapultak és Grgurovics elmondhatta beszédét.

Az elnök két órakor berekesztette a délelőtti ülést.

A földmüvelésügyi miniszter expozéja az állategészségügyről

A délutáni ülést félhatkor nyitotta meg *Agatonovics* Radoszláv alelnök. A járványos állatbetegségek leküzdéséről szóló törvényjavaslat volt a napirend első pontja. *Pavlovics* Sztojadin előadó felolvasta a bizottság jelentését, majd *Sztankovics* Szvetozár földmivelési miniszter indokolta meg a javaslatot.

— Az ország területén — mondta a miniszter — öt különböző törvény szabályozza a kérdést és ezeknek egységesitése sürgős. A javaslat a modern állategészségügyi tudomány alapelvein épült és tekintettel van más országok hasonló törvényeire, különösen azokéra, amelyek a mi élőállatainknak és hustermékeinknek nagy fogyasztói. Az állat egészségügyi szolgálat az uj törvény szerint az állami szervek hatáskörébe fog tartozni, de a községi hatóságok is közreműködnek majd a törvény végrehajtására. Kártérítést ad az állam azoknak a tulajdonosoknak, akiknek állatait hatósági rendeletre megölik, valamint azokért az állatokért, amelyek a hatóságilag elrendelt oltás következtében hullanak el. Az állati járványos betegségek elleni küzdelem költségeit főleg az állam viseli és csak a legkisebb mértékben járulnak hozzá a földmivesek. Az államnak nagy haszna lesz a törvény életbeléptetéséből, mégpedig azért mert: 1. A legmodernebb módszerekkel fognak küzdeni a járványok ellen. 2. Az eljárás az egész országban egyöntetü lesz. 3. A nép segélyt kap a gyógyithatatlan járványos betegség miatt leölt állatért. 4. Könnyitéseket tartalmaz a törvény az állatkereskedelem részére, különösen a külföldi államokkal létesitendő állategészségügyi konvenciók tekintetében. 5. Lehetővé teszi az élőállatok biztositását.

Végül a miniszter ismertette az állatorvosi szolgálatra vonatkozó rendelkezéseket és kérte a javaslat elfogadását.

A javaslathoz *Csubrovics* Pavle demokrata szólt hozzá, majd *Agatonovics* Radoszláv elnök bejelentést tett a parlament elnapolásáról.

Uj törvényjavaslatok a parlament előtt

A földmivelésügyi minisztérium és a pénzügyminisztérium egész sereg törvényjavaslatot nyujtott be a parlament elnökéhez, aki ezeknek a törvényjavaslatoknak egyrészét már ki is osztotta az illetékes bizottságoknak. A pénzügyminisztérium beterjesztette a mérlegekről és mérlegek felhasználásáról, valamint a mérlegek ellenőrzéséről szóló törvényjavaslatokat. A javaslatok ujitása, hogy az ország egész területére bevezeti a kiló és a méterrendszert, amelyet ezentul azokban az országrészekben is használni kell, hol eddig még nem volt általánosan használatos. Ugyancsak a pénzügyminiszter terjesztette be a követ-számról szóló törvényjavaslatot is, amelyet a parlament pénzügyi bizottsága már általánosságban és részleteiben is elfogadott. A javaslat kimondja, hogy minden áru után, akár követen szállitják, akár nem, követvámot kell fizetni.

A földmivelésügyi miniszter az állatbetegségek elleni védekezés ellensulyozásra törvényjavaslatot nyujtott be és ennek a törvényjavaslatnak az a célja, hogy az országba ne lehessen behurcolni, vagy az országból kivinni különféle ragadós állatbetegségeket. A törvény tulajdonképpen a nemzetközi szerződésekben megállapitott állategészségügyi intézkedéseket tartalmazza.

A gyáriparosok a forgalmi adó eltörlését és a tartományok számának csökkentését követelik

Beogradból jelentik: A gyáriparosok két napig tartó kongresszusa határozati javaslatot fogadott el, amelyet megküldtek a kormány tagjainak.

A hét pontból álló határozati javaslat a gyáriparosok több követelését foglalja magában. A gyáriparosok felhivják a kormányt, hogy dolgoztasson ki gazdasági statisztikát és kérik, hogy *a forgalmi adót ne kössék le külföldi kölcsön zálogaképen, hanem szüntessék meg.* A tartományokra nézve a határozati javaslat követeli, hogy a tartományok számát csökkentsék és pénzügyeit a kormány ugy rendezze, hogy a fontosabb adónemeket maga az állam vesse ki és ebből adjon pénzt az önkormányzatok számára. Az alkalmazottak adója tekintetében a gyáriparosok azt a követelést támasztják, hogy az alkalmazottak önkormányzati pótadóját maximálják. A határozat ötödik pontja követeli, hogy törvénnyel *rendezzék az állami beszerzések módját*, különös tekintettel a hazai iparra. A két utolsó pontban a vasutak szénellátására és az ipari kötelezvények kibocsátására nézve kérnek kormányintézkedéseket.

Apatinban letartóztattak egy csavargót, akit a kulai kettős rablógyilkossággal gyanusitanak

Négy nevet használt a gyanus idegen

Apatinból jelentik: Az apatini csendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatott egy gyanusan viselkedő fiatalembert, aki napok óta az Apatin—szontai dunai töltések munkásai között járkált, de *nem dolgozott* és a csendőrségnek ezért igen gyanusnak tünt fel. Letartóztatásakor azt mondotta, hogy *Hrlics* Péternek hivják, bisztrai születésü. A csendőrség egész sor tanut is kihallgatott, akik előadták, hogy semmit sem tudnak róla, csupán azt, hogy előttük *Weisz* Ádámnak adta ki magát.

A csendőrség megállapitotta, hogy Hrlics Crvenkán is járt és ott *Pasics* Péternek, majd *Popovics* Péternek is nevezte magát. A nyomozás eddig még *nem tudta megállapitani*, hogy a soknevü ember követett-e el valami sulyosabb törvénybeütköző cselekményt is.

Az apatini csendőrség szombaton tovább folytatta a nyomozást és ujból kihallgatta Hrlicset, aki azt mondotta, hogy már hónapok óta bolyong minden munka nélkül a Vajdaságban és nem tudott *munkát* kapni. Nagyon sokat éhezett és azért ment a munkások közé, mert csak a szegényember segit a szegényen. A csendőrség a körözőlevelekből megállapitotta, hogy *Hrlics személyleirása pontosan megegyezik azzal a személlyel, aki február 28-ikán éjszaka kettős rablógyilkosságot követett el Kulán.* Hrlicset a csendőrség lefényképezte és a fényképet megküldte a kulai főszolgabiróságnak. A kulai főszolgabiróságtól még nem érkezett meg Apatinba a válasz és most nagy érdeklődéssel várják, hogy a soknevü embernek van-e valami köze a kulai bűntényhez.

A pénzügyminiszter ultimátuma a szuboticai adóhátralékosokhoz

A pénzügyminiszterium a pénzügyigazgatóságot, a pénzügyigazgatóság a városi tanácsot teszi felelőssé a hátralékos adó miatt

A szuboticai járási pénzügyigazgatósághoz szombaton igen erélyes hangu rendelet érkezett az adóvezérigazgatóság utján a pénzügyminisztériumtól. A rendeletben a pénzügyminiszter elrendeli, hogy

az adóhátralékokat és a folyó adókat kiméletlenül hajtsák be, mert az államnak szüksége van a pénzre és a szuboticai adófizetők semmi hajlandóságot nem mutattak az utóbbi időben arra, hogy fizetési kötelezettségüknek eleget tegyenek.

A rendelet, amely 55.394 szám alatt érkezett meg Szuboticára, többek között a következőket tartalmazza:

— A minisztérium ujból kénytelen felhivni a szuboticai pénzügyigazgató figyelmét arra, hogy az adófizetések Szuboticán a minimumon alul vannak. Ezért figyelmezteti a pénzügyigazgatóságot, hogy erélyesebb kézzel igyekezzék behajtani az adóhátralékokat és folyó adókat, mert az adóbefizetések ebben az évben az előbbi évekéhez képest lényegesen alászállottak, annak ellenére, hogy Szuboticának igen fejlett ipara és kereskedelme van.

Az adóbefizetésekből itélve

Szuboticán óriási összegü künnlevőség van,

amit haladéktalanul be kell hajtani. Egyben figyelmezteti a pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságot arra, hogy

a földmüvelő osztálynak ezekben a hónapokban, amikor a legnagyobb mezei munka folyik, bizonyos kedvezményeket adjon és ne erőltesse a befizetést csak akkor, ha a parasztság már értékesitette terményeit.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a gazdagabb földbirtokosok is élvezhetik ezt a kedvezményt. *Velük szemben a legszigorubban kell eljárni, ha adóhátralékuk van és azokat nem fizetik.*

A pénzügyminiszter ezenkivül felhivta a pénzügyigazgatóság figyelmét arra is, hogy azok ellen, akik az általa kiadott rendeleteteket nem tartják be, alkalmazza a pénzügyi törvény büntető szakaszait és

büntesse meg azokat az adótisztviselőket és községi hatóságokat, amelyeknek hanyagsága és nemtörődömsége folytán gyülemlik össze az adóhátralék.

A pénzügyminisztérium kifejti továbbá, hogy nem türi, hogy az adóhátralék növekedjen és *minden szabálytalanságért vagy az adótisztviselők hanyagságáért magát a pénzügyigazgatót teszi felelőssé.*

Svábics Szvetozár pénzügyigazgató hétfőn a pénzügyminisztérium utasitása alapján igen szigoru átiratot fog intézni a városi adóhivatalhoz és

a városi tanácsot teszi felelőssé, hogy az adóbefizetések rendben folyjanak be.

A pénzügyigazgatóság azonkivül ezuton is felhivja a város lakosságát, hogy adófizetési kötelezettségének a legrövidebb időn belül tegyen eleget, mert a jövő héten nagyon szigoru adóvégrehajtás fog kezdődni, amely alól senki sem vonhatja ki magát, ha hátralékban van.

Halálra itéltek Oszijeken egy apósgyilkos földmüvest

Az áldozat leánya is résztvett a bünténybe

Oszijekről jelentik: Az oszijeki törvényszék két napi tárgyalás után, kötéláltali halálra itélte *Virág* Sreta dáljai földmivest, ki apósát orvul meggyilkolta. A gyilkos földmives feleségét, Virág Angelinát pedig, aki segédkezett édesapja meggyilkolásában, husz évi fegyházra itélte.

Az áldozat Jokics Milos, hetvenkét éves jómódu dáljai gazda, aki rossz szemmel nézte, hogy leánya, Angelina, Virág Sreta felesége lett, mert Virágot az egész község könnyelmü, iszákos embernek ismerte. Az após és a vő között emiatt állandó volt a viszály és az öreg Jokics, akit Virág és felesége sokszor zaklattak pénzért, a mult év végén végleg megszakitotta az érintkezést Virággal. Márciusban apja unszolására Angelina is otthagyta az urát és apjához költözött. A házastársak azonban Jokics tudta nélkül, naponta találkoztak és egy találkozás alkalmával megbeszélték, hogy *az öreget eltesszik láb alól.* Március huszonötödikén hajnalban Virág apósa lakására ment, melynek ajtaját felesége nyitva hagyta. Virág magához vette a fejszét, amelyet felesége készitett neki elő, odament az öreg Jokics ágyához és *rásujtott az alvó emberre.* Jokics az ütéstől elveszitette eszméletét, ekkor az asszony — mint a tárgyaláson vallotta: férje fenyegetésére — késsel három izben beleszurt apja mellébe. Virág néhány baltaütéssel végzett az öreg emberrel, akinek holttestét az ágyból kiemelték és a kályha *mellé fektették*, a véres fejszét és a kést pedig elrejtették. Másnap az asszony a csendőrségre ment és jelentette, hogy apját az éjszaka *rablók meggyilkolták.* A csendőrök azonban megtalálták a véres fejszét és az asszony hosszas vallatás után beismerte, hogy ő és férje gyilkolták meg Jokicsot.

A tárgyaláson az asszony mindent beismert, Virág azonban állhatatosan tagadta, hogy része volt Jokics meggyilkolásában. A biróság Virág Sretát *kötél általi halálra, feleségét husz évi fegyházra itélte.* Az elitéltek felebbeztek.

Ady Endre ujságiró publicisztikai irásait gyüjtötte össze Fehér Dezső, kiváló nagyváradi ujságiró „Hit hív az acélhegyü ördög" cimmel. A kötetben megtaláljuk mindazokat a cikkeket, amelyeket a fiatal Ady Endre irt különféle lapokba és amelyek már teljes mértékben bizonyitják azt a nyugtalan, lázadó izzig-vérig termelő szellemet, mely később verskötetekben bontakozott ki

A könyv ára ötven dinár. - Megrendelhető a Minerva r. t. könyvosztályában

A szép fog egyike a természet legszebb adományainak. E kincsnek azonban gondos és rendszeres ápolásra van szüksége. Aki mindennap ODOL-t használ, az a lehető legjobban ápolja fogait és száját.

Egy üveg ára 22 dinár, nagy üveg 35 dinár, kettős üveg 65 dinár. 3319

ODOL kapható minden gyógyszertárban, drogériában, illatszertárban és a szakmabeli üzletekben.

„Magasállásu gonosztevők készitették elő a milánói bombamerényletet“

Mussolini öccsének feltünő cikke az eddigi nyomozásról

Milanóból jelentik: Arnoldo *Mussolini*, a miniszterelnök öccse a *Popolo d' Italiában* titokzatosan hangzó cikket ir a milanói bombamerényletről. A fiatal Mussolini fejtegeti, hogy egy hónappal ezelőtt történt a milanói bombamerényiet, amely a király élete ellen irányult és ha célját nem is érte el, sok ember életébe került. A közvélemény tehát méltán nyugtalankodik — irja a duce öccse — hogy a vizsgálat még mindig a sötétben tapogatódzik, a dolog azonban *nem* igy áll.

A vizsgálat megállapitotta, hogy magasállásu gonosztevők müködtek közre a milánói bombamerényletben,

akik keztyüben szoktak dolgozni és tervük az volt, hogy megriasszák és megfélemlitsék Olaszország közvéleményét. Közönséges emberek és munkások csak vak eszközök voltak az értelmi szerzők kezében, akik keztyüsen tervezték ki az ördögi müvet és ebben külföldi erők is segitettek nekik.

Ha a neveket még nem is lehet nyilvánosságra hozni, bizonyos, hogy a vizsgálat már nyomon van,

— fejeződik be Arnoldo Mussolini titokzatos cikke.

A japán csapatok véres harc után vették be Csinanfut

A japánok eddig huszezer kinai katonát fegyvereztek le

Londonból jelentik: A legujabb sanghaji jelentés alapján megállapitható, hogy

a japán csapatok véres harc után csak péntek reggel tudták hatalmukba keriteni Csinanfu belső városrészét.

ahol rendkivül erős ellenállásra találtak. A japánok péntek délelőtt ujabb négyezer kinait fegyvereztek le, ami által

a lefegyverzett kinai katonák száma huszezerre emelkedett.

A déli csapatok le nem fegyverezett része rendetlen visszavonulásban van. Visszavonulnak az északi csapatok is, amelyek uj védelmi állásokat épitenek ki. A japán csapatok Csinanfu megostromlásánál sulyos veszteségeket szenvedtek.

Görögország nem köt háboruellenes szerződést Törökországgal

A görög kormány visszautasitja a tervet mindaddig, mig a két ország között fennálló vitás kérdéseket döntőbiróság nem rendezi

Athénból jelentik: A görög politikai pártok vezérei péntek este értekezletet tartottak és egyhangulag bizalmat szavaztak a kormánynak abból az alkalomból, hogy

a görög kormány a török kormány által felajánlott háboruellenes szerződés aláirását azzal az indokolással utasitotta vissza, hogy Törökország és Görögország közt még sok függő kérdés van és amig ezek a nézeteltérések nem rendeződnek döntőbiráskodás utján, addig a görög kormánynak nem áll módjában háboruellenes szerződést kötni Törökországgal

annál kevésbbé, mert a török kormány eddig a leghatározottabban ellene volt annak, hogy a vitás kérdéseket döntőbiróság rendezze.

A pártközi értekezlet leszögezte egyben azt is, hogy

Görögországnak semmi kifogása nincs a török-olasz háboruellenes szerződés megkötése ellen,

már csak azért sem, mert a török-olasz szerződés mindenesetre meg fogja könnyiteni a fennálló vitás kérdések rendezése ügyében szükséges közvetlen görög-török tárgyalásokat.

Károly herceg hétfőn hagyja el Angliát

A román nemzeti parasztpárt uj taktikához folyamodik — A román kormány továbbra is terrorizálja a külföldi ujságirókat

Bukarestből jelentik: A gyulafehérvári nagygyülés nem renditette meg a kormány helyzetét. A nemzeti parasztpárt vezetői azt mondják, hogy

a parasztpárt most uj harci taktikát fog alkalmazni,

amelyet még a párt tagjai előtt is titkolnak. Uj harc akkor fog kezdődni, amikor visszatér az országba Mihalache Madgearu és Vajda-Vojvoda, akik most a cseh agrárpárt meghivására a párt prágai nagygyülésen vesznek részt. A párt uj taktikája hir szerint nem fogja kizárni azt, hogy a parasztpárti képviselők részt vegyenek a parlament munkájában. A parasztpárti képviselők a parlamentben heves harcot fognak inditani a stabilizációs törvény ellen.

A Bratianu-kormány véleménye az, hogy helyzete lényegesen megerősödött

A kormány továbbra is éles rendszabályokat alkalmaz a külföldi laptudósitók ellen,

akiket románellenes rágalmazó propagandával vádol. Ennek a terrornak tulajdonitható, hogy a bukaresti helyzetről nem lehet megbizható jelentéseket kapni, mert a terrorizált ujságirók inkább nem adnak tudósitást lapjaiknak, semhogy a Bratianu-kormány szájaize szerint informálják a külföldet.

Mint Londonból jelentik, Károly volt trónörökös egészségi állapota már annyira javult, hogy péntek este már elhagyhatta az ágyat.

Károly herceg ugyan ujabb kérelmet intézett a belügyminiszteriumhoz kiutasitásának elhalasztására és reménykedik, hogy a belügyminiszterum visszavonja a kiutasitását, környezetében azonban már nagyban folynak az előkészületek az elutazásra és valószinü, hogy a herceg már hétfőn elhagyja Anglia területét.

Azt még senkisem tudja, hogy a román extrónörökös hova fog utazni.

Megakartak lincselni egy tolvajt a szuboticai városházán

Rendőrök szabaditották ki a harcias asszonyok kezei közül egy tolvaj suhancot

A szuboticai rendőrségnek a városháza második emeletén levő folyosóján szombaton délelőtt izgalmas események zajlottak le. *Néhány piaci árus meg akart lincselni egy tolvajt, akit a rendőrök csak az utolsó pillanatban tudtak kimenteni a feldühödött asszonyok kezei közül.*

Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettes ellopta egy szegény zöldségárus asszony sátrának ponyváját. A sátorponyva értéke mintegy hatszáz dinárt tett ki, de a hatgyermekes anya részére ez olyan veszteség volt, amelyet nem tudott pótolni. Az asszony feljelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást. A detektivek szemmel tartották az ócskapiacot, de eredmény nélkül. A károsult asszony időközben többször felment a rendőrségre és érdeklődött, hogy megkerült-e ponyvája.

Pénteken este az egyik rendőrposzt, a Vilsonova-utcában figyelmes lett egy fiatalemberre, aki nagy csomagot cipelt. Igazolásra szólitotta fel a gyanus alakot, aki zavaros válaszokat adott és igazolni sem tudta magát. A rendőr a suhancot felvitte az ügyeletes szobába, ahol a nála lévő csomagban egy nagy sátorponyvát találtak. Szombaton reggel vallatóra fogták a magát *Berényi* Sándornk nevező legényt, aki *bevallotta, hogy a ponyvát a piacon egy ismeretlen asszonytól lopta el.*

Mázics Andrija rendőrkapitány értesitette a károsult asszonyt, aki csakhamar megjelent a rendőrségen, ahol közölték vele, hogy a tettes és vele együtt a sátorponyva is megkerült. Az asszony erre eltávozott, de csakhamar egész sereg asszonnyal tért vissza.

Ekkor vezették ki az egyik szobából Berényit. A kofaasszonyok, mikor megpillantották a tolvajt, elöször szidalmazni, majd ütlegelni kezdték. A kisérő rendőr tehetetlen volt a sok asszonnyal szemben, akik a szitkok egész özönét zuditották a megrettent tolvajra.

A zajra több hivatalnok kirohant szobájából és közbelépésüknek köszönhető, hogy Berényi kiszabadult veszélyes helyzetéből. A tolvaj suhancot, aki több erős ütést kapott és ruháját is sok helyen összeszaggatták a haragos asszonyok, visszakisérték a fogdába, a délután folyamán pedig átadták az ügyészségnek. A harcias asszonyokat rendőrök távolitották el a városháza épületéből.

Klepetár apja a bíróság előtt

A védelem mindenáron bizonyitani akarja a Vörösmarty-gyilkosság egyik gyanusitottjának alibijét

Prágából jelentik: A Vörösmarty-gyilkosság egyik vádlottja, *Klepetár* dr. orvos és védője minden eszközzel alibit akarnak bizonyitani. A bünpör szombati tárgyalására megidéztette a védelem Klepetár apját, Klepetár János mérnököt, egy tisztes öregurat és leányát, akikkel azt akarja a védő bizonyitani, hogy *a gyilkosság napján, julius 16-ikán vett át az öreg Klepetár a fiától egy ügyvédi meghatalmazást,* amit aznap irt alá Klepetár dr., megkérve apját, hogy azt juttassa el Bartosek ügyvédhez.

Amikor az öreg Klepetár és leánya megjelentek a tárgyalóteremben, minden szem feléjük fordult. Az öreg ur rá sem nézett a vádlottak padján ülő fiára, hanem elfordult tőle, amikor a birói emelvény felé ment.

A bíróság először *Bartosek* ügyvédet hallgatta ki tanuként, aki az elnök kérdésére előadta, hogy tényleg *van az aktái közt egy meghatalmazás, amit Klepetár 16-ikán irt alá és ha emlékezete nem csal, ő aznap vette át az okiratot a vádlott apjától.*

Amikor az elnök megkérdezte, hogy miért az apa ment az ügyvédhez és miért nem maga Klepetár vitte el a meghatalmazást, hiszen ő irta alá az okiratot, felpattant a vádlottak padjáról Klepetár és a következőket mondotta:

— Nagyon egyszerüen azért, mert pénzügyeimet és minden más dolgomat édesapám intézte az ügyvéddel.

A szünetben a törvényszék folyosóján kinos jelenet játszódott le az esküdtszék egyik tagja és *Kucsera* dr., a Cseszke Szlovo szerkesztője között. *Az esküdt szemrehányást tett Kucserának, hogy lapjában hamis tudósitást közölt a tárgyalásról, ami ellen az ujságiró tiltakozott. Ebből szóváltás támadt és végül is Kucsera dr. tettleg inzultálta az esküdtet.*

Mezőgazdák napja Noviszadon

A mezőgazdasági szövetkezetek kongresszusa

Noviszadról jelentik: Az *Agrária* noviszadi mezőgazdasági szövetkezet rendezésében szombaton nagyszabásu szövetkezeti nap volt Noviszadon. A szövetkezeti napon az ország minden részéből jelentek meg szövetkezeti delegátusok, főleg németek, akik a szövetkezeti kongresszuson többségben is voltak.

A mezőgazdasági napot délelőtt fél tiz órakor a mezőgazdasági szövetkezetek elnökeinek konferenciája nyitotta meg, amely a Polgári Lövöldében folyt le. A konferencián dr. *Kraft* István, a mezőgazdasági központi kölcsönpénztár elnöke, a német párt vezére elnökölt és résztvettek azon *Kremling* Lajos, a német párt országos elnöke, *Keks* János, a Kulturbund és az Agrária elnöke, *Saal* Ferenc, az osztrák mezőgazdasági szövetkezetek delegátusa, dr. *Peters*, a bécsi mezőgazdasági főiskola tanársegéde, *Ulmanszki* Száva dr., a zagrebi mezőgazdasági főiskola tanára és *Friedl* János, az osztrák állategészségügyi szövetkezet zagrebi megbizottja. Dr. Kraft ismertette a jugoszláviai szövetkezeti mozgalom történetét és rámutatott arra, hogy a nagy nehézségek ellenére öt év alatt a mezőgazdasági szövetkezetekből hatalmas szervezetet épitettek ki. Javaslatára a konferencia hódoló táviratot intézett Őfelségéhez, majd letárgyalták a központi kölcsönpénztár és az Agrária mezőgazdasági szövetkezet kérdését.

A konferenciát délután *Keks* János elnöklete alatt folytatták. A délutáni tanácskozásokon résztvett dr. *Veljkovics* Hajduk, a földmivelésügyi miniszter képviselője, dr. *Super* Antal és *Klicin* Mita, a bácskai tartományi választmány elnöke s *Blauenstein*, az Első Horvát Takarékpénztár helyettes igazgatója is. A délutáni tanácskozás főleg szakelőadásokkal telt el. Dr Kraft István a mezőgazdasági válságról és a mezőgazdák önsegélyéről, *Binder* Ferenc pazovai lelkész a szövetkezetekről, *Schultz* János a vetőmag termesztéséről, dr. *Peters*, az osztrák mezőgazdasági tanács előadója az állattenyésztésről, *Steiner* Henrik mérnök pedig a többtermelésről tartott előadást.

Este a Polgári Lövöldében ismerkedési estély volt, amelyen dr. Dobring József, a Kulturbund noviszadi csoportjának elnöke üdvözölte a vendégeket. A Frohsinn dalegylet énekszámokat adott elő, Fuchs György pedig néhány kabarészámmal szórakoztatta a közönséget.

Vasárnap az Agrária mezőgazdasági szövetkezet tartja meg rendes közgyülését.

Párisban van és Amerikába akar szökni a fuvarlevélcsalók vezére

Mirkovics Párisból levelet irt egy szarajevói kereskedőnek

Szarajevóból jelentik: Váratlan fordulat történt szombaton abban a nagy fuvarlevél hamisitási bünpörben, amelyet a szombori rendőrség deritett fel és amelynek két tettesét *Csurcsics* Lázárt és *Milosevics* Danilót a szarajevói rendőrség letartóztatta és kihallgatásuk után Szomborba szállitotta. A harmadik tettes, aki a bünszövetkezetnek a feje volt: *Mirkovics* Péter, szombaton levelet intézett egy szarajevói kereskedőhöz, akit szintén megkárositott. A levélben meglepő közlést tett, amennyiben tudatta a szarajevói kereskedővel, hogy

jelenleg Párisban tartózkodik, a levél vételekor azonban már uton lesz Amerikába.

Közli még Mirkovics, hogy a letartóztatott emberek egyáltalán nem bünösek.

Csurcsics és Milosevics semmit sem tudnak a fuvarlevelek eredetéről.

A szarajevói rendőrség a szombati nap folyamán telefonon érintkezésbe lépett a külügyminisztériummal és kérte, tegyen lépéseket aziránt, hogy Mirkovicsot a francia rendőrség tartóztassa le.

Szakemberek hozzászólása dr. Setyerov Szlavko nemzetgyülési képviselő agrárreform törvénytervezetéhez

Dr. Koszics Mirkó egyetemi tanár, dr. Dungyerszki Gedeon nagybirtokos, Surducki Ilija, a noviszadi dobrovoljac szervezet titkára és Petrovics Nikola agrárérdekelt nyilatkozatai

Dr. *Setyerov* Szlavkó demokrata képviselő törvényjavaslatot dolgozott ki az agrárkérdés megoldásáról és azt már be is nyujtotta a parlamentnek. Törvénytervezetet készitettek az agrárkérdésről a vajdasági radikális képviselők is, de ezt a javaslatot mielőtt a nemzetgyülés elé terjesztették, még a pártklub elé akarják vinni. Eszerint a nemzetgyülés legközelebb egyszerre két törvényjavaslatot fog tárgyalni, amelyek ennek a fontos kérdésnek a rendezését célozzák. Tekintettel arra, hogy a vajdasági képviselők befolyása saját pártklubjaikban minderősebb lesz, valószinü, hogy a parlament rövidesen véglegesen rendezni fogja ezt a rendkivül nagy gazdasági jelentőségü kérdést.

A *Bácsmegyei Napló* részletesen ismertette dr. Setyerov Szlávkó törvénytervezetét, mely az egész Vajdaságban általános érdeklődést és figyelmet keltett. A vajdasági radikális képviselők egyelőre nem hozták nyilvánosságra javaslatukat, amelyről csak annyit lehetett megtudni, hogy mig Setyerov javaslata a kataszteri tiszta jövedelem százhatvanszorosát állapitaná meg a nagybirtokok megváltása áraként, addig a radikális javaslat a jövedelem kétszázszorosát javasolja megváltási árnak.

Setyerov Szlávkó javaslatára vonatkozólag kérdést intéztünk több kitünő szakemberhez, akiknek véleményét a benyujtot törvényjavaslatról alábbiakban közöljük:

Dr. Koszics Mirkó,
a nemzetgazdaságtan egyetemi tanára

— Az agrárreform végleges rendezése a Vajdaságban (már a szociálgazdasági viszonyok és a szükségszerü fejlődés elvi azonosságánál fogva is, természetesen Szlavónia bekapcsolásával) minden körülmények között kivánatos.

— Amennyire szükséges és pozitiv intézkedésnek bizonyult nemzetpolitikai és szociálpolitikai szempontból az agrárreform igénybevétele, — a velejáró hibák és hézagok tekintélyes száma ellenére, az 1918—1919-ik években, — épp ugy elérkezett most a végleges rendezés ideje. Az ideiglenesség jellege kérdésessé tette a birtokbiztonságot és azt idézte elő, hogy az agrárreform által igénybe vett földterületeket nem munkálták meg elég intenziven. Nyolcszázmillió dinárra becsülöm azt az összeget, amely a Vajdaságban és Szlavóniában a teljes jövedelmezőség terhére hiányként mutatkozik csak. Az ideiglenesség demoralizáló hatása megnyilvánult a telepeseknél is, akik a föld megszerzése, megtartása, illetve visszaszerzése céljából sokkal több időt és pénzt voltak kénytelenek küldöttségjárásokra, gyülésekre és kijárásokra áldozni, sem mint földjük megmüvelésére...

— A végleges rendezés nálunk elég későn következik be. Csehszlovákiában 1920-ban és 1922-ben nyert ez a kérdés törvényes rendezést, mig Romániában (Erdélyben és Bukovinában) 1921-ben.

— Ami a törvénytervezet konkrét rendelkezését illeti, azok némi korrekturára és kiegészitésre szorulnak.

1. Az »Agrárbank« előirányzott harminc millió dináros alaptőkéje, a kisajátitott területek megváltására irányuló nagyarányu és terjedelmes müveletek végrehajtása, az azokon létesült telepesgazdaságok intenzivebb kiaknázását előmozditó finanszirozása szempontjából, aránytalanul csekélynek mutatkozik. Az »Agrárbank« saját anyagi eszközeinek, bizonyos arányban kellene állaniok a kibocsájtásra kerülő záloglevelek összegével. A záloglevelekért az Agrárbanknak kell szavatolni, még abban az esetben is, ha a kisajátitott területekkel szemben telekkönyvileg biztositotta magát. Az Agrárbank alaptőkéjét akkora összegben kellene megállapitani, hogy annak meg legyen a módja az agrárérdekeltek nagy tömegének hiteligényeit ténylegesen és állandóan kielégiteni. Nézetem szerint az *»Agrárbank« alaptőkéjére legalább kétszázötven-háromszázmillió dinárt kellene előirányozni.*

2. A törvénytervezetnek azok a rendelkezései, amelyek szerint az agrárérdekeltek a kisajátitási ár megváltása után területeik felett szabadon rendelkezhetnek, feltétlenül elvetendők, mert azok az agrárreform szellemével állanak ellentétben. *Ha a telepes a Bácskában egy nyolc holdas birtokot huszezer dinárért megválthat és azt — mondjuk — százhuszezer dinárért azonnal továbbadhatja,* ugy teljes határozottsággal meg lehet jósolni, hogy a meg nem rostált (legalább is gazdasági szempontból meg nem rostált) *telepeseink nagyrésze ezt a jövedelmező különbözeti üzletet nem fogja kiaknázatlanul hagyni.* Az agrárföldeket kisajátitják, ámde azokat a telepesek azért kapják meg olyan előnyös feltételek mellett, hogy azok állandóan a belső telepités érdekeit szolgálják, *nem pedig azért,* hogy a Vajdaságban, a közérdek rovására telepes területekkel üzérkedjenek. A vajdasági földek szabad forgalmi értéke nem ezerötszáz-háromezer dinár holdanként és igy az igazságosság és ésszerüség szempontjából nem volna szabad az agrárérdekelteknek a korlátlan rendelkezési jogot azonnal megadni, hanem csak tiz-tizenöt évi időtartam elteltével, amennyiben ezen időn belül a telepesek ezen a területen már gyökeret vertek, mert csak ilyen módon lehet a belső telepités céljait ténylegmegvalósitani.

3. A kártalanitási összeg nagyságáról, nemkevésbé az ezek ből kibocsájtandó záloglevelek kamatlábának nagyságáról, ehelyütt nem kivánok nyilatkozni, mert azok inkább tisztán politikai kérdések, sem mint gazdaságiak. A földért való harc tölti be a világtörténelem lapjait és ez a küzdelem hol az egyik, hol a másik félre vált nyomasztóvá és ébresztette fel bennük az igazságtalanság érzetét.

Dr. Dungyerszki Gedeon,
nagybirtokos

— Az eddig fizetett agrárbéreket nem lehet alapul venni, mert azoknak különböző nagysága annyira rapszódikus, hogy senkisem tudna azokon eligazodni. Nálunk a legtöbb helyen az agrárbér száz dinár és igy a föld megváltási ára kétezer dinár volna, vagy ha a kataszteri tiszta jövedelem százhatvanszorosát vennők, ugy 3.200 dinárt tenne ki, ami szintén lehetetlenül alacsony ár, mert a bácskai termőföldek átlagos ára, nem is a legjobbakat számitva, 16.000—22.000 dinár. Tehát a két-háromezer dináros megváltási ár hihetetlenül alacsony és sulyos igazságtalanság, melylyel senkisem volna kártalanitva. Az érdekelt gazdák szempontjából *ez a megváltási összeg legfeljebb a veszett fejsze nyelét jelentené.*

— Dr. Setyerov Szlávkó törvénytervezetéből nem lehet tisztán meglátni, hogy tulajdonképpen mennyi időn belül kivánja a megváltási összeget letörleszteni.

— Külön szakaszt kellene szentelni az ármentesitett területeknek, amelyekről a törvénytervezet nem is emlékezik meg és amelyek nem birálhatók el egyformaképpen a többi földekkel, mert az ármentesitett területeken vannak olyan földek is, amelyeknek nincs megállapitott kataszteri tiszta jövedelme és vannak olyanok, amelyeknek a kataszteri tiszta jövedelmét még akkor állapitották meg, amikor nem volt ármentesités, vagyis akkor ezek az utóbbi földek még értéktelenek voltak, holott most az ármentesités után — eltekintve bizonyos veszélyektől, mint gátszakadás stb. — a legértékesebb földekké válhattak és a legnagyobb hozamot adják.

— Nem látni tisztán, hogy Setyerov a kataszteri tiszta jövedelem utáni értéket milyen valutában képzeli, bár legvalószinübbnek tartom, hogy papirdinárra gondolt.

— A törvénytervezet — igen helyesen — a megváltási ár törlesztési részleteit az adóügyi hatóságok utján kivánja behajtani, ami leegyszerüsiti ezt az adminisztrációt. A földek megváltási ára fejében kapott záloglevelek árfolyamai különbözők lesznek és alig tartja valaki valószinünek, hogy azok száz százalékkal lesznek értékesithetők. Az egész tranzakciót csak az »Agrárbank« utján lehet megoldani. *A megváltási ár a békebeli földáraknak alig tizenöt-husz százalékát tenné ki.*

— Végül nem tünik ki a javaslatból, hogy a birtokosoknak megmaradt földrészeire megszüntetik-e a megterhelést tilalmat és a birtokosok azok felett szabadon rendelkeznek-e?

Surducki Ilija,
a noviszadi dobrovoljác-szervezet titkára

— A Setyerov-féle törvénytervezetről nem akarok érdemileg nyilatkozni, mert *a dobrovoljác-szervezetek nemrég megtartott konferenciáján ugyancsak egy törvényjavaslat kidolgozását kezdték meg,* amely minden részletében fel fogja ölelni a dobrovoljácok összes kivánságait, óhajait és előterjesztéseit, amelyek az agrárreform likvidálásával állanak összefüggésben. Egyet azonban szükségesnek tartok nyomatékosan kiemelni, hogy nálunk a dobrovoljác-kérdést még mindig igen tévesen értelmezik és le szeretném szögezni ez alkalommal is, hogy *a dobrovoljácoknál az anyagi kérdés csak másodrangu kérdés és elsősorban az erkölcsi érdekek vezérlik a dobrovoljácokat.*

— A dobrovoljácok a korfui igéretek beváltását kérik és ebből a szempontból a dobrovoljácoknak juttatandó földek inkább kitüntetésszámba mennek, mintsem jutalom jellegével birnak és ép mi voltunk azok, akik azt kértük, hogy *a dobrovoljác-földeket se megterhelni, se elidegeniteni ne lehessen.* Nagyon jól tudjuk, hogy a haza szolgálatában szerzett érdemek elismerése más országokban is ilyenformán történt.

— Nagyon természetes, hogy ezzel kapcsolatban nagyon sok nagyfontosságu nacionális és közgazdasági érdek vár megoldásra, de amint mondottam, erre vonatkozólag a dobrovoljác szervezet maga fog törvényjavaslatot készitteni, amelyben az egész kérdés minden részletében fel van dolgozva.

Petrovics Nikola,
agrárérdekelt

— Az agrárminisztérium hét évvel ezelőtt magam és négytagu családom részére nyolc hold földet utalt ki, azon-

ban ez a föld nem elegendő a megélhetésre és ennél még nagyobb baj az, hogy a legnagyobb bizonytalanságban élünk, vajjon meg is maradunk-e ezen a darab földön. Szántalanszor fenyegetett az a veszély, hogy el kell hagynunk ezt a kis földet és csak ismételt deputációzással és kérvényezéssel sikerült nagynehezen megmaradni. *Ilyen bizonytalanságban még csak gondolni sem lehetett arra, hogy a földön belterjesen berendezkedjek és hogy a kiutalt földön állandó épületet létesitsek.* Állandóan az a veszély fenyegetett, hogy elveszik a földemet és ötletszerüen másutt adnak nekem helyette mást. A legfontosabb kivánságunk, *hogy biztositsák nekünk az általunk megmüvelt földet, amit azáltal érnek el, ha telekkönyvileg reánk irják.*

— A másik kérdés, hogyan váltsuk meg az agrárföldeket? A föld mai jövedelmezősége mellett még *gondolni sem lehet arra, hogy a föld hozamából fizessük meg a váltságdijat* és a legtöbb agrárérdekelt ugy segitett eddig is magán, hogy másutt is vállaltunk munkát és igy egészitettük ki a föld jövedelmét. *Fontos volna, hogy a sok javaslat közül már egyik valóra válna,* az agrárkérdés véglegesen rendeződnék, hogy belterjes munkához láthassunk.

Mayor József

Kiütéses tifusz miatt

bezártak egy noviszadi vendéglőt

A vendéglő egyik lakója kiütéses tifuszban megbetegedett

Noviszadról jelentik: Bulgarov Anna harminckét éves noviszadi napszámosasszony, aki a vasuti sétány közelében levő *Drina*-vendéglőben lakott, három héttel ezelőtt megbetegedett. Az asszony nem hivatott orvost, de pénteken állapota annyira rosszabbodott, hogy be kellett szállitani a közkórházba. A kórházban *megállapitották, hogy kiütéses tifuszban szenved.* Bulgarov Annát a kórház fertőző osztályán helyezték el, a Drina-vendéglőt pedig azonnal bezárták.

A vendéglő személyzetét, az épület összes lakóit megfigyelés alá vették a kórházban és egy napig ott tartják őket. Ezzel egyidejüleg hatósági intézkedésre fertőtlenitették a vendéglő helyiségeit, tárgyait és a szobák felszereléseit. Dr. *Schwartz* Péter, a noviszadi bakteorológiai hivatal vezetője és dr. *Adamovics Péter tiszti főorvos* szombaton együttesen javasolták a rendőrségnek a Drina-vendéglő végleges bezárását. Javaslatukat azzal indokolták meg, hogy a Drina-vendéglő nem felel meg az egészségügyi követelményeknek és olyan tisztátalan állapotban találták, hogy valóságos fészke a járványoknak. A rendőrség ebben az ügyben még nem döntött.

Az eladósodott parasztok gyülésére hitelfelmondással feleltek a bankok

Botrányos jelenetek zavarták meg Petrovics Nasztáz valjevói gyülését

Valjevóból jelentik: A szopoti és a lazareváci parasztgyülések után most Valjevón hivtak össze *Petrovics* Nasztáz disszidens radikális, *Tupanjanin* Milos és *Lázics* Vója földmivespárti képviselők pártonkivüli parasztgyülést az uzsorakamatok és a parasztság eladósodása elleni küzdelem jelszavával. A valjevói gyülés azonban kevésbbé sikerült, mint a két előbbi, mert *kereskedők és ifjusági elemek tüntettek a szónokok, különösen Petrovics Nasztáz ellen.* A helyzet jellemzésére szolgálhat az a körülmény is, hogy *a gyülés összehivásának napjától kezdve a bankok felmondták a hiteleket a parasztoknak és a bíróságnál kétszáz váltót megóvatoltak.*

Petrovics Nasztáz beszédében követelte, hogy a parasztság eladósodásának gátat kell vetni. Kijelentette, hogy *már Bácskából is panaszos levelek érkeznek hozzá az uzsorakamatokról.* Nem követeli, hogy az állam fizesse meg a parasztok helyett az adósságokat, a parlamenthez benyujtott javaslatával csupán könnyitéseket és az uzsora letörését célozta.

Petrovicsot és utána Tupanjanint még nyugodtan hallgatta meg a gyülés, de Lázics Voja beszédét már számos közbeszólás zavarta meg. A hangulat még viharosabb lett, mikor egy *Dudics* Dragojlo nevü földmives, akit független munkáspártinak ismernek, lépett a szónoki emelvényre. Támadta a kormányt, hogy militarizmusra és rendőrségre költi a pénzt ahelyett, hogy a nép helyzetén segitene.

— Ezzel Nasztáz nem fog megegyezni! — kiáltották.

— Nemegyezkedek én senkivel — felelte Petrovics Nasztáz.

A többi szónokokat az ellenpárt már nem is engedte szóhoz jutni. *Hatalmas zaj és általános kavarodás keletkezett,* ugyhogy Petrovics Nasztáz kénytelen volt ujból felszólalni, de szava alig hallatszott ki a lármából. A tüntető ifjak állandóan sértő közbeszólásokat intéztek feléje, végül az elnök az esetleges rendzavarás veszélyére való hivatkozással feloszlatta a gyülést.

Európa ujabban felerősitett nagy teljesitményü **RÁDIO-** leadóállomásait most már egész olcsó készülékkel lehet hangosan hallani. Különösen ajánljuk e célra az

ARCOLETTE

3 LÁMPÁS KÉSZÜLÉKET

beépitett tekeresekkel és Telefunkenlámpákkal igen csinos kivitelben, kiváló működéssel

Ennek ára lámpákkal, zsinórzattal és rendkivül jó L 666-os lautsprecherrel együtt, tehát kompletten

Din. 1.643·—

Most már **mindenki** vehet **jó rádiót** és otthon ülve, élvezheti az egész világ kulturáját

„Telefunken" lámpákat és az összes „Telefunken" gyártmányokat eredeti gyári áron árusitjuk

KONRATH D. D.

BEOGRAD Balkanska ul. 36 (Tel. 53-43)

SUBOTICA Pašićeva ulica 1. (Tel. 6—23)

4124

Meggyilkolták és kirabolták a Rossia-Fonciére pancsevói főügynökét

Feleségét késszurásokkal sulyosan megsebesitették

Pancsevóról jelentik: Szombatra virradó éjjel borzalmas rablógyilkosság történt Pancsevón.

Ismeretlen tettesek késszurásokkal meggyilkolták Dömény Mihály ügyvédi irnokot, a Rossia Foncière biztositó társaság pancsevói főügynökét és összeszurkálták a feleségét.

A véres eseményt hajnalban fedezte fel Dömény Mihály leánya, aki szobájukban vértócsában találta szüleit. Értesitette a rendőrséget és dr. *Sztojákovics* Bogdán rendőrfőkapitány azonnal a legerélyesebb nyomozást inditotta meg a tettes kézrekeritésére.

A lakás átkutatása alkalmával pénzt nem találtak, noha bizonyosra veszik, hogy nagyobb összegü pénznek kellett lenni, mert Dömény épen az utóbbi időben hajtott be sok biztositási dijat a Rossia Foncière részére.

Ezért kétségtelennek tartják, hogy rablógyilkosság történt.

Megállapitotta a nyomozás, hogy a meggyilkolt még néhány nappal ezelőtt inkasszált egy biztositott asszonynál, aki ez alkalommal *megkérdezte Dömény Mihálytól, nem tél-e annyi pénzzel egyedül menni az uccán.* Ezt a beszélgetést az udvarban tartózkodó két idegen ember kileshette és a rendőrség *nem tartja kizártnak, hogy azok követték el a* rablógyilkosságot. Ezenkivül más irányban is kiterjed a nyomozás.

A meggyilkolt hatvanötéves ember holttestét vasárnap felboncolják. Dömény Mihályné sulyos sérüléseket szenvedett, de remény van felgyógyulására.

Benes Berlinben tárgyal a dunai államok gazdasági közeledéséről

A csehszlovák külügyminiszter Londonból Berlinbe utazik, hogy tanácskozzzék Stresemann külügyminiszterrel

Bécsből jelentik: Bécsi csehszlovák körökben hire terjedt, hogy Benes csehszlovák külügyminiszter csütörtökön Berlinbe utazik, ahol Stresemann birodalmi külügyminiszterrel találkozik. A hirek szerint

Benes Párisban és Londonban előterjesztette azt a régi tervét, amely a volt monarchia területén alakult utódállamok gazdasági közeledésére vonatkozik és mindkét helyen azt a tanácsot kapta, hogy forduljon Berlinhez.

Illetékes angol körökben arra is utaltak, hogy az utódállamok viszonyának javulása attól az előfeltételtől függ, hogy Csehszlovákia és Magyarország között közeledés jöjjön létre.

Benesnek eddig az volt a felfogása, hogy a dunai államok közösségéből Németországot a maga gazdasági tulsulya miatt ki kell rekeszteni,

ép ezért még nem lehet tudni, hogy Benes Berlinben csak azt fogja-e megkisérelni, hogy megnyerje Stresemann hozzájárulását dunai föderációs tervéhez, vagy amellett fog-e kardoskodni, hogy Németország maga is aktiv módon vegyen részt a terv megvalósitásában, mert enélkül sem Bécsben, sem Budapesten nem lehet a terv elfogadására számitani.

Mint Berlinből jelentik, német politikai körökben a legnagyobb feltünést keltette az a bécsi hir, amely szerint

Benes külügyminiszter a jövő héten Berlinbe érkezik, hogy tárgyaljon Stresemannal.

Benes két hete Londonban tartózkodik és eredetileg azt tervezte, hogy május huszadikán visszatér Prágába. Most kitudódott, hogy Benes már áprilisban azt **a kérdést intézte a német külügyi hivatalhoz, lehetséges volna-e, hogy Angliából hazautaztában Berlinben tárgyaljon** Stresemann külügyminiszterrel. Az a feltevés, hogy Benes csak udvariassági látogatást akar tenni Berlinben, nem valószinü, hanem bizonyosra veszik, hogy Benes berlini utja összefüggésben van dunai konföderációs tervével.

Mozgalom indult meg Szuboticán a jogakadémia áthelyezése ellen

A szuboticai polgárság tiltakozó gyülésre készül

Szuboticán nagy konsternációt keltett az a mozgalom, amelyet a noviszadi társadalmi körök inditottak a szuboticai jogi fakultás Noviszadra való áthelyezése érdekében. Az érdekelt szülők és a város polgársága Noviszad mozgalmára ellenakcióval válaszolt, hogy az áthelyezést meghiusitsa.

Szuboticán a mozgalom több vezetője erős agitációt fejt ki és ennek az agitációnak egyelőre az a célja, hogy a társadalmi-, kultur-, gazdasági- és nemzeti egyesületek bevonásával *közös tiltakozó ülést tartsanak,* amelyen határozati javaslatot fognak hozni és azt megküldik az illetékes beogradi köröknek.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársának illetékes helyen kijelentették, hogy Szubotica minden eszközzel küzdeni fog a fakultásért. Szubotica ezenkivül *magának követeli a gazdasági főiskolát,* vagy középiskolát is, amelyet a kormány a közeljövőben a Vajdaságban akar felállitani.

Megbizható helyről nyert értesülésünk szerint a mozgalom ugy Noviszadon, mint Szuboticán is főleg azt célozza, hogy *a kormány ne szüntesse meg a szuboticai jogi fakultást,* amit a közoktatásügyi minisztérium elvben már elhatározott. A közoktatásügyi minisztériumban nemrég készült el az egyetemekről szóló törvénytervezet, amelyet **az egyetemi tanárok kollégiuma dolgozott ki és *ebben a tervezetben meghagyták a szuboticai és a szkopljei fakultásokat.*** A tervezet a közoktatásügyi minisztérium illetékes bizottsága elé került, amely *a szuboticai jogi és a szkopljei bölcsészeti fakultás megszüntetését határozta el,* azzal az indokolással, hogy az egyetemet végzett emberek száma az utóbbi időben rohamosan emelkedett és félő, hogy nagy intellektuális-proletáriátus lesz. Mások azonban azt hangoztatják, hogy a diplomás emberek száma nem nagy, ha tekintetbe vesszük azt, hogy azokban a tisztviselői állásokban, amelyek elnyeréséhez jogi diploma kell, ötven százalékig nem diplomás emberek müködnek. A szuboticai memorandumot, amelyben a jogi fakultás további fenntartását kérik, ebben az értelemben szövegezik meg és amemorandumban azt is kérni fogják a kormánytól, hogy *gondoskodjék a diplomás emberek kellő elhelyezéséről.*

Szuboticán ezenkivül egy másik memorandumot is szerkesztenek, amelyben a legerélyesebben tiltakozni fognak az ellen, hogy *a szuboticai jogi fakultást Szuboticáról Noviszadra helyezzék át,* mert az áthelyezés egyenesen katasztrófális volna a város gazdasági életére, amennyiben a város közgazdasága ezzel havonkint legkevesebb öt-hatszázezer dinárt, illetve évi hat-hét millió dinárt veszitene el.

Az Itália visszatért Kingsbay-be és sulyosan megsérült

A kedvezőtlen időjárás miatt Nobile tábornok egyelőre nem kisérli meg az északi sark átrepülését

Berlinből jelentik: A *Lokalanzeiger* kingsbay-i szikratávirata szerint

az Itália, amely pénteken kilenc-órás sikertelen kisérlet után visszatért Kingsbay-be, a leszállásnál megsérült,

ugyhogy hosszabb tatarozási munkára lesz szükség. A léghajó egyik hátsó motorja is eltörött, ugyhogy hetekig is eltart, amig az Itália ujból felszállhat.

Nobile tábornok egyelőre nem is fogja másodszor megkisérelni az északi sark átrepülését, hanem visszatér a norvégiai Vadsöbe és ott várja be az időjárás megjavulását.

Az északsarki expedició anyahajója, a Citta di Milano még mindig jégbe van fagyva és nem tud bejutni a kingsbay-i öbölbe. Az időjárás minden tekintetben kedvezőtlen. Sürü ködfelhők majdnem lehetetlenné teszik a repülést és számolni kell azzal, hogy ujabb hóvihar lesz.

Marinkovics külügyminiszter parlamenti beszéde után eredménnyel biztatnak a jugoszláv-olasz tárgyalások

Bodrero olasz követ visszatérése után megkezdődnek Beogradban az érdemleges tárgyalások Jugoszlávia és Olaszország között

Beogradból jelentik: A jugoszláv-olasz barátsági szerződés meghosszabbitására vonatkozó tárgyalások során a tárgyaló feleknek végre

sikerült megtalálni azt a szükséges alapot, amelyen keresztül a tárgyalások kedvező eredményhez vezethetnek.

A politikai természetü kérdéseket egyelőre teljesen kikapcsolták és csupán egyes technikai kérdéseket akarnak megoldani. Ezeknek a technikai természetü kérdéseknek a letárgyalása után számitanak arra, hogy

a politikai tárgyalások Rómában Mussolini és Rakics római jugoszláv követ között kedvező mederbe fognak terelődni.

Bár az utóbbi napokban Beogradban elvárták, hogy Mussolini és Rakics követ között a tárgyalások meg fognak indulni, azonban Rakics követ eddig még nem kapott meghivót Mussolinihez. Olaszországban különösen azok a hirek keltettek nagyobb idegességet, hogy a jugoszláv parlamentben a nettunói szerződés elfogadása körül nagyobb nehézségek lesznek. Az olasz kormány ezt a véleményét arra épiti, hogy a jugoszláv kormány részéről az utóbbi időben több olyan nyilatkozat hangzott el, amelyben a dalmáciai agrárviszonyok rendezését helyezik kilátásba. Abban az esetben,

ha a dalmát agrár-törvény megvalósulna, a nettunói konvención okvetlenül változtatásokat kell eszközölni.

Bodrero beogradi olasz követ nem tartózkodik Beogradban és visszatérését csak május végére várják Nincs kizárva, hogy az olasz követ visszatérése után

a két kormány között Beogradban is meg fognak indulni a tárgyalások.

Az olasz kormány, mint értesülünk, abban az esetben, ha Jugoszlávia nem fogadná el a nettunói konvenciót, arra az álláspontra helyezkednék, hogy Jugoszlávia járuljon hozzá a tiranai paktumhoz. Jugoszláv részről azonban

nemcsak a tiranai paktum revizióját, hanem az olasz-albán katonai paktum revizióját is követelik.

Marinkovics külügyminiszter a parlament csütörtöki beszédében állandóan Jugoszlávia békekészségét hangsulyozta és Olaszországot a közös célok megvalósitására hivta fel.

Beogradban azt hiszik, hogy

Marinkovics beszéde nem tévesztette el hatását és Olaszország részére is lehetővé teszi, hogy most már nyugodtan leüljön a tárgyaló asztalhoz.

Ha az előzetes tárgyalásokból következtetni lehet, akkor bizonyosra vehető, hogy

Mussolini más hurokat penget

és hajlandó arra, hogy az albán és egyéb Balkán-problémákban megegyezést létesitsen a jugoszláv kormánnyal.

Tükörfényes padló

4607 *a vágya minden háziasszonynak. Kevés fáradtsággal megszerzi ezt Önnek a*

Schicht-féle Ominol

Agyonlőtte főhadnagyát, ordonáncát és utána a kaszárnya tetején öngyilkos lett

Egy ljubljanai alörmester borzalmas tette

Ljubljanából jelentik: Borzalmas vérengzést vitt véghez pénteken délután a ljubljanai gyalogsági kaszárnyában *Vukcsevics* Szima montenegrói születésü alörmester, aki katonai fegyverével

agyonlőtte Vujics Radoszláv főhadnagyot, Trampus Valentin közlegényt, majd a kaszárnya tetejére szaladt fel és ott főbelőtte magát.

Vukcsevics Szima montenegrói harmincegy éves fiatalember Ljubljanában teljesitett katonai szolgálatot. Nagyon renitens természetü volt és ezért feljebbvalói sürün megbüntették. Néhány nappal ezelőtt ujból szobafogságot kapott, ennek ellenére Vukcsevics elhagyta a szobát és két napig távol volt. Pénteken délután egy katonai őrszem elfogta és a kaszárnyába szállitotta.

Délután négy órakor Vujics Radoszláv *főhadnagy kihallgatásra hivta* be az irodába az engedetlen alörmestert és mintegy félórás beszélgetésben figyelmeztette, hogy javuljon meg. Vukcsevics ezután kiment az előszobába, ahol egy katonai fegyver függött a falon. Ezt leemelte, visszatért a főhadnagy szobájába és szó nélkül

három lövést adott le a főhadnagyra, aki a padlóra zuhant és nyomban meghalt.

A tett elkövetése után Vukcsevics a folyosóra rohant, ahol egy Trampusa Valentin nevü ordonánc katonával találkozott, aki a lövések hallatára futott a folyosóra. Vukcsevics mihelyt megpillantotta Trampust a folyosón

felemelte fegyverét, célba vette és két lövéssel őt is leteritette.

A lövések zajára többen odafutottak, mire Vukcsevics

felmászott a háztetőre és onnan beszédet intézett a legénységhez.

Kijelentette, hogy ne féljenek tőle, nem fog már senkit sem bántani, csupán magával akar végezni. Alighogy ezeket a szavakat kimondta, a kaszárnya tetejéről észrevette az autón közeledő Nedics tábornokot, aki a kaszárnya felé igyekezett, hogy vizsgálatot tartson, mert időközben telefonon értesitették a történtekről.

Vukcsevics ebben a pillanatban maga felé forditotta a puskát és szájába lőtt.

Vujics Radoszáv főhadnagy temetése nagy katonai pompával szombaton ment végbe.

Álmában ütötte agyon a börtönből hazatért férjét

Borzalmas hitvesgyilkosság egy szerbiai faluban

Beogradból jelentik: Borzalmas hitvesgyilkosság történt péntekre virradó éjjel a szerbiai Mali Izvor községben. *Sztanojevics* Dimitrije mali-izvori napszámos néhány nappal ezelőtt szabadult ki a nisi fegyházból, ahol öt évet töltött betöréses lopásért. A kiszabadult fegyenc első utja hazatérése után nem családjához, hanem a nagykorcsmába vezetett, ahol késő éjszakáig mulatott és az öntudatlanságig ittas állapotban tette meg első látogatását feleségénél és hatéves kislányánál, akiket öt év óta nem látott.

Sztanojevics Milica, a napszámos felesége halálra rémült, amikor az ittas ember éjszakának idején váratlanul bezörgetett hozzá.

— *Én vagyok itt, a férjed, nyisd ki a kaput, de rögtön, mert lelőlek, mint egy kutyát* — kiáltott az ittas ember a megrémült asszony felé, aki a tántorgó, rongyos jövevényben csak nehezen ismerte fel a férjét.

A szobában Sztanojevics tovább szidalmazta az asszonyt, aki hasztalan próbálta csittitani az ittas embert. A lármára felébredt a hatéves Darinka is, aki rémülten kezdett sirni, amikor édesapját — akit nem ismert — megpillantotta.

— *Feküdj le Mita, hiszen olyan részeg vagy, hogy alig állsz a lábodon* — kérlelte férjét Sztanojevics Milica, mire az ittas ember borzasztó dühroham fogta el, *felkapta az asztalról a hatalmas vizeskancsót és szitkozódva a földhöz csapta.* A széthulló üvegcserepek Milicát a kezén sebesitették meg és a kis Darinkát is több helyen megsebezték.

Az asszony sikoltva menekült ki az udvara a dühöngő férj elől, aki azonban ide is utána rohant és *hajánál fogva ráncigálta vissza a szobába.* Ezután a brutális ember botot ragadott és teljes erejéből ütlegelni kezdte a szerencsétlen asszonyt, aki

az ütésektől eszméletét vesztette és vérbefagyva, ájultan terült el a szoba padlóján.

Sztanojevics ezután *kislányát is kiráncigálta az ágyból és a halálra rémült gyermeket ütlegelni kezdte,* de az kimenekült a kezei közül és a szomszédba futott, ahol a félelemtől remegve panaszolta el a történteket. A szomszédok a részeg férj garázdálkodásainak hallatára kaszákkal és vasvillákkal felfegyverkezve rohantak át Sztanojevicsékhoz. Sztanojevics, amikor a szomszédok beléptek, *ájult felesége mellett nyugodtan falatozott.*

Az ittas embert a szomszédok lefegyverezték és rövid küzdelem után sikerült ágyba fektetniök, ahol Sztanojevics csakhamar mély álomba merült. Egy másik csoport ezalatt a még mindig ájult asszonyt próbálta eszméletre téríteni, ami hosszas fáradozás után sikerült is.

A szomszédok ezután lefektették a kis Darinkát is és magukra hagyták a házaspárt. *Sztanojevicsné az idegenek eltávozása után kivánszorgott a konyhába, ahonnan kis vártatva egy nagy darab erős kötéllel és egy fejszével tért vissza.*

Az asszony odalépett férjéhez, guzsbakötötte az alvó embert és a hatalmas fejszével többször a fejére sujtott.

Amikor látta, hogy férje meghalt, Sztanojevicsné felöltözött, felkeltette a kis Darinkát és

kislányát kézenfogva a községházára ment, ahol a csendőrség vezetőjének bejelentette, hogy férjét álmában megölte.

A szerencsétlen asszony a kihallgatás alkalmával az izgalomtól remegő hangon, fuldokló zokogás közben adta elő a tragikus éjszaka történetét.

Sztanojevicsné vallomását ezekkel a szavakkal fejezte be:

— *Nem tehettem másként. Nem a férjemet sajnálom, csak az fog örökké kinozni, hogy embervért ontottam.*

HIREK

VÁROSI SZINHÁZ. Hétfő, május 14: Délután három órakor ifjusági előadás: *Graničari,* este nyolc órakor: »*Svet*«, Nušić-tól.

Kedd, május 15: Délután három órakor ifjusági előadás: *Graničari,* este nyolc órakor: »*Advokat Bolbek i njen muž*«, francia vigjáték. (A Noviszad—oszijeki Nemzeti Szinház vendégjátéka.)

*

— **Tanitói kinevezések Szubotican.** A közoktatásügyi miniszter a szabadkai elemi iskolákhoz állandó tanitókká nevezte ki a következőket: A vásártéri I. iskolába Zvekánovics Istvánt, Gyurgyinra a Kopilovics-iskolába Raspica Nikolát, Tavankutra Presics Jeliszavetát, a Zorka-gyári iskolába Radvány Vidoszavát, szegedi szőlők II. iskolába Zsivkovics Miodrágot és Drnyevics Matildot, a II. iskolába Drnyevics Bogdánt.

— **Dr. Nacsa Lajos volt szuboticai lelkész beiktatása Szentán.** Szentáról jelentik: Dr. Nacsa Lajos volt szuboticai lelkészt vasárnap iktatták be ünnepélyes keretek között a szentai belvárosi lelkészi hivatalba. A beiktatáson a hitközségi képviselők teljes számban megjelentek. Dr. Nacsát Sztrilich Béla világi elnök szép beszéddel üdvözölte. Az ujonnan kinevezett ügyvezető lelkész meghatott szavakban mondott köszönetet az üdvözlésért.

— **Pavlovics István törvényszéki elnök tüdőgyulladásban megbetegedett.** Pavlovics István, a szuboticai törvényszék elnöke — mint már jelentettük — három havi szabadságra ment, hogy megrongált egészségét helyreállitsa. Az elnök a *mult szombaton* Szuboticáról Szentára utazott, hogy ottani rokonai körében töltse szabadságát. Közben az elnök kétoldali tüdőgyulladást kapott, de — mint Szentáról jelentik — már tul van a válságon. Az elnök, mint ujabban jelentik, nem három, hanem négy havi betegszabadságot kapott a noviszadi tábla elnökétől.

— **Vészi Józsefet ötvenéves ujságirói jubileuma alkalmából a magyar felsőház tagjává nevezik ki.** Budapestről jelentik: A magyar ujságirógárda egyik kitünősége, Vészi József, az európai hirü publicista, a Pester Lloyd főszerkesztője most tölti be ujságirói működésének ötvenedik esztendejét. Ez alkalommal Vészi Józsefet, a budapesti ujságirótársadalom nagyszabásu ünneplésben kivánja részesiteni, amiben a társadalmi körök is résztvesznek. Az ünnepség fényét a kormány a maga részéről azzal emeli, hogy előterjesztést tesz Vészi Józsefnek, mint az ujságirók képviselőjének a felsőház tagjává való kinevezésére. A kinevezés a közeljövőben már meg is jelenik a hivatalos lapban.

— **Megnyilt a kölni nemzetközi sajtókiállitás.** Kölnből jelentik. Szombat délelőtt nyitották meg Kölnben a nemzetközi sajtókiállitást mintegy hétezer meghivott vendég, a kormány tagjai, a diplomáciai kar és más előkelőségek jelenlétében. A nagyérdekességü kiállitáson hétszáznál több ujságiró jelent meg.

— **Otthont épit a szuboticai Granicsár dalárda.** A Granicsár szuboticai szerb dalárda, amely már 67 éve fennáll, legutóbbi közgyülésén elhatározta, hogy a dalárda részére otthont épit. A terv szerint kétemeletes nagy palotát fognak épiteni, az épitkezés mérete azonban attól függ, hogy a városi hatóság és a lakosság milyen arányban járul hozzá az épitkezéshez. A Granicsár vezetősége téglajegyeket adott ki, amelyek darabja két dinárba kerül és a szükséges összeg egy részét ilyen uton akarják előteremteni.

— **Patai-est Szomborban.** Szomborból jelentik: Május 15-ikén, kedden este fél kilenc órai kezdettel tartja Patai József, az ismert iró és költő felolvasó estélyét Szomborban, a Szloboda nagytermében a zsidó hitközség kulturbizottsága és a szombori zsidó ifjusági egyesület rendezésében. Külön meghivókat **nem bocsátanak ki.**

INGYEN MINTA KIOSZTÁS!

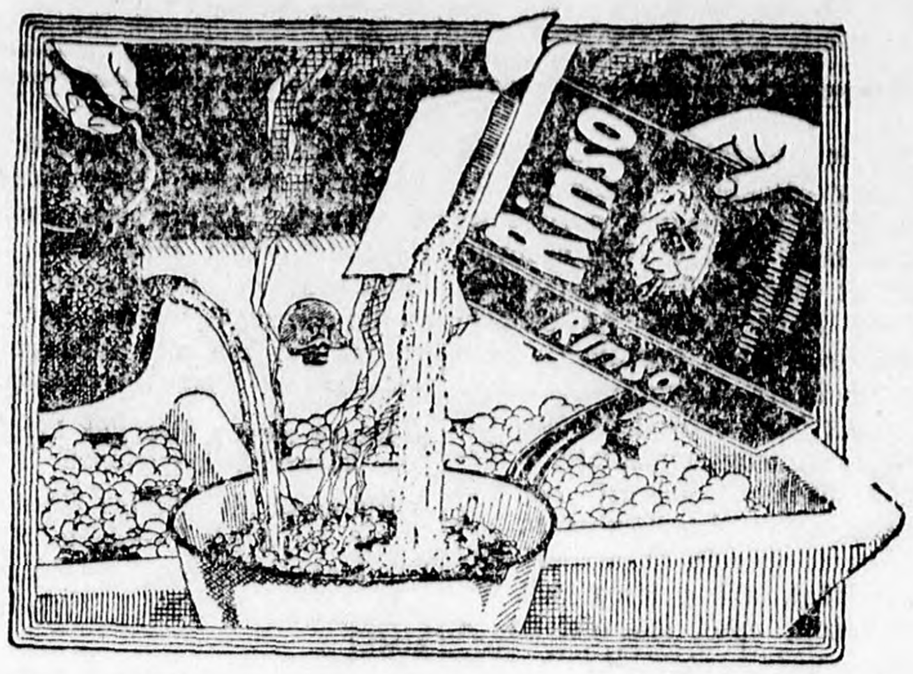

Ez az ujfajta szappan megrövidi a mosási napokat!

Mint minden jó szappan, ezek a szappanszemcsék meleg vizben könnyen oldódnak, de sokkal hamarabb adnak sü ü habot, mint a legjobb darabos szappan és igy megtakarith tó a fehérnemü fáradságos leszappanozása.

A fehérnemüt egyszerüen a Rinso-szappanoldatba tesszük és egy éjszakán át puhitjuk. Ezáltal a szenny leválasztódik és a fehérnemüt másnap sokkal könnyebben lehet kivasni, mint áztatás nélkül. Az alapos öblités mindig szem előtt tartandó.

A Rinso a háztartásban épen olyan hasznos, mint a Lux. Mindkét cikket egy gyár állitja elő, ami a tisztaságot legjobban garantálja. A kézmü- és fehérnemüipar legjelentősebb gyárai az egész világon ajánlják ezeket a szappangyártmányokat, *minthogy a szövést rendkivül kimélik.*

A kiosztást május 14 és 19 között a következő cégek végzik:

Vujković Pero Hegyi Fülöp
Vuković Gerő 4797

Ezek a cégek a vevőiknek ingyen Lux és Rinso-csomagokat **osztanak ki és azonkivül a mosásra és azok használatára vonatkozólag készséggel adnak mindennemü felvilágositást.**

A Rinso nagyon alkalmas a fehérnemü kifőzéséhez is.

— **Patai József szuboticai előadása.** Vasárnap este fél kilenc órai kezdettel tartja meg Patai József, a kiváló zsidó költő szuboticai felolvasó-estélyét a *Városi Szinház koncerttermében.* Az előadásra este a szinházban kaphatók jegyek.

— **Titokzatos halál.** Noviszadról jelentik: Néhány nappal ezelőtt a kórház két alkalmazottja, Drljavics Deszanko és Bilicki Matild összeveszekedtek és Bilicki Matild földhözvágta Drljavicsot. A lány ettől kezdve betegeskedett és *szombaton reggel meghalt.* A rendőrség Bilicki Matildot letartóztatta és az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A boncolás megállapitotta, hogy Drljavics Deszanko halálát vérmérgezés okozta. Az ügyészség ennek alapján elrendelte Bilicki Matild szabadlábrahelyezését.

— **A szuboticai jogászok értekezlete a lakástörvény miatt.** Az uj lakástörvény letárgyalása miatt a szuboticai jogászegylet előreláthatólag kedden tart ülést. Az uj lakástörvény ugyanis nagyon hézagos és a birói gyakorlatnak lesz a feladata ezeket a hézagokat pótolni. Értesülésünk szerint a szuboticai törvényszéknek, mint másodfoku és végső biróságnak ép kedden lesz alkalma dönteni egy olyan kérdésben, amelyet a lakástörvény nem tisztáz. A döntés elé jogászkörökben nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **A cselédek után is kell fizetni alkalmazottadót.** A szuboticai pénzügyigazgatóság félreértések elkerülése végett közli, hogy április elsejétől kezdve a cselédek és bejárónők után is kell fizetni az alkalmazotti adót. A törvény értelmében *minden* fizetett alkalmazott után kell az adót fizetni, tekintet nélkül az alkalmazott korára, ha annak fizetése több mint havi négyszáz dinár, heti száz dinár vagy napi tizenöt dinár. A cselédekre, illetve *háztartásbeli* alkalmazottakra ez nem vonatkozik abban az esetben, ha a cselédnek természetbeni ellátása (lakása és élelmezése) is van a munkaadónál. Eszerint minden cseléd után, ha fizetése nem is haladja meg a **havi négyszáz dinárt, de élelmezése és** lakása van, alkalmazotti adót kell fizetni. A cseléd után, ha 300 dinár havi fizetése van, 6 dinár adót kell fizetni egy hónapban. Az élelmezést és a természetben adott fizetést nem számitják be az adóalapba, csupán a fixfizetést. Azokat, akik cselédjeik után járó adót május 15-ig nem fizetik be a pénzügyigazgatóságnál, 200-tól 500 dinárig terjedő pénzbüntetéssel *fogja a pénzügyigazgatóság* sujtani. Adókönyvecskék és adóivek a pénzügyigazgatóságnál kaphatók, földszinten az első ablaknál, Vukicsevics adótisztnél, ahol az adóbefizetéseket is eszközlik.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Változóan felhős, hüvös idő várható, esetleg kisebb esőkkel és helyenként kisebb faggyal.

— **A Brement elszállitják Greenly Island-ről.** *Newyorkból jelentik:* Az Associated Press washingtoni jelentése szerint, Greenly Islandra segély expediciót küldenek, amelyben részt vesz Melchior, a Junkers-müvek newyorki pilótája is. Azt hiszik ugyanis, hogyha *nem* próbálkoznak meg a legközelebbi napokban a Bremen elindításával, akkor a jég olvadása következtében nem lesz több startra alkalmas hely és a Bremen nem fog tudni a levegőbe emelkedni.

— **Angol lapok a szkupstina külügyi vitájáról.** Londonból jelentik: A vezető angol lapok részletesen foglalkoznak a szkupstina csütörtöki ülésén elhangzott külügyi vitával. A Times azt irja, hogy a beszédek hangja rendkivül mérsékelt volt és hogy Jugoszláviában most már aligha kell tartani háborus komplikációtól.

— **Életbe lépett Szubotican a tartományi bélyegilletékek.** A bácskai tartományi választmány különböző illetéket rótt ki a tartományi pótadón kivül. Eddig ezeket az illetékeket a városokban nem fizették, a pénzügyigazgatóság rendelete értelmében azonban szombaton a tartományi bélyegilletékeket is életbeléptették Szubotican, ezentul az egyes kérvényekre állami és városi bélyegilletékeken kivül tartományi bélyegilletéket is kell fizetni.

— **A fagy nagy károkat okozott Magyarországon.** Nyiregyházáról jelentik: Pénteken hajnalban egész Szabolcsmegyében a fagypont alá süllyedt a hőmérő. A fagy különösen a szőlőben nagy károkat okozott. A Nyiregyháza melletti Sós-tó szőlőhegyen négy fok hideg volt és a fagykár 60—80%. Nagy kárt okozott az éjjeli fagy a Sopron környéki szőlőkben és veteményesekben.

— **Hauser Imre hangversenye Szubotican.** Hauser Imre, a szuboticai származásu fiatal hegedümüvész, akinek csak nemrég Budapesten volt nagy sikerü hangversenye, a közeljövőben Szubotican fog hangversenyezni.

— **A noviszadi kamara a bácskai főispán utlevélrendelete ellen.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi, gyáraipari és iparkamara táviratban fordult Korosec belügyminiszterhez és táviratában Vildovics bácskai főispánnak a napokban kiadott utlevélrendeletét sérelmezi. A kamara vezetősége személyesen is eljárt a belügyminisztériumnál és meg van a remény arra, hogy a sérelmes utlevélrendelet rövidesen meg fog szünni.

— **Kedden délig kell befizetni a Vajdaságban az alkalmazottadókat.** Az alkalmazotti adótörvény értelmében ezt az adót április hónapra legkésőbb május hó 15-ikéig kell befizetni a járási és kerületi pénzügyigazgatóságoknál. Ez a határidő kedden délben jár le és a késedelmes fizetőket szigoruan megbüntetik.

— **Nem rokona Horthy kormányzónak dr. Pajzs Pál szkopljei orvos.** Dr. Pajzs Pál szkopljei szanatórium-tulajdonos most folyamatban levő perével kapcsolatosan beogradi tudósitás alapján közöltük, hogy dr. Pajzs Pál rokonságban van Horthy kormányzóval. Dr. Pajzs családja annak közlését kéri, hogy sem dr. Pajzs Pál, sem annak családja a kormányzóval semmilyen rokonságban nincs.

— **Anya- és gyermekvédelmi kiállitás Becskereken.** Becskerekről jelentik: Vasárnap délelőtt tiz órakor nyilik meg Becskereken ünnepélyes külsőségek között az anya- és gyermekvédelmi kiállitás, amelyen dr. Sztajics Jóca polgármester tartja az ünnepi megnyitó beszédet. A kiállitást dr. Markovics Lázár, a noviszadi egészségügyi inspektor, dr. Zsupanszki Szlávkóné, a becskereki szerb jótékony nőegylet elnöknője, dr. Ivkovics Vlasztimir, a becskereki gyermekdiszpanzer vezetőorvosa és dr. Lederer Jenő, a becskereki gyermekpoliklinika vezetője rendezték meg és készitették elő nagy körültekintéssel és buzgalommal. A kiállitás anyaga rendkivül nagy, mindenre kiterjedő és a gyermeknevelésre vonatkozólag igen értékes dokumentumokat tartalmáz. A megnyitási ünnepség vasárnap délelőtt tiz órakor lesz, amely alkalommal Sztajics polgármester megnyitó szavai után dr. Ivkovics szerbül, dr. Lederer pedig magyarul és németül tart előadást amelyben felvilágositást nyujtanak a kiállitás anyagáról, rámutatnak az anya- és gyermekvédelem fontosabb irányelveire. A kiállitás tiz napig marad nyitva, amely idő alatt még két előadást tartanak az anya- és csecsemővédelemről és a gyermekhalandóság korlátozásának kérdéséről. A kiállitásra belépődij nem lesz és az előadások is dijtalanok lesznek.

Trencsén Teplic

(Csehszlovákia)

természetes forrásu kénes forrásai és iszapfürdői gyógyulást hoznak a

csuzos, köszvényes és isiászos betegek

százezreinek

Fenyvesekkel koszoruzott festőien szép fekvés!

Információ és prospektus:

Trencsénteplic-fürdő igazgatóságtól

3668

— **A Bácsmegyei Napló előfizetőinek több sorsjegye nyert az osztálysorsjátékon.** A Bácsmegyei Napló sorsjegykedvezménye, amelyben előfizetőink díjmentesen részesülnek már eddig is szép sikereket aratott. Eredetileg a következő sorsjegyekkel játszottak az előfizetők: 97142, 142—153, 155—160, 181—190, 98701—705, 759—761, 99171—173, 180 184, 185, 189, 99401—419, 421—427, 429—445, 447—462, 464—470, 472, 474—500, 108801—819, 821, 823—837, 839—854, 859—900, 110101, 103—106, 108—119, 121—125, 157—200, 111034—037, 120881—888 894—896, 122918—920, 98101, 102, 105, 110, 98, 130, 131, 134, 138, 139. Ezek közül az eddigi huzásokon nyertek a következők: 9940, 99435, 108, 830, 98105, 98134, 103865, 99405, 99457, 99475, 108837, 108853, mind a legkisebb nyereséggel, ezeket a sorsjegyeket a következő pótsorsjegyekre cseréltük ki: 83129, 127, 123, 114, 105, 104, 71259, 264, 286, 287. A májusi huzásokon tehát ezek a pótsorsjegyek és a fentiek közül még ki nem huzott sorsjegyekkel játszanak az előfizetők. Sorsjegyeink közül a május tizenegyedíki huzáson a legkisebb nyereménnyel huzták ki a következőket: 99478, 110129, 110136. 1500 dinárt nyert az 108867 számu sorsjegy. A további huzások eredményét folytatólagosan közöljük.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

— **Szegedi urileány holttestét fogták ki Novakanizsánál a Tiszából.** Novakanizsáról jelentik: A novakanizsai Tisza-hidnál a munkások észrevették, hogy a viz felszinén egy holttest uszik. Csónakba ülve sikerült kifogni és partraszállitani a hullát, amely tizennyolc év körüli nő már oszlásnak indult holttestе volt. A helyszinére kiszállt bizottság nem állapitotta meg a halott kilétét. Szegedről érkezett hajósok azt jelentették, hogy Szegeden néhány nappal ezelőtt egy urileány a hidról a Tiszába ugrott, akivel a Novakanizsán kifogott hullát azonosnak vélik.

Kérjen Gerber-féle Góliát-sört!

— **Jóváhagyták a szuboticai Polgári Temetkezési Egyesület alapszabályait.** A harmincnyolc éve fennálló szuboticai Polgári Temetkezési Egyesület alapszabályait a miniszterium jóváhagyta. Az egyesült ennek alapján ujból megkezdte müködését.

— **A Jadranszka Sztrazsa noviszadi közgyülése.** Noviszadról jelentik: A Jadranszka Sztrazsa noviszadi szervezete május 13-ikán, vasárnap délelőtt tiz órakor a városháza nagytermében évi rendes közgyülését tartja.

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalónja különleges arc- és bőrápolás, villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5. I. Tel. 539.

— **Gyászistentisztelet Noviszadon Biankini Juraj emlékére.** Noviszadról jelentik: A Jadranszka Sztrazsa noviszadi szervezete szombaton délelőtt kilenc órakor a belteri katolikus iskola helyiségeiben Biankini Juraj emlékére gyászünnepélyt rendezett. A gyászünnepélyen nagyszámu hallgatóság vett részt.

— **Felmentett iskolaigazgató.** Sztanisicsről jelentik: A közoktatásügyi miniszterium Jovánovics Zsivkó sztanisicsi iskolaigazgatót állásától felmentette és Szasin Lyubica tanitónőt nevezte ki igazgatónőnek.

Eljegyzés. *Licht* Rózsika (Bajmok) *Deutsch* József (Pacsér) jegyesek. (Minden külön értesités helyett).

— *Spitzer* Flórát Novivrbászról eljegyezte *Holczer* Hermann Mol. (Minden külön értesités helyett).

Rogaška Slatina a legjobb nevü gyógyfürdő a gyomor, bél, hólyag, sziv, vese és gyomor megbetegedéseinél és epeköves bántalmaknál. A mellékszezónban rendkivül mérsékelt árak. Kérjen prospektust!

— **A nők pártjának évfordulóünnepe Szuboticán.** A jugoszláviai nők pártjának szuboticai szervezete a párt egyéves fennállásának megünneplésére vasárnap délután öt órakor a Nemzeti-szálló földszinti termében ünnepi összejövetelt tart. A párt titkársága ezuton hivja meg a tagokat és mindazokat, akik a feminista eszmékkel rokonszenveznek.

Bérmálási ajándékok
legnagyobb választékban 30% árengedménnyel 4152
KLEIN és FREYGANG
ékszerész és órás cégné', **Novisad,** Kralja Petra 29, Tessék meggyőződni!

— **Ujból letartóztatták a sikkasztó vukovári ügyvédjelöltet.** Oszijekről jelentik: Annak idején megirta a Bácsmegyei Napló, hogy Schön Mór vukovári ügyvédjelöltet különböző csalások miatt a rendőrség letartóztatta. Az oszijeki törvényszék pár napos fogvatartás után Schönt szabadlábra helyezte. Az oszijeki ügyészség felebbezéssel élt és a zagrebi tábla most megsemmisitette a törvényszék szabadlábra helyező végzését és elrendelte Schön letartóztatását. A tábla határozata folytán az oszijeki törvényszék Schönt, aki a bíróságnál önként jelentkezett, ujból letartóztatta. A sikkasztással vádolt ügyvédjelölt ellen az eljárás tovább folyik.

— **Eljegyzés.** *Polgár* Anikó (Budapest) és *Nagy* József (Szubotica) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Megsemmisitették a sztanisicsi jegyzőválasztást.** Szomborból jelentik: A bácskai tartományi főispán helyettese szombaton megsemmisitette a sztanisicsi jegyzőválasztást. Mint ismeretes, a sztanisicsi községi testület nagy többséggel Dedics Nikola szuboticai ügyvédet választotta meg jegyzőnek. A tartományi főispánság most ezt a választást megsemmisitette és Jankovics jegyzőt erősitette meg állásában. Dedics Nikola a főispán határozata ellen felebbezett a közigazgatási bírósághoz.

Kárpáti Trio
május 15.-étől a 4685
GRADSKA KAFANÁBAN

Lepedat és Jovanović szuboticai főelárusitóknál vásárolt sorsjegyek közül a május 11-iki huzáson a következő számok nyertek:

1500 dinárt nyert: 31090, 24759, 32742, 35131, 37558, 40339, 42087, 42361, 51511, 58895, 69484, 71953, 73710, 84814, 86877, 108677, 108868, 113156, 120891, 122939.

500 dinárt nyert: 4677, 88, 89, 10546, 67, 87, 11932, 13051, 15218, 43, 55, 79, 26112, 28304, 31034, 50, 35167, 37459, 38509, 97, 40309, 48, 49407, 42037, 45577, 46589, 47706, 49236, 515448, 54950, 58554, 93, 58807, 60006, 62274, 64721, 67, 75, 67917, 68143, 65, 69461, 71944, 58, 78464, 78922, 58, 80751, 68, 83144, 83568, 74, 84, 86118, 87228, 91117, 21, 72, 91834, 97108, 98177, 98770, 99433, 78, 105368, 71, 96, 108008, 103653, 110129, 35, 110318, 111010, 111452, 112604, 113116, 20, 94, 116348, 116907, 120832, 121154, 55, 121758, 122006, 30, 122922, 24, 124398, 38, 124617.

Felkérem azon osztálytársaimat, akik 1918-ban a szuboticai Felsőkereskedelmi Iskolában érettségiztek, hogy a f. hó 27-ikén (pünkösd vasárnapján) tartandó 10 éves találkozón jelenjenek meg. Találkozás ½10 órakor a szuboticai Lloyd helyiségében. Guttmann Imre.

— **A bezsaniai repülőtér parancsnokának jubileuma.** Noviszadról jelentik: Tomics Miodrag őrnagy, a bezsaniai repülőtér parancsnoka május 20-ikán ünnepli tizenötéves repülőtiszti szolgálatát. Ez alkalomból a jubilánst a noviszadi Aeroklub is ünneplésben fogja részesiteni.

Dr. Wohl József specialista szülész és nőorvos lakását áthelyezte Kralja Alekszandra ul. 9., Halbrohr-házba. Szülőnőket elfogad teljes ellátásra.

— **A dohánysorsjegyek huzása.** Az állami dohánysorsjáték huzása május 14-ikén kilenc órakor lesz a beogradi igazgatóság helyiségeiben.

— **Segélyt kér Noviszad várostól a Szrpszka Matica.** Noviszadról jelentik: A Szrpszka Matica beadvánnyal fordult Noviszad város tanácsához, amelyben kulturális céljai megvalósitására nagyobb összegü segélyt kér. Noviszad város tanácsa a beadványt a legközelebbi városi közgyülés elé terjeszti.

Nézze meg a siremlék kiállitást Weigner kőfaragó ipartelepen Stari-Becsej.

Baranyai Menekültek Gazdasági Egyesülete folyó hó 13-ikán délelőtt tiz órakor fontos ügyben taggyülést tart. (Bartalos-féle vendéglő, Sokolska ul. 16. alatt.)

Csecsemő-kelengyék
KLEIN JENŐNÉL, Novisad
VEL. BEČKEREK SENTA 2646

— **Véres verekedés a cigánysoron.** Szentáról jelentik: Véres verekedés szinhelye volt pénteken a szentai cigánynegyed. Kolompár Mária cigányasszony összeveszett a férjével. Férj és feleség maguk köré gyüjtötték rokonaikat és a két csoport között formális harc folyt le botokkal és vasvillákkal, amelynek folyamán Dimovics Mátyás, Dimovics Ádám és Kolompár Ádám cigányok sulyosan megsebesültek. A verekedésnek a rendőrség vetett véget, amely az egész társaságot letartóztatta és mindnyájuk ellen meginditotta az eljárást.

— **A noviszadi városházi ellenzék lemondani készül.** Noviszadról jelentik: Dr. Ilics Raduskó törvényhatósági bizottsági tag, a disszidens radikálisok vezére akciót inditott, hogy a Pribicsevics-párti és a Pasics-párti radikálisok a disszidens radikálisokkal együtt mondjanak le a törvényhatósági bizottsági tagságukról. Az akció ügyében az ellenzéki pártok még nem foglaltak állást.

Ügyvédi irodamegnyitás. Dr. Bratics Dusán ügyvéd megnyitotta irodáját V.-Becskereken Cara Dusana ul. 6. szám alatt.

— **Gyilkosság a föld miatt.** Vukovárról jelentik: Stojanovics Aleksa, Lipovacpusztai telepes a föld miatt összezördült Vujevics Ján opatovcei földmivessel. A vitának verekedés lett a vége, amelynek során Stojanovics egy karóval fejbe sujtotta Vujevicset, aki szörnyethalt. A gyilkos telepest a csendőrök letartóztatták.

Szombat, vasárnap és hétfőn még háromszáz darab tejes bárány kerül 13 dinároš árban eladásra Korhec fő- és fióküzleteiben.

Ugmadi
TERMÉSZETES KESERÜVIZ
gyomor- és bélrendszer tisztitó hatása páratlan!
Ne tévessze össze más keserüvizzel.
Mindenütt kapható.
Vezérképviselet és raktár:
CSELIKOVICS TESTVÉREK, NOVISAD

— **A szuboticai önkéntes tüzoltótestület közgyülése.** A szuboticai önkéntes tüzoltótestület május tizenhetedikén Áldozócsütörtökön délután három órakor egyesületi helyiségében rendes évi közgyülést tart.

— **A halászkunyhó titka.** Noviszadról jelentik: Zsabaljon egy tiszaparti kunyhóban holtan találták Gosztojics Zsivkó gazdálkodót. Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A boncolás megállapitotta, hogy Gosztojics szivszélhüdésben halt meg.

— **Megverték a rendőrt.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton tárgyalta Pánics Zsarkó és Pánics Milorád dolnjikovili legények bünügyét, akik Sajkáskiszvetiivánon egy mulatság után megverték Koklyus Ráda rendőrvezetőt, aki őket csendre intette. A törvényszék a vádlottakat felmentette, mert bebizonyosodott, hogy tettüket ittas állapotban követték el.

Ötórai tea Palicson. Szombat és vasa palicsi nagyvendéglő terraszán, kedvezőtlen időben a belső teremben. Este 9 órakor rummy-verseny. Vasárnap délután az idei szezónban az első nagy katonazene hangverseny Busin karnagy személyes vezetésével.

Dohnányi Ernő Becskereken. Becskerekről jelentik: Május végén Becskerekre érkezik Dohnányi Ernő, a világhirü magyar hegedümüvész. Wegener után Dohnányi már a második világhirü müvész ebben a hónapban, aki Velikibecskereken vendégszerepel. Dohnányi hangversenye után óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Ügyvédi iroda áthelyezés. Dr. Oblát Henrik és dr. Blazsevac Pál szombori ügyvédek irodájukat Szomborban, Mite Popovića ul. (Apolló u.) 1. sz. alá helyezték át.

— **Felülvizsgálják a szentai árvaszék zárszámadásait.** Szentáról jelentik: Dadics Radivoj belügyminiszteri számvevőségi főnök pénteken Szentára érkezett és megkezdte a közgyámpénztári zárszámadások felülvizsgálását. A vizsgálat mintegy két hetet vesz igénybe és az 1917. évtől az 1924. évig terjedő évek zárszámadásaira terjed ki.

Megnősülne
budapesti nagyvállalat tulajdonosának
egyetlen, fiatal, nagyon jómegjelenésü, vidám és munkaszerető
jogász fia,
ki atyja gyárának vezetésében tevékeny részt vesz. Vagyonos, fiatal leányok hozzátartozóinak levelei „Közismert név 9135" jeligére **Sikray hirdetői odába,** Budapest, VI., Vilmos császár-ut 33 kéretnek 4567

A tavaszi gégehurut. A tavasz első meleg napjai gyakran nagyobb veszélyt jelentenek az egészségre, mint az őszi zivatarok és téli fagyok. A nehéz téli ruhát, tulkorán cseréljük fel a könnyü nyári öltözettel, gyakran elhagyjuk a felöltőt is és ennek a következménye, hogy meghülés lép fel, ami a változó tavaszi időjárásnál kétszeresen veszélyes. Nem alapnélkül hivják a tavaszi megfázásokat tavaszi hurutnak. Nagyon fontos, hogy ettől a nagyon kellemetlen bajtól hamar és biztosan megszabaduljunk. A betegség megszüntetésére legalkalmasabb az olyan szer, a mely a gyulladásokat megszünteti és amellett antirheumatikus hatásu is. Ilyen szer az aszpirin, amely minden gyógyszertárban kapható és amelynek jótulajdonságai már közismertek.

Házasság. *Engelsmann* Dóra és *Ginder* József mérnök Sztaribecsej házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett).

Nem kell drága külföldi fürdőbe utaznia! A sztaribecseji artézi kénes gyógyfürdő reuma, izületi csuz, köszvény, csontfájdalmak, vérszegénység, idegesség ellen a legkiválóbb gyógyhatással rendelkezik. Meggyógyult betegek ezrei áldják a fürdő csodával határos hatását. A fürdő teljesen ujonnan berendezve, minden kényelmet megtalál itt is olcsó pénzért és nem kell a betegnek a távoleső külföldi helyeket felkeresni.

Orvosi hir. Dr. *Stein* Lajos bőrgyógyász Lipiken rendelését megkezdte.

Nehéz székelésben szenvedők, akiknek a végbélbajok, az emészetési vazarok és agyvértódulás, a fejfájás és szivdobogás teszik az életet nehézzé, igyanak reggel és este egynegyed pohár természetes »Ferenc József« keserüvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a *Ferenc József* viz hasmütétek előtti és utáni időszakokban is nagyértékü hashajtónak bizonyul. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

Lipik fürdő 4306
Felülmulhatatlan gyógyeredmények. Világfürdői modern berendezés.
Felhivjuk figyelmét a tavaszi rendkivüli a mérséklésre (junius 15-ig). Ezen időben a teljes pensió, amely áll lakásból kiszolgálással és világitással, étkezésből, fürdőből lepedővel, a gyógy- és zenedijak befizetéséből, valamint hetenként egyszeri orvosi vizsgálatból. — Ara állami, községi és tartományi tisztviselők, tisztek, nyugdijasok, rokkantak és betegpénztári tagok részére személyenként és hetenként 380—530 dinár, a többiek részére 450—700 dinár. Kivánságra prospektussal szolgál a Fürdőigazgatóság.

KINTORNA

— Szegény uram agyondolgozza magát a gyárban. Olyan rövidlátó szegény, hogy nem tudja, mikor nézi a munkafelügyelő.

✸

Beszélgetés a bohém-asztalnál:

— Tudod-e, hogy pofonütöttem a Hegedüs Sanyit?

— És miért?

— Mert kölcsönadtam háromszáz dinárt és nem adta vissza.

— Na és mit szólt a pofonhoz?

— Azt visszaadta.

✸

A biró a vádlotthoz:

— Ön orgazdasággal van vádolva. Mivel tudja igazolni, hogy a tárgyak eredetéről nem tudott?

— Kérem, biró ur, én száz dinárt adtam a holmiért. Ha tudtam volna, hogy lopott holmi, semmiesetre sem adtam volna többet husznál.

SPORT

Nagy érdeklődés előzi meg a NAK szuboticai vendégszereplését

A Szuboticai Sport vasárnapra lekötötte a Noviszadi AK kitünő együttesét, amely komplett csapatával áll fel a szuboticai küzdelemre. A NAK vendégszereplését nagy érdeklődés előzi meg, annál is inkább, mert az utóbbi időben a noviszadi futballsport rohamosan fejlődött és még mindenkinek élénk emlékezetében van az a gyászos vereség, amelyet a szuboticai válogatott szenvedett Noviszadon.

A NAK jelenleg olyan formában van, hogy a Szuboticai Sportnak össze kell szednie minden erejét, ha a győzelmet a maga részére akarja megszerezni. A Sport ép ezért szintén legjobb felállításában indul küzdelembe és remélhető is, hogy a pályát nem hagyja el vereséggel.

A mérkőzést a városligeti pályán fogják lejátszani.

Az 520-as Fiat-autó a legtökéleteseb: uj model

E héten érkeznek meg az uj kocsik a szuboticai Automobiliához

Az olasz Fiat-kocsik az autóvilágban az egyik legjobb márkát jelentik, ami természetes is, hiszen a torinói Fiat-gyár az automobil hőskora óta végzi évről-évre ujabb és ujabb kisérleteit gyártmányainak tökéletesitésére. Az egész ország területén annyira elterjedt Fiat-kocsik tulajdonosai mindenkor a legnagyobb megelégedéssel nyilatkoznak kocsijuk teljesitményéről, a gyár azonban, amely az üzleti szempontok mellett *nagy sulyt fektet az autósport fejlesztésére*, tovább folytatta kisérleteit, amelyeknek eredményeképen sikerült az uj 520-as modellt megkonstruálni.

Az 520-as széria-kocsi megszerkesztésén teljes három évig dolgozott egy szakértőkből és technikusokból álló gárda és a kisérletek alatt *az uj tipusu kocsit a legsulyosabb terepprobáknak vetették alá.* A Fiat 520. sikerrel küzdött meg a legrosszabb utakkal is, *emelkedésekkel, süppedékes, sáros és homokos talajjal.* Csak, amikor a próba a kocsik teljes megbizhatóságát jelezte, hozta forgalomba a Fabricca Italiano Automobili Torino uj modelljét.

Az uj kocsit *hat hengeres* 68 mm. furatu, 103. löketü állószelepes motor hajtja. A hengerürtartalom 2244 köbcm. A gondosan kiegyensulyozott főtengely *hét fehér fémmel kiöntött bronzcsapágyon forog.* A dugattyuk különleges aluminiumövezetből készültek és a dugattyuzörejeket teljesen kiküszöbölték. Az azbesztfonatu egylemezes tengelykapcsoló *zökkenésmentes megindulást és gyors, zörejmentes kapcsolást tesz lehetővé.* A sebességváltómü egy blokkot képez a motorral és négy előre- és egy hátramenettel bir. *A sebességváltóházon levő zár megakadályozza, hogy idegenek használják a kocsit.* A rugózásról a lökhárítókkal felszerelt hosszu és lágy félelleptikus rugók gondoskodnak.

Az 520-as Fiat-kocsik karosszériája szép vonalvezetésü, kényelmes és előkelő stilusu.

Az uj tipusokat a Fiat-gyár most hozta forgalomba és néhány nap mulva érkeznek meg a Vajdaságba, ahol *a szuboticai Automobiliánál tekinthetők meg és kerülnek leadásra.*

A szuboticai Szloga rendkivüli közgyülése. A Szloga vasárnap, május hó 20-ikán a Kiss-féle vendéglőben az egyesület további fennállásának kérdésében rendkivüli közgyülést tart.

A Velikibecskereki Sport Klub közgyülése. Becskerekről jelentik: A Velikibecskereki Sport Klub május 24-ikén délelőtt tiz órakor tartja első rendes közgyülését a kaszinó éttermi helyiségében. A közgyülésen választják meg az egyesület vezetőségét.

A bajnokság befejezése után sem dől el a ljubljanai bajnokság kérdése. Ljubljanából jelentik: Páratlan eset történt a ljubljanai alszövetség területén. Az Ilirija és a Primorje nemcsak egyforma pontszámmal, hanem egyforma gólaránnyal is végzett az első helyen. A szövetség ugy döntött, hogy a két csapatnak, vasárnap meg kell küzdenie a bajnoki cimért

Az első jugoszláv győzelem a jugoszláv-belga tenniszmérkőzésen. Zagrebből jelentik: A jugoszláv—belga tenniszmérkőzés második fordulóján Schäffer *6:4, 2:6, 6:3, 0:6* és *6:1* arányban győzött a belga Toussint ellen. A férfi párosban az Ewbanck—Laeroix-pár győzött a Leirer—Podvinec-pár ellen. Settarány: 6:1, 6:4, 6:4. Vasárnap kerül sor a verseny utolsó fordulójára.

TŐZSDE

Zürich, május 12. *(Zárlat.)* **Beograd 9.1375,** Páris 20.4275, London 25.32 és ötnyolcad, Newyork 518.825, Brüsszel 72.475, Milánó 27.34, Amsterdam 209.40, Berlin 124.10, Bécs 73, Szófia 3.745, Prága 15.375, Varsó 58.15, Budapest 90.635, Bukarest 3.205.

Szentai gabonaárak, május 12. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 355 dinár, tengeri morzsolt 300 dinár, takarmányárpa 260 dinár, zab 280 dinár, rozs 325 dinár, köles 300—310 dinár, muharmag 720 dinár, heremag 2200 dinár, bab 345 dinár, burgonya 170—180 dinár, őrlemények 0-ás liszt 535 dinár, 0ás g 535 dinár, kettes főzőliszt 515 dinár, ötös kenyérlieszt 485 dinár, hetes 355 dinár, nyolcas 270 dinár, korpa 260 dinár, konkolydara 280 dinár. Irányzat: szilárduló. Kinálat, kereslet: csekély.

Noviszadi terménytőzsde, május 12. Buza bácskai 77—78 kilós két százalékos 360—362.50, délbánáti 78—79 kilós két százalékos 357.50—360, felsőbánáti 78—79 kilós két százalékos 355—357.50. Zab 262.50—267.50. Tengeri bácskai 295—297.50, bánáti 290.50—295. Lisztek: bácskai 0gg és 0g 487.50—497.50, kettes 467.50—477.50, ötös 447.50—457.50, hatos 425—435, hetes 350—360, nyolcas 240—245, korpa jutazsákokban 232.50—237.50. Bab fehér 410—420.

Budapesti gabonatőzsde, május 12. A gabonatőzsde irányzata nem egységes. A határidőpiacon jelentéktelen az árváltozás, a készárupiacon nagy üzlettelenség mellett tartott az irányzat. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza májusra 33.80—33.90, zárlat 33.80—33.82, októberre 31.30—31.54, zárlat 31.30—31.32, márciusra 33.20—33.48, zárlat 33.20—33.22, rozs októberre 27.60—27.84, zárlat 27.62—27.64, márciusra 29.60—29.74, zárlat 29.60—29.62, tengeri májusra 28.50—28.54, zárlat 28.50—28.52, juliusra 29.56. A készárupiacon: Buza 33.55—35.15, rozs 31.20—31.40, árpa 30.50—31.15, sörárpa 33.50—34, köles 30—31, zab 32.60—33.50, tengeri 28—29.10, korpa 24.25—24.40.

Budapesti értéktőzsde, május 12. Magyar Hitel 86, Osztrák Hitel 49, Kereskedelmi Bank 118, Magyar Cukor 197, Georgia 17, Rimamurányi 114, Salgó 74.8, Köszén 828, Bródi Vagón 39.5, Beocsini Cement 253, Nasici 186, Ganz-Danubius 177, Ganz Villamos 151, Roskányi 13, Athenaeum 36, Nova 53.8, Levante 26.1, Pesti Hazai 216. Irányzat: szilárd.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 355 (+5), Bogojevó 465 (+3), Vukovár 378 (+2), Noviszad 370 (+5), Zemun 386 (+12), Pancsevó 368 (+10), Szmederevó 450 (+10), Orsova 380 (+24). Dráva: Oszijek 348 (+6). Száva: Mitrovica 512 (+54), Beograd 332 (+12). Tisza: Szenta 246 (—), Becsej 236 —15), Titel 379 (+2).

SZINHÁZ

A Cigányprimás délután. Csütörtökön, május 17-ikén délután hetedszer kerül szinre a szuboticai Legényegyletben Kálmán Imre nagysikerü operettje, a »Cigányprimás.« Az előadásra jegyek előjegyezhetők Krécsinél.

A »Nebántsvirág« bemutatója. Május 17-ikén, csütörtökön és 20-ikán, vasárnap kerül bemutatásra a Népkör szinpadán a »Nebántsvirág.« A darab próbái serényen folynak és a szereposztásból következtetve az előadás nagy sikere várható. A főbb szerepeket N. Reményi Sári, Piukovics Manci, Gyenizse Ilus, Szabó Márton, Kőhalmi Jenő, Salamon Béla, Várhegyi János, Csányi Lajos és Klein József játszák. Jegyek a bemutatóra Krécsi könyvkereskedésében válthatók előre.

KÖZGAZDASÁG

A Bácskai Gazdasági Egyesület a növénynemesités szolgálatában!

Vetőmag szakosztály létesült az egyesületben

1912-ben kezdődött a Bácskában a nemesitett gazdasági növények, főképen a nemesitett buza és kukorica nagybani terjesztése. A bácskai tartomány tekintélyes anyagi támogatásával segitette elő az egyesület ezirányu kezdeményezését, nagymennyiségü nemesitett buzát, árpát, zabot és kukoricát piaci áron osztva szét a gazdák között. Az egyesületre hárul a feladat, hogy az elvetett nemesitett vetőmag utántermelését gazdaköreiben megfigyeltesse, talajunknak és éghajlatunknak leginkább megfelelő fajtáknak a tömegtermelés céljaira való felhasználása céljából ezek nagybani termelését lehetővé tegye.

Ebből a célból alakult meg az egyesület vetőmag szakosztálya. Az alakuló gyülésen jelen voltak a közismert növénynemesitők közül Puskás Sándor Tornyos-puszta, Kontics Boriszláv Koszancsics, Scharf Dragutin Cseminac, Ferlincz Bogdán Belje, Nagymélykuti Ferenc Szenta, Fischer János Priglevica Szveti Iván, Földényi Béla Csonoplja, Petö Flóris, Szabó Tibor, Gromilovics és Kovcsin Zsivkó Szombor, az egyesület részéről Inhoff József igazgató és Merkl Péter pénztárnok.

A gyülés Puskás Sándort választotta meg elnöknek és Kovcsin Zsivojint alelnöknek.

Ferlinz Bogdán ismertette az Oszijeken székelö növénynemesitö egyesület szerepét, (Društvo Opljemenjivača Bilje u Kraljevini S. H. S.), amely jóváhagyott alapszabályokkal bir és ajánlotta, hogy ezzel az egyesülettel karöltve müködjenek.

Petö Flóris javasolta, hogy az alakuló szakosztály ne csak a növénynemesitést, hanem a termelést is karolja föl. Földényi Béla szerint a nemesitést az oszijeki egyesület eléggé fölkarolja, igy a szakosztálynak a nemesitett mag terjesztését kell propagálni.

Puskás elnök szükségesnek találta, hogy a növénynemesitöket megfelelő védelemben részesitsék. Ezt a védelmet magánegyesület nem nyujthatja és ezért arra kell törekedni, hogy a nemesitett növények állami elismerésben részesüljenek.

Kosztics Boriszláv a nemesitett növények elismerését és védelmét az oszijeki egyesületre kivánja bizni, mig a nemesitett növények terjesztését, propagandáját az alakuló szakosztálynak kell elnevezni és a szakosztály hivatása legyen a termelök és növénynemesitök között a kapcsolatot megteremteni.

Kovcsin Zsivojin rámutatott arra, hogy a nemesitett vetőmag gyakorlati eredményével eddig nem törödtek. Ez legyen az alakuló szakosztály igen sürgös teendője, hogy igy a nagyban való termesztésre a legjobbnak bizonyult féleségeket használják fel. Puskás Lajos és Földényi kisérleteikről számoltak be, majd Ferlinz Bogdán előadta, hogy a Beljei uradalom száz vagon nemesitett zabbal rendelkezett, de propaganda hiányában nem lehetett eladni. Az idén hozzávetőleg 80 vagon nemesitett buzát produkál a gazdaság (6 éves nemesités), propaganda hiányában azonban ez sem kerülne ki vetőmagnak, miért is üdvözli a szakosztály létrejöttét és propagandájától sokat vár. Szerinte a külföldi importtól teljesen függetleniteni kell magunkat. Feltétlenül szükséges, hogy a tartomány a gazdasági egyesület idevonatkozó javaslatait meghallgassa. Több felszólalás után a következő határozatokat hozták:

1. A szakosztály cime: Vetőmag-osztály.

2. A szakosztály az Oszijeken székelő S. H. S. királyságra kiterjedő növénynemesitő társasággal karöltve müködik, a vetőmagnemesitők termeléseit a gazdaközönség között terjeszti, a bevált nemesitett gazdasági növények nagyban való szaporitását elősegiti és e célok elérése céljából a bácskai tartományyal, főleg annak mezőgazdasági szerveivel karöltve müködik.

A szakosztály legközelebbi gyülése Cseminácon, a knjezsevói állami növénynemesitő telepen május 31-én, csütörtökön reggel 8 órakor lesz, a gyülésen résztvevő bácskai tagok autókon reggel 5 órakor Szomborból a Szloboda-szállótól indulnak. Jelentkezni május 29-ig lehet a Gazdasági Egyesületnél.

Májusban megkezdődnek a bácskai utépitkezések

Szomborból jelentik: A bácskai tartományi választmány legutóbb megtartott ülésén a versenytárgyalás megtartására kiküldött bizottság véleménye alapján a tartományi utak fentartására szükséges kavics szállitását a következő vállalkozóknak adta ki:

1. S. H. Guttmann r.-t. szahoriczai vállalkozónak: 14.420 m³ kavics szállitását 3,955.911.30 dinár vállalati összeggel.

2. Bucár és társa beogradi vállalkozó cégnek: 4550 m³ brnyicai gránit kavics szállitását 1,416.246.02 dinár vállalati összeggel.

3. »Bazalt« r.-t. noviszadi vállalkozó cégnek 3740 m³ vrdniki és ledincei kavics szállitását 1,035.232 dinár összeggel.

4. Kappiter Vavro, oszijeki vállakozónak 2555 m³ kavics szállitását a popováci (Baranya) kőbányából 648.774.55 dinár összeggel.

Az előirányzott 27.857 m³ kavicsból biztositva van 25.265 m³ kavicsnak a szállitása 7,056.164.07 dinárért. A nem biztositott 2592 m³ kavics szállitására rövidesen kiirják a második versenytárgyalást.

A tartományi választmány döntését a tartományi közgyülésnek fogja bemutatni jóváhagyás céljából.

A kavicsszállitás már megkezdődött. Elsősorban a Kula—hódsági ut Kula—krszturi szakaszát, az Apatin—sztapári ut Apatin—priglevicaszvetiiváni szakaszát, Palánka—noviszadi ut Palánka—cséb szakaszát és a Szombor—palánkai ut Bácstovarisevói szakaszát hozzák rendbe.

A tartományi választmány ezenkivül elhatározta, hogy az Apatin—bogojevói utat, amely az árvíz alkalmával járhatatlanná vált és a töltések épitése alkalmával teljesen felbontották, szintén kifogja épiteni. Az utat a töltés koronáján fogják kiépiteni. Az épitkezéshez szükséges kőanyagok szállitását versenytárgyalás utján biztositották. A kövek szállitása már itt is megkezdődött, ugy hogy az utak épitését május hó folyamán megkezdik a bácskai tartomány területén.

A középeurópai terménytőzsdék prágai értekezlete

Május 18-ikán és 19-ikén Prágában értekezletre jönnek össze a közép- és déleurópai terménytőzsdék. a csehszlovák, osztrák, jugoszláv, román, a müncheni és a budapesti áru- és értéktőzsdék. Az értekezleten egyöntetü szokványok megállapitásáról fognak tárgyalni.

Szóba kerülnek a konferencián a kifogásolt minőségü szállitásoknál eszközölt mintavételek módozatai, a közép- és déleurópai tőzsdék eddigi müködése, a tőzsdei biráskodás végrehajtása a közép- és déleurópai országokban, a minőségi suly biztositásánál egyöntetü eljárás megállapitása, egyforma mérlegrendszer alkalmazása, a szokványok egységesitése, a dunai egyezmény kiterjesztése rozsra és zabra. A május 18-iki értekezletet megelőzőleg a tőzsdetitkárok előértekezletre ülnek össze, ahol a teljes ülés anyagát készitik elő.

A közeli napokban ebben az ügyben Beogradban értekezlet lesz, amelyen a jugoszláv tőzsdéknek Prágába kiküldendő delegátusai tartanak megbeszélést. A noviszadi terménytőzsdét dr. Petrovics Bránkó tőzsdei főtitkár képviseli a tőzsdék beogradi előkészitő konferenciáján.

Május 15-ikén jár le Noviszad vizvezetéki és csatornázási pályázata. Noviszadról jelentik: Noviszad város müszaki hivatala koncessziós alapon pályázatot hirdetett Noviszad város vizvezetéki és csatornázási munkálataira, de a pályázat meddő volt, mire ujabb pályázatot irtak ki. Ez a pályázat május tizenötödikén jár le.

Gazdanap Vrbászon. Noviszadról jelentik: A vrbászi gazdák május huszadikán tartják meg rendes évi gazdanapjukat. Délben bankett lesz az egyik tanyán, este pedig a lovasegylet rendezésében táncmulatság lesz.

A vrbászi kereskedőegyesület tiltakozó gyülése a forgalmi adó ellen. Noviszadról jelentik: A vrbászi kereskedők és iparosok egyesülete május 13-án tiltakozó gyülést tart a forgalmi adó ellen.

Louis Hémon:

AZ ÖKÖLVIVŐ

Sportregény

(15)

Az öltözőben látott három ember közül ő volt a legfiatalabb, határozott, erőteljes vonalai ellenére arcán a serdülő ifju frissessége látszott.

Az arc fiatalságát még fokozta a rendkivüli egyszerü és merész arckifejezés, bár nála természetes volt ez az ártatlan vadság. Csodálatos életerő, életrevalóság, derült, hangos erőszakosság, hevesség áradt belőle, aki látta, minden kétség nélkül megérthette, hogy harcközben ez a fiu teljesen elemében van, arra született: neki a verekedés hivatás és gyönyör.

Kissé hosszukás, szürkéskék szemét gyakran behunyta — félig, ilyenkor egy ravaszságot sejtető vonás ült az arcára; szája is hosszu metszésü volt, keskeny, mindig összeszoritott ajka akkor sem nyilt meg, ha mosolygott; szája alatt hatalmas, bástyaként terjeszkedett tulerős csontozatu, erősen szegletes állkapocsban végződő álla; ez a tulfejlettség elrontotta arcát, enélkül talán szép lett volna, de szivósságot fejezett ki és küzdő, harcos, akaraterős külsőt adott neki.

Kedélyesen, érdeklődéssel, mosolyogva nézegette meg egymásután az eléje sorakozó nagy urakat. Pat fiatalsága és egyszerü mosolya ellenére is az urakat kissé zavarta a fiu tekintete, valami határozatlan kényelmetlenséget kezdtek érezni: talán ezt éli át az izig-vérig háziállat a ragadozó vad jelenlétében.

A National Sporting Club egyik vezetője, Sladen törte meg a csendet

— Milyen a sulya?

— Jelenleg százhatvanöt font, — felelt Lord Westmount — Könnyen elérheti majd a középsuly limitet.

Néhány pillanatig ismét csend támadt; ujabb vizsgálódás és szemlélés után folytatta:

— Jöjjön a tornaterembe és mutassa meg, fiam, ezeknek az uraknak, hogy mit tud.

Kimentek a nagy terembe, Pat Malone néhány pillanat mulva követte őket; az öltözőben levetette nadrágját meg szveterjét és csak egy kis, lágyékától a köldökéig érő tornanadrág volt minden ruházata.

A háromnegyed részben mezitelen test látása a társaság minden tagjára más hatással volt. Rubinstein bankár a csodálkozástól tágranyilt szemmel nézte és rövid vizsgálat után lapos oldalpillantással fürkészte szomszédjai arckifejezését; nyilvánvalóan fogalma sem volt róla, mit mondjon vagy mit gondoljon és félt, hogy nevetségessé válik, ha nyilatkozik, mielőtt a többiek véleményét ismerné, Sladen, az igazi szakértő, egymásután vette szemügyre a meztelen test izmait, azután fejét kissé oldalra hajtotta, félig csukott szemmel, mintha az összhatást akarná megitélni. A Szövetség néhány másik tagja hosszu, csodálkozást kifejező füttyöt hallatott. Lord Westmount olyan büszke s elégedett arckifejezéssel nézegette Pat Malone felsőtestét, mintha saját kezével faragta volna.

Ennek a felsőtestnek a látása az első pillanatban zavarba ejtette a nézőt, mintha valami természetellenes lenne. A váll széles volt, a mell boltozatos, de a legmeglepőbb bizonyos izmok szokatlan fejlettsége volt, azonkivül más izmok, amelyek az atléták testén rendszerint teltek és husosak, Patnél mintha szijjá szükültek volna össze, — erős gépszijjá — és ugy tünt fel, hogy annak határtalan ellentálló képességével is rendelkeznek.

Még nehézsulyu, szokatlanul erős felépitésü férfiaknál is feltünt volna vállizmainak, mellének és hátának hatalmas mérete; a rettenetes izmok, a váll magasságában valóságos körpáncélt alkottak, amely a legkisebb erőfeszitésnél is szinte kiugrott, kidomborodott; ezek az összefonódó izmok valósággal elrejtették a mell és a váll csontozatát. Az igy alakult hatalmas páncél alatt a felsőtest többi része mintha hirtelen elvékonyult volna, a medencecsontok laposak voltak, a has izomlemezei a teknősbéka hátán látható rétegeződés rajzára emlékeztettek, az oldalak és a csipők mentén, minden fordulásnál kötél és szijj vastagságu csomók ugrottak ki. Tricepszei közepesek és bicepszei teljesen jelentéktelenek voltak, ugy hogy a kar soványnak tünt fel. Bizonyos állatok lábszára ilyen sovány, csak eszköze a váll vastag izmainak, sovány és legyőzhetetlen, mint a gépből kilendülő acélkar.

A márványszobrokban közöttünk élő szépséges görög atlétákhoz hasonlitva Pat Malone aránytalannak, sőt borzalmasnak tünhetett fel. Az öt vizsgáló férfiak naponta láttak mezteleu testü sportolókat, tornászokat; értettek kissé az anatómiához, az izomgépezet megbirálásában pedig szakértők voltak, tehát könnyen belátták, hogy a megszokott mintától teljesen eltérő, egyenesen ökölvivásra termett lény az, aki előttük áll. Mihelyt ezt megállapitották, rögtön megszépült szemükben, amint szépnek találták »greyhound«-jaikat, »whippet«-jeiket, vagy kutyaóljuk bull-dogjait; a kiválasztott, egy bizonyos célszerüségre törő állatok szépsége ez, amelyet a hozzá nemértők otrombának és csunyának találnak.

— Hő-ő — szólalt meg habozva Rubinstein bankár — nem sovány egy kicsit ez a fiu?

— A boxmérkőzés nem csecsemőszépségverseny, kedvesem! Elhiszem, hogy jobban szeret egy kövér, rózsásképü kis fiut, de nekünk másra van szükségünk.

(Folyt. köv.)

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsei Jenő

Őszülés és hajfestés

Az őszülés rendes élettani folyamat és így a kozmetikust rendesen nem is ez a körülmény érdekli, haemn az, amikor az őszülés idő előtt áll be. Az évek előrehaladtával a haj tovább nő ugyan, de megöregszik és eltünvén a festékanyag, megőszül. Minél inkább csökken a hajszál festékanyaga, a haj annál őszebb lesz, noha a haj szinére befolyással van még annak levegőtartalma is. Ez utóbbi ugyanis bejutva a hajszál állományába, a hajat átlátszatlanná teszi és ősznek mutatja. Megtörténhetik, hogy bizonyos okból kifolyólag és bizonyos idegbehatásra a levegő a hajszálakban váratlanul és hirtelen felszaporodik, amikor is fellép a közéletben ismert ugynevezett *hirtelen megőszülés*. Nagy lelki megrázkódtatások után látjuk ezt fellépni. A történelem számos hiteles példát tud erre felmutatni. VIII. Henrik angol király hirneves kancellárjáról ismeretes, hogy miután kihirdették előtte a halálos ítéletet, egyetlen éjszaka alatt megőszült. Mária Antónia francia királynéról, aki vérpadon halt meg, azt mondják, hogy amikor a Templebe zárták, haja rövid időn belül megőszült. Lajos bajor herceg, aki véletlenül megölte egyik barátját, lelki bánatában egy éjszakán át megőszült.

Néha azt látjuk, hogy a hajnak csak egy része őszül meg hirtelen, valamely ideg lefutása mentén, ami amellett szól, hogy az őszülés és az idegrendszer között van valami összefüggés és ha igy van, akkor megmagyarázható az, hogy lelket megrázkódtató idegizgalmak után hirtelen megőszülés állhat be.

Hogy a hajszálnak melyik részén indul meg az őszülés, az még vita tárgyát képezi. De bármint áll is a dolog, az orvostudomány ezidőszerint még smmi eszközzel sem rendelkezik, amely a megőszülést esetleg meg tudná akadályozni.

Gyakran bánattal és keserüséggel veszik észre egészen fiatal hölgyek, hogy hajuk őszülni kezd és igy nem is lehet tőlük rossz néven venni, ha a természet mostohaságát valamiképen elrejteni és korrigálni akarják, amire a legalkalmasabb és az egyedüli mód, a hajfestés.

Bár manapság a hajfestés a divat ki számithatlan szeszélyének van alávetve, ne gondoljuk, hogy az mai keletü. Ameddig az emberiség történetébe vissza lehet tekinteni, — a legujabb időket leszámitva, — a nőknek mindig az volt a legfőbb törekvésük, hogy megjelenésükkel és *dus* fürteikkel figyelmet keltsenek. 1874-ben Luxorban felfedeztek egy Ebers-féle papyrust, amelyben egynéhány felette érdekes és részben még most is megálló vény van felsorolva a hajápolásról és az ősz hajszálak eltávolitásáról. Ez a feljegyzés a Krisztus születése előtti 1550-ik évből származik egy egyiptomi orvostól. A régi rómaiak is ismerték a hajfestést és erre a célra a zöld diónak a héját használták. A római nők irigykedve látták, hogy a férfiakra rendkivüli varázzsal voltak a szőke és vöröses szőke gall leányok és csakhamar elkezdték ők is a hajukat szőkére és vöröses szőkére festeni. A hajfestés divatja mindig fennállott, maga Raphael és Botticelli is elismerték a szőke haj varázslatos szépségét. A hajfestés divatja sohasem fog elmulni, vagy legalább mindaddig nem, amig lesznek nők, akik hódolnak a divat szeszélyeinek, azok pedig mindig lesznek. Hogy milyen végletekbe csaponghat a divat szeszélye, mutatja az a körülmény, hogy a világháboru kitörése előtt az előkelő körökben divatban volt a hajukat bibor, ibolya és zöldre festeni. A látvány mindenesetre egy kissé bizarr és groteszk volt, a jóizléssel semmiesetre sem volt összhangban, de azért csakhamar megszokták és mert némely arcnak nagyon is jól állott, nem is találták excentrikusnak.

ÜZENETEK:

Meduna, Belacrkva. Kérdésére, hogy mit tegyen, mivel az arcbőre nem türi meg a hideg vizzel és szappannal való mosakodást, meleg vizben pedig nem mosakodhat, mivel az arcbőre ugyis száraz, az arca telve lesz pörsenésekkel és pattanásokkal, az a válaszom, hogy valószinüleg a szappan rossz, amelyet használ és a viz nem megfelelő, amelyben mosakodik. Jó szappant kell használnia és a vizet megpuhitani.

Leona, Novakanizsa. Ha a Kummerfeld-féle kénes arcvizet használja, vigyáznia kell, nehogy ólom, vagy higany tartalmu kenőcsöt alkalmazzon, mert ettől az arcbőre szürkésfeketévé lesz, ami igaz, hogy csak átmeneti, de arra az időre mégis nagyon kellemetlen jelenség.

L. B. 19. Ada. A haja a levágástól nem lesz erősebb, csak az az előnye, hogy könnyebben kezelhető. A gyakori hajvágás által sem lesz a haj sürübb, de a szálak lesznek vastagabbak és igy a haj sürübbnek tünik fel.

V. Melanie, Belimanasztir. A pattanásokat előbb meg kell érlelnie melegvizes ruhával való borogatásokkal és csak azután kinyomkodnia, de azt nem szabad nagy erővel végezni, nehogy a gyulladás fokozódjék.

H. Ida, Torzsa. A legegyszerübb és a legbiztosabb elektrolysissel eltávolitani.

Antigone, Vrbász. Ha a háta telve van pattanásokkal, ugy egy erőteljes kénkurát ajánlhatok, amit annál is inkább keresztül vihet, mivel a háta ruhával van eltakarva és igy a beavatkozás nem lesz látható.

Dráva Kálmán:

Őszi zsoltár az élethez

»Szent Élet! Hozzád szálljon himnuszom.
Lelkemben ujra messzi lángok égnek
s a végtelenje hiv a messziségnek;
mellverdesve oltárodhoz kuszom...«

A lelkem ég, szivemen könny pereg,
fohászt sirok az élet vig Urához
s a messzi vágy vadul kacagva kárhoz.
Mért kárhoznak a vágy s az emberek?

»Oh Élet! Távol rabszolgádd sikolt,
agyam kinozzák sohsemlátott álmok
s hideg mosollyal néz le rám a hold.«

»Megöl a vágy... ma nyugtot nem találok...«
Dalom csodákért esdve, sirva száll
s az ősz emlékvirágokat kaszál...

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Rémdrámák — A francia baba
Mozart két kiadatlan levele

»Kutyaharapást kutyaszőrrel« — bizonyára ezt a régi mondást szivleli meg a mai emberiség, mikor a háborutól zaklatott idegzetét még nagyobb borzalmakkal igyekszik csillapitani. Párisban a *Grand Guignol* minden hónapban megtermi a maga borzalom-anyagát, az inyencek gyönyörködtetésére. Ebbe a szinházba csak gyönge idegzetü emberek járnak. (Az erős idegzetüek, akik elbirnák a darabok szörnyüségeit, ösztönösen elkerülik.)

A mostani termés első darabja *A maláj tőr*, melyet *Aragny* alkalmazott szinre *Tristan Bernard* egyik novellájából. Egy fiu, miután hiába igyekezett kicsikarni szigoru apjától egy nagyobb összeget, melyet a kedvese követett tőle, azzal fenyegetőzik, hogy valami szörnyü tettet visz véghez. Csakugyan huszonnégy órával később meggyilkolnak egy igen gazdag asszonyt. Borzasztó sebet kapott, mégpedig ezt egy maláji tőr okozta melynek hegye — egy rugó segitségével — beletörik a sebbe. Az apának a fegyvertárában van egy ilyen tőr. Ez most eltünt. Semmi kétség, a fia a gyilkos. Apa és az anya megrémül. Kiszáll hozzájuk a rendőrbiztos, de a vak ijedelem után kiderül, hogy a fiu — aki előzőleg ismerte a bünténvt — elcsente az apja tőrét, hogy ráijesszen s az igazi tettest csakhamar le is tartóztatják.

A másik darab, melynek cime *Fültőmirigy-gyulladás*, kedélyesebb. Igy követeli ezt a müsor, mely szem előtt tartja a helyes adagolást. Tardier magához hiv egy fiatal hölgyet, hogy megossza vele magányát. Még cselédeket sem tartanak, hogy senkise háborgassa őket. Egyszerre a házukhoz vezetnek egy tiz éves kis gimnazistát, aki arról panaszkodik, hogy fültőmirigy-gyulladást kapott. A gyermek elmeséli a nőnek, hogy az intézetben boldogtalan, apja ritkán látogatja meg, mindenáron ki akar szabadulni a fegyelem korlátai közül, ezért fültőmirigy-gyulladást szimulált. A nő felöltözteti a gyermeket, megmosdatja, vigasztalja, közben elérzékenyül, mert neki is van egy kislánya, aki távol él tőle. Tardier, mikor hazajön, ijedten látja az asztalnál tulaidon fiát. Ő özvegy ember és gyermekét egy intézetben neveltetí. Először azt hiszi, hogy képzelődik, beteges látománya van, de aztán megmagyarázzák neki, mi történt. Meghatódik, lelkiismeretfurdalást érez s a nő kiviszi, hogy intézetben nevelt leányát is magukhoz vegyék.

A harmadik dráma a *Fegyencek éje*, a leghatásosabb. A fegyencek és az őrök örökös harcban élnek egymással. Különösen a 312-es számu fegyencet üldözik az őrök, meg a fegyházigazgató. Ennek a fegyencnek a felesége azzal a kéréssel fordul az igazgatóhoz, hogy szeretné meglátogatni az urát, aki gyilkosság miatt ül, mellesleg egy olyan gyilkosság miatt, melyet voltakép az asszony követett el, ő csak magára vállalta.) Az igazgató beleszeret az asszonyba, megfenyegeti őt, hogyha nem lesz az övé, az ura adja meg az árát. Egy éjszaka a fegyenc kiszökik a fegyházból, feleségének kávémérésébe menekül. Az igazgató, aki a fegyenc szökését előmozditotta, hogy még kegyetlenebb bosszut állhasson rajta, szintén a kávémérésbe jön, egy acélból való kinzószerszámot hoz magával, mely szétmarcangolja a hust, összetöri a csontokat. A fegyenc menekül, utána lőnek, az igazgató vértől boritottan tántorog a szinre s ekkor a fegyenc egy vak fegyenctársával együtt ráveti magát, fejét beleszoritja az általa hozott kinzószerszámba. Az áldozat állati orditása közben gördül le a függöny.

Ennek a darabnak olyan nagy sikere volt, hogy előadás közben a nézők közül *többen rosszul lettek s kénytelenek voltak elhagyni a nézőteret.* Másutt ez a bukás jele, itt azonban *sorozatos előadásokat igér.*

*

Az állami osztálysorsjáték főhuzása május hó 7-től 28-ig tart. A **kihuzott sorsjegyek jegyzéke még aznap délután megtekinthető**

BRISTOL

trafiknál Novisad, Željeznička ul. 27. Sorsjegyeket egész napon át adunk el és a kihuzottakat becseréljük. 4727

Jaeger Schmidt öt képből álló vigjátékát most mutatták be Milanóban. A cselekmény egy szerkesztőségben pereg le. Dady Norel, a divatrovatot szerkeszti, csinos hölgy, aki cikkeit »francia baba« álnév alatt jelenteti meg. Ez a hölgy mindenkivel kacérkodik, szóját gunyosan biggyeszti el, amikor férfiakról van szó, biztos a dolgában, hogy mindenkit meg fog hóditani. Az ujság szerkesztője és kiadója — egy gazdag ur — fölkéri őt, hogy csavarja el egy kicsit a fejét egyik munkatársának, a nőgyülölő Pietrónak. A nő azonnal munkához lát, rámosolyog az áldozatra, célzásokat tesz s az eddig hideg ujságiró tüzet fog.

Amikor azonban a francia baba már örül diadalának, az ujságiró töredelmesen bevallja neki, hogy évek óta szereti s a nők iránt tanusitott ridegsége csak rejtett gyötrelméből fakadt. Dady megindultan hallgatja a panaszt. Most jön rá arra, milyen méltatlan játékot üzött vele. Abbahagyja. De Pietro nem tud többé a régi lenni, hitt a nő bátoritó szavának, leleplezte magát, eldobta a hallgatás vértezetét, mellyel szenvedését körülvette. ....

Dady is elvesztette nyugalmát. Hallotta az igazi szerelem vallomását, ugy érzi, hogy szüksége volt rá. Ő is szeretett valaha, az urát, aki megcsalta. Ebből a keserü tapasztalatból származott gunyos ridegsége. Most valami remegés valami szeretetvágy fogja el. De nem meri átadni magát az érzésnek, résen van, védekezik.

Közben a szerkesztő, aki kieszelte az ugratást, beleszeret, meg akarja csókolni, de a nő védekezik, Pietro befut a szobába s Dady a karjaiba omlik.

Igy lesz egy ugratásból valóság, a tréfából házasság.

*

Mozartnak két érdekes, *eddig ismeretlen levelét fedezték föl,* az első az apjához szól, a második a feleségéhez.

Az elsőben ezt irja:

— Kedves apám, ebben a pillanatban csak egy tanitványom van, Rumbetz grófnő. Őszintén szólva, *több tanitványt is fogadhatnék, de akkor engednem kellene a leckedijból,* viszont mihelyt lefelé licitálunk, elvesztjük hitelünket. Tizenkét leckéért hat aranyat kapok, de akkor is értésükre adom tanitványaimnak, hogy voltakép szivességből tanitok. Inkább vállalok három jól dijazott leckét, mint hatot, melyért keveset fizetnek. Ezt csak azért irom meg neked, hogy ne gondold, hogy talán önzésből nem küldöm meg neked a harminc aranyat...

A másik Drezdából keltezett, *feleségének cimzett levél bájos és derüs, tele van humorral:*

— Nagyon kedves, kitünő kis feleségem. Hogyan... Még Drezdában vagyok? Igen, szerelmem... Apróra elmesélek mindent. Hétfőn, tizenharmadikán, miután Neumannéknál ebédeltünk, az udvari kápolnába mentünk. *A mise Neumanntól volt (ő maga dirigált).... nagyon gyengén.* Másnap reggel egy szép szelencét kaptam... Később *Oroszország nagyköveténél ebédeltünk,* ahol sokat játszottam. Drága kis feleségem, egy csomó kérésem lenne hozzád. 1. Kérlek, ne légy szomoru. 2. Vigyázz az egészségedre és ne igen jári ki a tavaszi levegőre. *3.Gyalog sohase menj egyedül. Általában sohase járj gyalog.* 4. föltétlenül bizz a szerelemben. *Sohasem irok neked, anélkül, hogy elém ne tegyem a fényképedet.* 5. Kérlek nagyon vigyázz nem csak a stilusodra és becsületedre, hanem *a látszatra is.* Ne haragudj meg ezért a kérésemért. Most pedig isten hozzád kedvesem. Gondolj arra, hogy minden este, mielőtt lefekszem *egy jó félórát társalgok az arcképeddel és akkor is, mikor fölébredek.* Csókollak és ölellek 1.095.060.437.082-ször, *(próbáld ezt kimondani)* és vagyok a te nagyon hü férjed és barátod *Mozart.*

Szerkesztői üzenetek

Számonkinti olvasó. Szombor. Forduljon bővebb felvilágositásért az Inspekcija Parnih Kotlovához Velikibecskerek, Princ Djordje ulica 2.

Motor K. K. Kérdésére bármely automobilgarázs vagy kereskedés ad felvilágositást.

Ducsi. Sztarakanizsa. Mi az illető irodával nem állunk személyes összeköttetésben és nincs is módunkban ott az Ön ügyét megsürgetni. Irjon mégegyszer neki ajánlott levélben.

K. P. Bogojevó. Jugoszláviában nincsenek posta- és távirdaezredek, hanem csak zászlóaljak. Bővebb tájékoztatásért forduljon valamelyik katonai hatósághoz.

Érdeklödö. Ahhoz, hogy valaki moziszinész lehessen, nem iskolavégzettség, hanem elsősorban tehetség, képesség és kellő megjelenés kell. Mindenesetre szükséges egy-két világnyelv (német, francia vagy angol) tudása.

Közbeszóló, Sztarakanizsa. Tudomásunk szerint Szuboticán dr. Kovács-Sztrikó Imre orvos (Zrinjski Trg 2.) kezel diathermával.

»Tiborc.« A nyelvvizsgán elbukott kisebbségi tanitók, akiket most más helyre helyeznek át, nem tarthatnak igényt a költözködési átalányra. Az nem bizonyos, hogy minden elbukott tanitó elkerül mostani állomáshelyéről.

Szorgalmas olvasó, Vrsac. Ha Ön a lányát, mint kitanult segédet foglalkoztatja, köteles őt adózás céljából is bejelenteni, ha mindjárt nem is ad neki készpénzbeni fizetést, minthogy a lakás és ellátás, amelyet bizonyára nyujt neki, fizetésnek számit, még pedig a Szociálpolitikai Miniszterium által 1923. febr. 8. Br. 4790. alatt jóváhagyott átszámitási táblázat szerint (Tablica novčanog ekvivalenta primanja i koristi u naravi).

E. K. Szvetozar Miletić. A Jadranska Straža sorsjegyeinek huzásáról nem áll módunkban felvilágositást nyujtani. Tessék esetleg a »Vjesnik Sreće«-hez fordulni, Zagreb, Preradovićev Trg 5. Ez egy havonta megjelenő folyóirat, amely ugy bel-, mint külföldi sorsjegyek huzási eredményeit közli. Előfizetési ára egy évre 60 dinár.

P. J. Mol. Multkori levelére illetékes helyről a következő felvilágositást nyertük: Az özvegyet nem érte semminemü sérelem, mert őt az emlitett rendelet értelmében tényleg csak havi 700 dinár személyi pótlék illeti meg. 900 dinár pótlék csak a Beogradban, Zagrebban és Ljubljanában élő, 800 dinár a városokban, végül 700 dinár a mezővárosokban és falvakban élő özvegyeknek jár havi személyi pótlék fejében. Tehát a szóban forgó tanitó özvegye falun él, akkor csupán 700 dinár pótlékra tarthat igényt.

B. G. Kula. Ha Ön világkörüli utra akar indulni, utlevelet kell beszereznie azokra az országokra, amelyeken keresztül fog menni és mindegyik ország konzulátusának vizumával ellátnia. Persze nem ártana, ha előzetesen valamely turista-egyesület által igazoltatná, hogy milyen célból van szüksége az utlevélre.

T. J. Sv. Miletić. A haditengerészetnél két év a szolgálati idő. A sorozásnál jelentse ki, hogy mint tengerész akar szolgálni és oda fogják beosztani.

N. I. Önkéntes katonai szolgálatra 18 éves kortól kezdve felvesznek, sőt altiszti iskolába már 16 éves korban is. Forduljon a városi katonai ügyosztályhoz, illetve a legközelebbi csendőrparancsnoksághoz.

»Gloria.« Ismételje meg kérdését, hogy arra felelhessünk.

O. R. Szenta. Beküldött cikkét nem közölhetjük, mert azzal nem értünk egyet. A legutóbbi cukorgyáralapitási kisérletek (Szombor, Szivac stb.) nem alkalmasak arra, hogy ujabb alapitásra ösztönözzenek. A Bácsmegyei Napló ilyen ügyben nem vállalhatja a kezdeményezés rizikóját. Közgazdasági, ismertető vagy kritikai cikkekkel próbálkozzék. Az ilyesmi kevesebb felelősséggel jár és könnyebben el is helyezhető. Ilyen irányu irásait szivesen fogadjuk.

P. V. Szvilojevó. Akit bünügyben tanunak megidéznek, feltétlenül köteles megjelenni, viszont az államkincstár köteles a tanu költségeit megtériteni.

P. F. Novibečej. Családi használatra legcélszerübb és legolcsóbb a »Blaupunkt« vagy »Arcolette« háromlámpás készülék. Mindkettő kapható Konrath D. D. Szubotica, Pašićeva 1. sz. alatti rádióüzletében.

B. F. L. Naptárban fog megjelenni.

Nem közölhető. Hütlen szerelem. — Az árva leány csókja. — Május. — Kérdezem!

P. P. Mali-Idjoš. A mandulaszappant is ugyanazokból az anyagokból lehet előállitani, mint a közönséges szappant, csak még keserümandula-olajat (étherikus olaj) kell hozzáadni. A szines szappanokat különféle anilin-festékekkel festik, melyek vizben oldhatók.

Egy hü olvasó. Önnek igaza van. 1. A szkupstinában Petelján az egyetlen szocialista képviselő, tehát más szocialista képviselő nem is terjeszthetett be semmiféle inditványt. 2. A magyar képviselőháznak 245 tagja van. Ezekből elenzékiek: 15 szociáldemokrata, 9 polg. demokrata és 11 pártonkivüli. 3. Jugoszlávia lakosainak száma 12 millió, Magyarország lakosainak száma pedig nem egészen 8 millió.

Julia. Novellairónak tudnia kell, hogy nem kezdünk minden sort nagy betüvel, hanem csak az uj mondatot.

Keresztes. Gyermeteg irásmü.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők között egy kézifestésü hirlaptartót fogunk kisorsolni

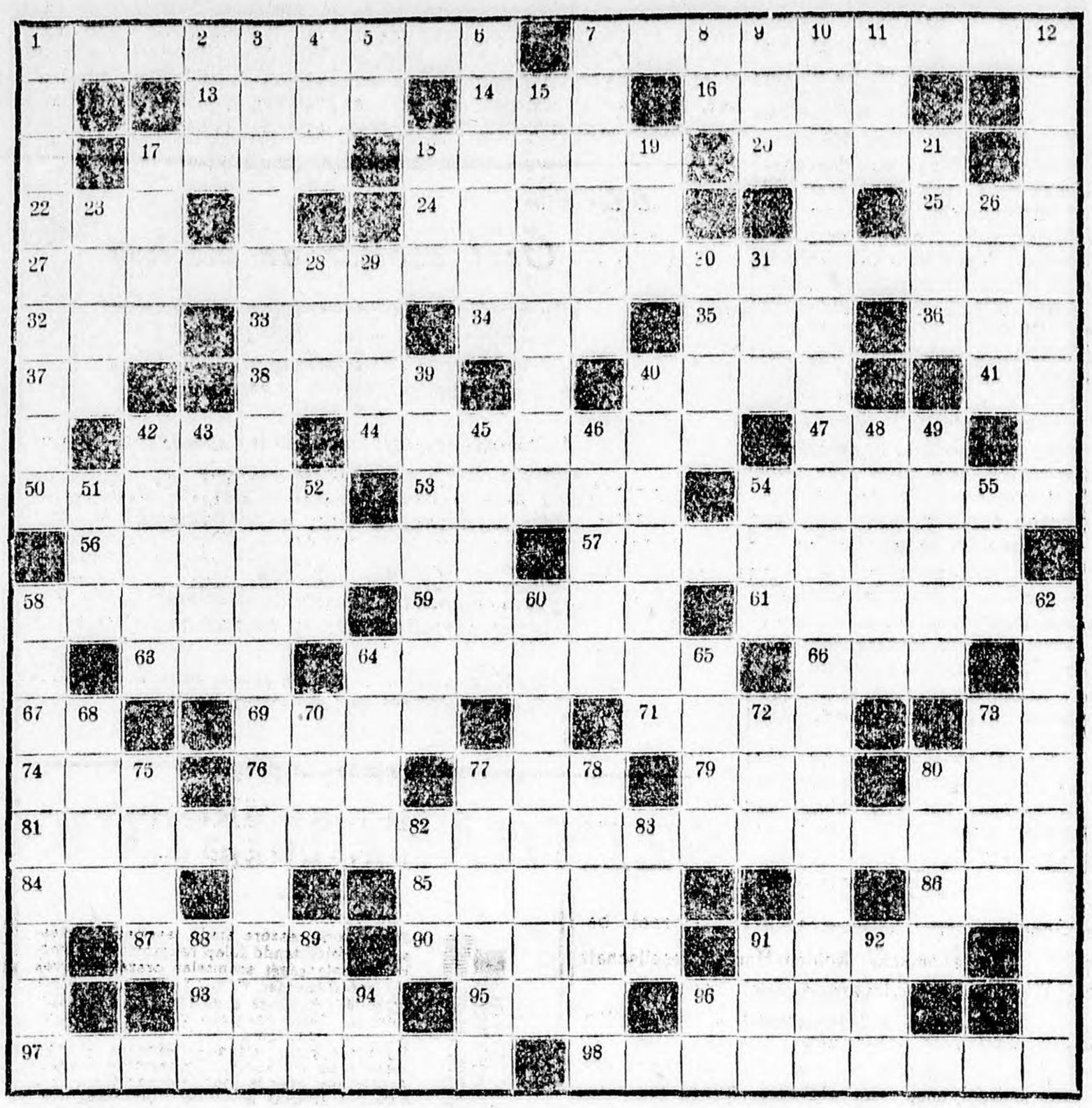

Vizszintes sorok:

1. Szokásos programszám oly cégekon, ahol ökörsütés is van.
7. Közbiztonsági szerv.
13. Helyhatározó.
14. Törlögumi gyári jegye.
16. Török cim.
17. Hatalmas Etruszk város, amelyet hosszu harcok után hóditott meg Róma.
18. Görög betü.
20. Rut, csunya.
22. Folyó — idegen nyelven.
24. A párisi távirati ügynökség neve.
25. Dr. jur...
27. Berzsenyi egyik bölcselkedő versének kezdőszava.
32. Ital.
33. »Csak« — idegen szóval.
34. Az a generális, aki csak a keresztrejtvényeknek köszönheti, hogy még manapság is oly sürün emlegetik.
35. A »Máriás« kártyajáték egyik fajtája
36. Névutó.
37. Két azonos mássalhangzó.
38. »Meztelen« szinonimája a forditottja.
40. A 13. vizszintest mondják igy.
41. Igék multidejü végződése.
42. »... riglit.
44. Az ilyen beszéd meghatja a hiveket.
47. Zenei rövidités.
50. Palesztina egyik keleti tartománya, egy ottani hegy neve is.
53. Megfontol, mérlegel — más szóval.
54. Kis galiciai község, amelynek neve Ferenc József császárnak 1905-ben itt kiadott hirhedt hadparancsa révén lett nevezetessé.
56. Szinpadi müfaj.
57. Telekrész.
58. Kikötőváros a Gibraltári-szoros déli partján.
59. Annyi, mint egy — fejbekólintás.
61. A vatikán Rafael-festette termeinek neve; nyolcsoros versszakot is jelent
63. Angol név röviditve (eredetileg Teodore).
64. Igen kedvelt — felvágottfajta.
66. Női név.
67. Minden tettünk erre vezethető vissza.
69. Semmi — franciául.
71. Rágcsáló állatka.
73. A 66. vizszintes magánhangzói.
74. Finom, előkelő.
76. Azonos a 32. vizszintessel
77. Világitóanyag német neve.

Pulloverek KLEIN JENŐNÉL
Novi ad, V.-B čerek, Sonta

79. Nemesség, németül és fonetikusan.
80. Mesterember.
81. Rousseau hires jelmondata.
84. Fohász.
85. Több, mint: kiabál.
86. Helyhatározó.
87. Lettország fővárosa.
90. Bibliai női név.
91. A nyelvtanban is megkülönböztetünk ilyeneket.
93. Mérges, rosszkedvü.
95. Házacska.
96. Hajókikötő.
97. Skontó, rabat stb.
98. Az ábrázolás képletes formája.

Függőleges sorok.

1. Csunyán felöntött a garatra.
2. Lám!
3. A hivők százmillióinak ajkáról száll a mennyek felé.
4. Női név (becézve).
5. Mássalhangzó fonetikusan.
6. Olasz szó — egyes országokban képviselőházat jelent.
7. A «gitt« magyar neve.

Női és férfi fehérnemü
Klein Jenőnél Novisad, V.-Bačkerek, Sonta

8. Latin rövidités.
9. Rossz tulajdonság.
10. A képviselőházban gyakran tárgyalnak erről.
11. Egykor hires német futóatléta neve.
12. Neves, másfél évszázad előtti magyar tudós vezetékneve.
15. A szakács teszi, patikus is.
17. »Látni«, franciául.
18. Az elektromos ellenállás mérőegysége.
19. Kártyafigura.
21. A 11. függőleges is ez.
23. Idegen női név.
26. Cselekedet, más szóval.
28. Egy hires cseh szindarab cime
29. Ami maradandó, soha el nem muló.
30. Ilyen a szinhaz, ha a darab rossz.
31. Mosáshoz is használják.
39. Otromba vizi madár.
40. A cukorgyártás egyik melléktermék
42. Helyhatározó.
43. A könnyü ruhakelme ilyen.
45. A nagy háboruból nevezetes belga város.
46. Ékkő.
48. Virágnak van.
49. Dunántuli magyar megye.
51. Apósa.
52. Görög néptörzs.
54. Kettőzött mássalhangzó.
55. Bolivia legnagyobb városa (a a előszócska nélkül.)
58. Előkelő tengeri fürdő a Szajna torkolatánál.
60. Egykori tartomány Észak-Franciaországban (Amiens a főhelye.)
62. Büntetési eszköz.
64. Konstantinápolyi városrész
65. Lakoma, tor nincs enélkül.
68. Félsziget a Fekete- és az Azori tenger között
70. Az 50. vizszintes magánhangzója.
72. Mindenfajta sport előnye.
73. Savanyu.
75. München folyója.
77. Régi hajitófegyver.
78. Szerb női név.
80. Több mint: óhajt.
82. Rag.
83. Görög betü.
88. Lásd 2. függőlegest.
89. Magyarul: szegény.
91. A 10. függőleges 10, 11, 12-ik betüje
92. Latin személyes névmás.
94. Zenei hang fonetikusan.
96. A 76. és 90. vizsz. sorok kezdőbetüi

Halló!! Ön még mindig nem tudja, hogy a **„Frank“-féle sör olcsóbb** és jobb más gyártmányu söröknél? **Tegyen egy próbarendelést** és meg fog győződni a különbségről. **Tiz üveg rendelést már házhoz szállit** **Frank Pál sörraktára** Senćanski put 34 — Telefon: 270

NYILT-TÉR

Van szerencsénk ezennel tudomásul adni, hogy a Bácskai Gazdasági Egyesülettel kötött egyezség szerint nevezett testület átveszi társaságunk főképviseletét és valamennyi tagjának, valamint az egyes gazdaköröknek is ajánlja, hogy biztositásaikat intézetünknél adják fel.

Kérjük tehát az igen tisztelt gazdaköri tagokat, hogy bárminemü biztositási ügyben bizalommal forduljanak hozzánk.

»DUNAV« Biztositó R. T.
Aligazgatóság Novisadon.

Uj autó- és mechanikai mühely

A mai kor igényeinek megfelelő autó- és mechanikai mühelyt nyitottam. Garancia mellett vállalom az összes mechanikai munkákat, mint *autó, irógépek, villamos erőátviteli gépek stb szakszerü és pontos javitását és végzését.*

Skolnyár Dezső
4889 Bačka-Topola, Főucca.

Pályázat

A bezdáni izr. hitközség a kántor-metszői állás betöltésére pályázatot hirdet. A megválasztandó a hitközségi életben előforduló összes teendőket végezni köteles. Javadalom: lakás, egy öl keményfa, 15.000 dinár évi fizetés, a vágásért hus és megfelelő mellékjövedelem.

4676 *Az Előljáróság.*

Figyelmeztetés!

Tudomásunkra jutott, hogy Szomborban egyes cégek *silányabb minőségü kokszot* wieni gázkoksz néven adnak el. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy ezen ajánlatoknak fel ne ülienek, mert Szomborban wieni gázkoksz

kizárólag

Aczél Béla és Spitzer György cégeknél szerezhető be.

Slavonische Kohlen-Handelsgesellschaft Kaufmann & Cie. Zagreb
4721 **wieni gázkoksz jugoszláviai képviselője.**

Árverési hirdetmény

Alulirott, mint vh. Székely Bertalan és neje Auerbach Ilona adai lakosok tömeggondnoka ezennel közhirré teszem, hogy a tömeghez tartozó ingatlanok birói árverésen eladatnak. Még pedig Mohol községházánál, május hó 23-án d. e. 9 órakor eladásra kerül a moholi telekkönyvi 1915 számu betétben felvett ház és motormalom, 1928 év május 25-én d. e. 9 órakor Adán a községházánál az adai 1513 számu betétben felvett gőzmalom lakóházzal, raktár- és magtár helyiséggel, az adai 7570 sz. betétben felvett nagy lakóház kukoricaszáritóval, az adai 1514 sz. betétben felvett ház, az adai 1285 sz. betétben felvett ház s az adai 6939 sz. betétben felvett 2 hold 722 □ öl, valamint ugyanazon betétben felvett 1 hold 686 □ öl területü szántóföld.

Az árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át az árverés megkezdése előtt a birósági kiküldöttnél letétbe helyezni. Vevők a vételár teljes kifizetése ellenében azonnal birtokba lépnek, kivéve a szántóföldeket, amelyeket október 1-én vesznek birtokba.

Bővebb felvilágositás alulirott tömeggondnoknál, avagy pedig a szentai kir járásbiróságnál, mint telekkönyvi hatóságnál 3294/928 tkv. 3295/928 tkv. számu iratokra való hivatkozással kaphatók.

Szenta, 1928 május hó 8.

Dr. Ludajics Milos, ügyvéd,
mint vh. Székely Bertalan és neje szül.
4803 Auerbach Ilona csődtömeggondnoka

A t. ölöltető feleimnek ezuton hozom szives tudomására, hogy e hó végén, illetőleg a jövő hónap elején, a legujabb kor igényeinek megfelelően átalakitva

ismét üzembe helyezem
a Subotica, Frankopanska utcai
malmomat

Tisztelettel
4915 **Kladek, malmos**

»DAMA«

FEHERNEMÜ-SZALON
TOLSTOJEVA (ODOR-U.) 21

Ajáni valódi lyoni selyemből készült hálóingeket, combinéket, ingbugyikat, **ajándéknak** alkalmas pijamákat, linon zsebkendőket, teritőket

Dr. SEIDL GYÓGYPENZIÓ

CRIKVENICA

Tengeri fürdő **Klimatikus gyógyhely**

Modern ui épitkezés 50 szobával. Központi fekvés a gyógypark mellett a strandfürdővel szemben. Minden kényelem. Privát lakosztályok. Vizvezeték minden szobában. Fürdők a házban. Diétás konyha. Loggiak és terraszok lég- és napkurához. Gyógykényszer nincs. Nagyobb gyermekek kiséret nélkül is felvétetnek. Egész éven át nyitva. Nyáron pensio üzem. Mérsékelt árak. Kivánatra prospektus. Az ui intézet megnyitása junius elején. 4414

Világszabadalom higiéniai cikkek előállitására!

Jugoszlavia részére adó, esetleg társulással. A felállitandó telep rentabilitását, kockázatmentességét számtalan országban évek óta eredményesen müködő testvérvállalatok *igazolják*. A cikkek *gyártása szaktudást nem* igényel. Tőkeszükséglet körülbelül 5.000 dollár, mely bankgaranciával is pótolható. — Pipereszappan gyáraknak különösen előnyös, mert a tőkeszükséglet lényegesen kisebb. Ajánlatokat csak legjobb referenciákkal rendelkezők adjanak lehetőleg francia vagy német nyelven „Szenzációs ujdonság jeligére“ a kiadóhivatalba. 4837

Perzsa kabát

elsőrendü anyagból, mérték szerint 18.000 dinár
Breitschwanz-perzsa kabát mérték szerint . . . . . 19.000 dinár
Pesaniki-marmota . . . . . 7.500 dinár
Sealskin-kabát . . . . . 5.000 dinár

FELDMANN EMIL
különleges szőrcsáruházában
ZAGREB, Nikolićeva 11
4623

Katalin cárnő szerelmi élete

Lucian Murat hercegnő világsikerü könyve az idei könyvpiac szenzációja volt!

CASANOVA

Ivan Mošukin nagy filmje pompás kiállitásban mutatja be Nagy Katalin cárnő életét.

Lucian Murat könyve kapható
a Bácsmegyei Napló könyvosztályában

A Fonó- és Kötélverőgyár r. t.

Odžaci

ajánl a legolcsóbb árban és igen kedvező fizetési feltételek mellett

Manilla-, Sisal- és háromágu kenderkévekötőfonalat aratógépek részére

Kérjen árajánlatot!
432

A könyvpiac szenzációja a nemrég elhunyt nagy orosz külügyminiszter: Sassanov emlékirata, a

Végzetes évek

A világégés végzetes eseményeinek diplomáciai hátterét tömör, de rendkivül élvezetes és intimitásokkal tarkitott stilusban festi

A könyv megjelenése oly eseménye a politikai irodalomnak, amely méltán tart számot a legnagyobb érdeklődésre

A végzetes évek **Gellért Hugó** kitünő fordításában kapható

a „Minerva“ R. T. könyvosztályában
Ára 120·— dinár

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univerzális
asztalos- és bognárgépek
beépitett motorral vagy anélkül
keretfürészek

Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfürésszel kombinálva.
11845

Jégszekrények

1239
mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére legolcsóbb forrása, elsőrendü kivitel

Milošević Veljko
Kérjen árjegyzéket! Sombor, Zlatna greda 2

***INGYEN** kap egy próbadoboz eredeti*

Daruváry-krémet

ha portóra beküld 2— dinárt bélyegben.

A Daruváry-krém ezideig a legjobban bevált szer aretisztátalanságok, orrvörösségek, máj...tok ellen. Készíti Blum-gyógyszertár Subotica, főpostával szemben. Viszonteladóknak árengedmény! 526

Aranyat ér

az a könyv, amely megtanit arra, hogyan kell olcsó és eredményes

reklámot csinálni

Ez a könyv **Dr. Szabó László:**

A HIRDETÉS

cimü könyve. **Ara 60·— dinár**

Megrendelhető a **Minerva r.t.** könyvosztályában

P. & C. HABIG és PANIZZA kalapok, valamint L.B.O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata csak

VUKOVICS GERŐ

cégnél Subotica, hol a legszebb és legizlésesebb uri divatcikkek kaphatók. — Szolid árak, pontos kiszolgálás

Firestone

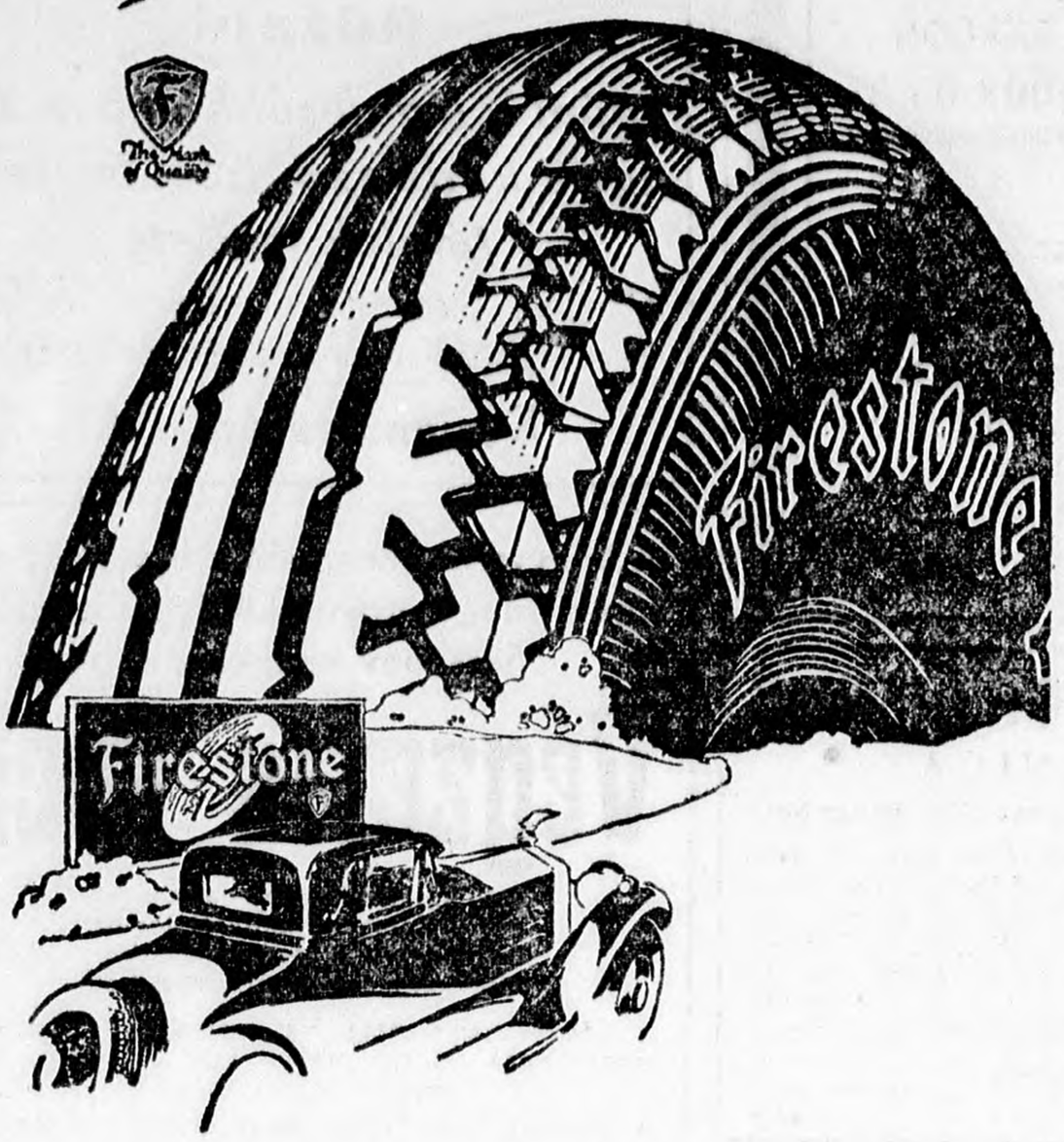

GUM-DIPPED

Jugoszlávia vezérképviselője

IVO NOVAKOVIĆ

ZAGREB, Mažuranićev trg 8

Telefon: 26-42 — Sürgöny: Firestone

Kizárólagos nagybani eladás!

„FIRESTON"
gummik a legjobb amerikai
szakemberektől vannak előállitva.
Elsőranga minőségü gummija, vászna biztositja az
utazónak a legnagyobb kilométer-
szám elérését minden befek-
tetett dinárjáért

Kapható:

Suboticán: D. Raczkó gépraktár (Telefon Pallas 447) Mir kávéház mellett, **Nagy Géza** müszaki üzlete, Strossmayerova ul. 7,
4828
Sombor: Piller u. Co., Kraljevića Đorđe trg,
Senta: Bruckner Testvérek Utóda, Főtér

Legkedvezőbb alkalom

az olcsó öltözködésre!

5000 méter legujabb mintáju szövetet árusitok ki, a kelléket hozzá majdnem ingyen adom!

Figyeljen az árakra!

3 méter szövet, összes hozzávalóval . .	Dinár	**400·—**
3 „ Covercoat, mintás, hozzávalóval . .	„	**500·—**
3 „ „ egyszinü, „ . .	„	**550·—**
3 „ Ia „ elsőrendü, „ . .	„	**660·—**

Csak mig a fenti mennyiség raktáron van!

Ugyanott legfinomabb angol uriszabóság, nagy raktár a legkényesebb izlést is kielégitő szövetekben. Elsőrendü munka!

Vidékre kivánatra mintát küldök! 4284

Sándor Pressburger

Subotica (Városháza-épület)

---

80 lóerős, fatüzelésü szivógázmotorhoz keres malomcég szorgalmas és energikus

főgépészt

Elsőrendü szakerők tegyenek ajánlatot az eddigi müködés, valamint egyéb körülmények és fizetési igény megjelölésével. Leveleket „Malom főgépész" jeligével a kiadóhivatal továbbit 4701

Jól bevezetett

bécsi selyemáruház

a parasztszakmából, méteráruval és fejkendőkkel nagyon jól bevezetett

képviselőt keres

Bácska, Bánát és Szerémség területére. Csak elsőrendü erőre reflektálunk. — Ajánlatok **f. hó 20-ig** a kiadóhivatalba küldendők, lehetőleg német nyelven **„Seidenhaus"** jeligére

4920

SZTARIBECSEJI GYÓGYFÜRDŐ ÉS HAJÓZÁSI VÁLLALAT

Sztaribecsejl gyógyfürdő az ország legjobbhatásu ártézi kénes fürdője. A fürdő vize szénsavat, jódot és sót tartalmaz és biztosan gyógyitó hatásu: **reuma, izom és izületi csúz, köszvény csontfájdalmak, görvély, női bajok, idegesség, vérszegénység és bénaság ellen, továbbá kénes-iszap pakolá ok orvosi rendelet szerint.** A sztaribecsejl gyógyfürdő a leghiresebb kül- és belföldi fürdők gyógyerejét magában foglalja és sok költségtől és fáradságtól kiméli meg önmagát, ha fürdőnket felkeresi. Iszap pakolások télen-nyáron eszközöltetnek. Elismerő levelek az ország minden részéből. A vállalat hajóin a fürdőbe uta ó bánáti közönség részére mérsékelt menetdijak. A hajók m jus 15-től az alábbi menetrend szerint közlekednek (minden vonathoz csatlakozás): Sztaribecsejről indul: 4, 6^{30}, 8^{30}, 10^{30}, 12^{15}, 14, 16^{15}, 19^{15}, Novibecsejről indul: ^{30}, 5, 7^{30}, 9^{30}, 11^{30}, 13^{15}, 15, 18^{15}. A sztaribecsejl gyógyfürdő és hajózási vállalat vezetősége.

„CARBON" Nathan Adolf és Társai B. T.

Telefon 24-83 **Novisad** **Trg Oslobodjenja 6**

átvette a közismert

ALEKSINACI

szén egyedárusitását

a Vajdaság és Szerémség területére. A szenet mosva, minden anyagtól mentesen, eredeti bányaáron szállitjuk.

Téglagyári üzemek részére aleksinaci szén tatai szénnel keverve különösen ajánlható

4309

AIDA Albina ulica (huspiac mellett) 1577 **Damburirozás, fehérneműüvarrás és -himzés, gobelin, rece, reliefhimzés, selyemfestés, stb.**

LEVELEZÉS

Hölgyeim. Északamerikába szóló utlevelem és vizumom van. Módomban van egy hölgyet magammal vinni. Oly 25—35 év közötti hölgy, aki szeretne kijutazni, irjon sürgősen »Usa« jeligére a kiadóba. 4839

Föld- és vegyészmérnök (Bodenkultur-Chemie) jómegjelenésü huszonkilenc éves, tartalékos tiszt, keresi oly hölgy ismeretségét, ki pillanatnyilag pénzzavarán segitene és szanálása céljából jó garancia mellett 15.000 dinárt kölcsönözne. Szimpátia esetén házasság azonnal lehetséges. Csak komoly ajánlatok szerbhorvát, vagy német nyelven a kiadóhivatalba küldendők. »Nemcsak pénz, hanem harmónia is« jeligére. 4916

Perzsa- és argamanszőnyeget
a nyári idény alatt szakszerüen **készit és javit**
Thurzó nővérek
szőnyeg- és kézimunkasz küzlete
Subotica, Zrinjski trg 19. (Zárdával szemben) hol mindennemü kézimunka és fehérnemü legjutányosabban és legizlésesebben készül 4010

HÁZASSÁG

Házasságot előkelő körökben garantált eredménnyel közvetit Amor házasság közvetitő iroda Temesvár, IV., Kossuth Lajos u. 21.

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikola Pašićeva ul. 1591. 3680

FOGLALKOZÁS

Iparművészeti munkák ugymint festés, tervezés, montirozás, zseniliahimzés, lámpaernyő, bonbonier és virágkészitás stb. tanitását vállalom. Vidéki hölgyeket teljes ellátással. Levelet »Kézimunka« jeligére a kiadóba. 4876

Suche Stelle zu einem Kinde. Spreche serbokroatisch und perfekt deutsch. Adresse: Hermine Spreitzer, Subotica, Majšanski put 98. 4862

Könyvelő(nő) felvétetik. Szükséges kellők kereskedelmi érettségi, szerb német levelezés. Előnyben rövidáru angróbani gyakorlat Ajánlatokat eddigi működés, fizetési igények és névmegjelölésével »Mérlegképes« jeligére a kiadó továbbit. 4863

Két jó vasalónőt keres a Pjukovič-gőzmosóda, Subotica, Vilsonova ul. 16. 4875

Fiatal kovácssegéd azonnali belépésre keresteti. Hauck Ferenc Lajos (Baranya.) 4890

Fodrásznőt a szakmában elsőrendüt, azonnali belépésre keresek Klapec Dániel fodrász, Sombor. 4871

Gimnáziumi tanárnők szerb-francia nyelvből és számtanból órákat adnak. Cim a kiadóhivatalban. 4865

Herren- und Damenkleider, wie auch Umarbeitungen und Renovierungen verfertigt am solidesten V. Kuntscher Cirila i Metoda trg 7. 4853

Gyakornokot azonnali belépésre felvesz drogérija »Nada« Subotica. 4856

Fiatal fényképészsegéd, aki a szakmában perfekt, junius elsejére alkalmazást keres. Ajánlatokat a kiadóban. 4723

Jutalékként kifizetjük életbiztositással összekötött állami értékpapirok (évenkint 8 huzás) 2. és 7. részletét. Képviselőket keresünk az egész országra. Generalna Organizacija Beograd, Dračka 9. Eddigi cimeink érvénytelenek. 4669

Intelligentes deutsches Fräulein, Stütze der Hausfrau wird gesucht mit Handarbeit- und Nähkenntnissen. Irma Pesing Novisad. 4872

Idősebb kisasszonyt, aki németül is tökéletesen beszél és a háztartásban is segitene, keresek 13 éves kis leánykámhoz május 15-i belépésre. Sólyom György vendéglős Veliki Bečkerek. 4817

Idősebb konyhakertész állást keres ellátással. Méhes, gyümölcsös és szőlő kezelésben is jártas Nyiró Imre, Pačir. 4832

Odgojiteljicu tražim za odmah, nuz moje 1 god stare djevojčice i 5 god. stari dječaka. Adresa u redakciji. 4877

Intelligensebb nőt keresek, aki igen jól főz. Jelentkezés Subotica, P. Kujundžića ulica 7. 4899

Perfekt főzőnő állást keres uriházba vagy gazdaságba, francia főzést, baromfi nevelést, beföttek és téli főzelékek eltevését, tehéntejből sajt és házi imperial készitését érti. Továbbá sonkapácolást, konyhakertészetet és egyéb hasonlókat ért és vállal. Cim a kiadóban. 4896

Tanonc jobb házból való fiu, középiskolával azonnali belépésre felvétetik Sonnenberg i Drug konfekcióáruház Subotica, Karadjordjev trg 9. 4905

Faesztergályos, jó munkás, állást keres. Cim a kiadóban. 4912

Elsőrangu fehérsütő szakképzett munkavezető, aki hosszabb ideig kenyérgyárakban dolgozott és akinek főnökeitől hasonló ajánlata van, azonnali belépésre alkalmazást kaphat. Lakás ugyanott. Suboticai Kenyérgyár. 4911

Hölgyfodrászat minden ágában gyakorlott munkaerőt magas fizetéssel azonnalra felveszek. Tartós, állandó állás. Ajánlatok Schönberger cimre Vel. Kikinda. 4790

Gyermektelen házaspár házmesternek felvétetik. — Bogovićeva ul. 19. 4743

Géplakatossegédet, jó munkást, azonnalra felveszek. Milić Pál, Sombor, Kralja Petra ul. 2. 4857

Inast felveszek teljes ellátással. Hahn Gyula rőfös-kereskedése, Osijek, Županijska ul. 40. 4667

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

Órákat ad német és szerb nyelvből okleveles tanárnő. Kedvező feltételek. Ajánlatok »Okleveles« jeligére a kiadó továbbit. 4786

Intelligens asszony állást keres mint házvezetőnő magánházba, internátusba. Megkeresések Mizi Schwab, Osijek, Lončarska ulica 9. cimre intézendők. 4808

Fiatal órássegéd kerestetik. Scheuer Gáspár, Sombor. 4795

Borbélysegéd, jó munkás, aki a bubihajvágást is érti, azonnalra vagy május 15-re felvétetik. Ficsor fodrász Stara Kanjiža. 4799

Fiatal, vizsgázott stabilgépész, malomban vagy hasonló helyen gépkezelőnek, esetleg fütőnek állást keres azonnalra. Cim Schmolka, Noviszad. 4734

Háziasszonyi állást keresek. Kézimunkázom, apróbb házimunkákat is elvégzek. Leveleket »Szolid« jeligére a kiadóba kérek. 4776

Szállitási zubonyokat és nadrágokat elkészitésre kiadunk. Csakis jobb munkaerők jelentkezzenek Kramer Antal és Társa, Subotica. 4778

Fakereskedő, 26 éves, nőtlen, aki már négy évig önállóan müködött, üzletvezetői, utazói vagy a szakma bármely más ágában azonnali belépésre alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Papucsossegéd, jó munkás, szabadonvarró, állandó munkára felvetik. Bajer Antal, Sombor, Školska ulica 1. 4704

Almolnári állást vagy kisebb malom önálló vezetését vállalná fiatal nős szakember. — Ifj. Csachó Márton, Velika Kikinda, III. kör. 4703

Bácska, Bánátba gyáraknál és vaskereskedéseknél jól bevezetett ügynök müszaki anyagok képviselet-eladására jutalékra felvétetik. — Ajánlatok »Megbizható« jeligére rövid életleirással a kiadóba. 4633

Szabászati- és varrótanfolyamunk május 15-én veszi kezdetét »Jelena« nőidivatteremben Szubotica, Aleksandrova ul. 7. (Korzó), emeleten balra. 4512

Szakképzett könyv- és papirkereskedőt keresek május 15-iki belépésre. 20.000 dinár kaució megkivántatik. Cim Pallas Reklám Szubotica. 4134

Nevelőnőnek nyelv- és zenetudással és anélkül, angol, francia és birodalmi német gyermekkertésznők, házilányok, nép- és liceumi tanitónők, zene- és gyógypedagógusnők közvetitését a leglelkiismeretesebben végzi: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 429

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova ulicában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

VÉTEL-ELADÁS

Perzsa, szmirna és mindenfajta gyári szőnyegek szakszerü javitása, tisztitása, mosása és nyári megóvása modern felszereléssel. Vidékről elhozzuk a javitásra szoruló szőnyegeket. Mekka szőnyeggyár, Subotica, Aleksandrova ul. 9. Telefon 834. 4723

Eladó cementből épült élelmiszerárusitó bódé 1½ évi joggal a legforgalmasabb helyen jutányos áron s azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 4888

Ajtók, rácsos ablakok és másfélék eladók. Keresek egy két szárnyas tele és egy 2 szárnyas dupla ajtót. Poštanska ul. 4. 4819

Lakatosmesterséghez szükséges gépeket (furó, plehvágó és furógép) haláleset miatt olcsón eladó özv. Knikel Györgyné Sekič (Bačka). 4846

Opel könnyü kis teherautó jó állapotban olcsón eladó. Zsámboki János Stara Kanjiža, Bačka. 4829

Szivógázmotor, 14 lóerős eladó jutányosan. Érdeklődni lehet a házmesternél, Subotica, Alekszandrova ul. 9. 4864

Eladó 8 HP láncos Hofherr garnitura teljesen kijavitva. Dukai Lukács gépész St. Kanjiža. 4788

Eladó jókarban levő 6-os Máv. gőmagánjáró cséplőgarnitura, golyóscsapágyas cséplővel és összes felszereléssel. Balzam János gépész. Staribecsej Vojvoda Misitya ul. 75. 4747

Jókarban levő kutschier kocsit keresek megvételre. Ajánlatokat Schreier állatorvos Stara-Moravica küldendők. 4711

Jégszekrény, sóraparátussal kerestetik. Szilasi Trumbićeva ul. 16. 4851

Komplett keményfa ebédlő, egy uj varrógép eladó. Cim a kiadóban. 4861

Használt elevátort veszek, ajánlatokat Marko Budkovics Sonta kérek. 4891

Jókarban levő használt autót megvételre keres Kádár Lajos Subotica. 4830

Eladók magas fekvésü szép házhelyek. Szegedi ut. Tálassy-kert. Menhelynél. 4901

Eladó 67 kat. hold szántóföld uri tanyával, kat. holdja 13.500 dinár. Bővebbet Pejić Agentura Subotica, Cara Dušana 5. 3959

Majsai nton két kapa szőlő kedvező fizetési feltételek mellett sürgősen eladó Bővebbet VIII. Crnojevićeva ul. 16. 4909

Keresek megvételre egy kisebb családi házat a Szegedi-szőlőkben. Ügynökök kizárva. Cim a kiadóhivatalban. 4908

Modern háromszobás ház minden mellékhelyiséggel eladó. VIII. Jagodinska 31. 4900

Kraljevbregen az állomás mellett egy ház két lánc föld, belőle fele szőlő, eladó. Érdeklődni Fagyas Lajosné Subotica, VIII. Valjevska ul. 52. 4897

Veszek Máv cséplőszekrényt 100—120 cm. dobszélességgel, elevátorral, esetleg Fordsontraktorral. Leirást fiatal gépekről kér Leicher Valpovo, Szlavónia. 4887

Komplett keményfa hálószobabutor olcsón eladó. — Zrinjski trg 11, emelet, (Gyümölcspiac). 4259

Keveset viselt szmoking öltöny eladó. Industrija Alata, Trumbićeva 2. 4911

Kis családi házat veszek. Cim a kiadóban. 4913

Eladó egy 2-es számu Wertheim-szekrény. Cim a kiadóban. 4914

Lakások, házrészek örökáron eladók. Bővebbet Kralja Petra park 7. I. em. 4912

Motoros szallagfürész kitünő állapotban kocsira szerelve, sürgösen eladó betegség miatt. Cim »Eros« ügynökségnél.

Ház eladó V. körben nagy telekkel családi okok miatt sürgösen, olcsón, azonnal átvehető. Bővebbet »Eros« ügynökségnél.

Hat hónapos farkaskutya eladó. Érdeklődni lehet, Svetozar Miletićeva 24, Sombor. 4917

Ház eladó beltéren 5 szobával üzlethelyiséggel minden elfogadható áron. Bővebbet. »Eros« ügynökségnél gyümölcspiac.

Föld a bácstopolai határban a čantaviri uton a községhez 3 kilométerre Bicskei Sebestyénnek 20 lánc földje szállással eladó, mellette 25 lánc föld szállással szintén eladó. 4467

Gyártelepnek vagy más ipari célra alkalmas 2 és fél lánc földem a szentai vasuti kitérőnél eladó. Özv. Tóth Dánielné, Senta. 4386

Jugović-féle Salvator sajtojtó, amely öt perc alatt édes turót ad, 6 dinár, vaj- és sajtfesték 5 dinár, vajkészitőpor 5 dinár. — Viszontelárusitók kerestetnek. Szétküldi Jugović gyógyszertár, Novisad. Kérjen mintát és csatoljon a levélhez 10 dinárt. 4355

Veszek nagyobb telket, esetleg kisebb házzal a külváros bármely részében kövez ut mellett. Cim a kiadóban. 4806

Eladó egy ház, amelyben egy füszerüzlet is van. Lamićeva ul. 57. 4494

Cséplő, 10-es Máv. szivógázmotor 110 HP olcsón eladó. Jović, Zmaj Jovina 1 4292

120

dinár egy vagon, 10 tonna dunai homok vagonba rakva ab Bogojevo-nagyállomás. Johann Merkl, Sonta 4681

Kovács Antal-féle téglagyár bérlője, Hermann Vilmos Subotica, ajánl mindenfajta **épitőtéglát** és lisztet, saját iparvágányán vagonba rakva, valamint Suboticán az épitkezés helyszinére szállitva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és táviratcim: Hermann Vilmos, Subotica, Karadžićeva ul. 12. Telefon 769. 2965

8 HP állógázmotor 18 Amperes 110 Voltos dinamo egyenáramu és egy nagy vaskocsi négykerekü, eladó. Hermetz András, Mali-Idjoš. 4299

Ócskafémet, vörös- és sárgarezet, ólmot, ónt, vörös- és sárgaréz esztergahulladékot, aluminiumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetüket, kliséket, fémsalakot, vasat, öntvényeket vásárol »Calin« kom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

FORDSON autókat
Fordson traktorokat
becserélek, ha **Chevrolet** autót; vagy **Cormick** illetve **Hofherr** traktort vesz.
Földvári Béla
Stari Bečej

Vennék használt ezüst 12—24, esetleg 36 személyes nagy evőeszközt. Ajánlatokat »Ezüst« jeligére a kiadóba kérek. 4730

Jégszekrényt ne vegyen addig, mig Ujvári Ferenc asztalosnál, Temerin, meg nem nézi. Prospektus ingyen. 4757

Ház 10 méter hosszu pince-kamrával eladó. V. kör, Požečka ul. 15. Glied malomnál. Ugyanott hordók eladók. 4809

Tojások ültetéshez legjobb fajokból, Plimuth, Braune, Minorka, olcsón eladók. — Drag. Lj. Jovanović, Cara Dušana 8. 4726

Teherautó, esetleg csak alváz, kifogástalan állapotban, 1½—2 tonnás, megvételre kerestetik. Havas és Forgács, Bačka Topola. 4699

Szalmakalap, 600 drb panamautánzat, partiáru, gyári áron alul eladó. Cim a kiadóban. 4816

Mülábak
mükarok, gyógyfüzők, támgépek betegtoló-kocsik, Schönbrumnál. Subotica, Paje Kujundžićeva 20. 3756

Jókarban levő kovácsszerszám eladó. Sipos Istvánnál Mali Idjos. 4143

Bélyeggyüjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeget tartalmazó bélyeggyüjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyüjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyüjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőnek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyegjegyzékét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Uj müszaki üzlet! Értesitem a n. é. közönséget, hogy **müszaki üzletem** a húspiacon (Jurics Márkó országgy. képviselő ur házában) megnyitottam. Állandóan raktáron tartok **kézi** és **erőmeghajtásos** saját készitményü **szivattyukat, fürdőszoba-berendezéseket, kerékpárokat, elektro- és benzin-motorokat,** továbbá mindennemü elektromos berendezéseket, stb. — A „Fireston" autógummik állandó lerakata. — Mindennemü e szakmába vágó javitásokat szakszerüen végzek. — Modern autógarage és nagy javitómühely.
Nagy Géza müszaki üzlete és mühelye **Subotica**

LIFKA

Vasárnap utoljára Nagy Kató a

SANDGRÄFIN

főszerepében

Hétfőtől

Kinai papagály

Grand Guignol-film

Rendezte Paul Leni Főszereplő Maria Nixon

Előadások kezdete 5 és 9 órakor, vasárnap 4, 6 és 9 órakor

Veszek aranyat, ezüstöt és brilliánst, ezüstkoronáért 3.60 dinárt, ezüstforintért 9.40 dinárt fizetek darabonkint. Josef Kaltnecker Osijek I., Županijska 22. 4473

Olcsó bevásárlás különféle cipőkből, munkás és gummicipőkből, szandálokból. Budanovics Tereziánál, Rudić ul. 1. 1483

„PLANINKA“

havasi gyógyfűtea

felfrissiti és tisztitja a vért, megjavitja a rossz emésztést, a rendszertelen bélműködést és kiváló hatásu altesti bántalmaknál, a hugyhólyag, máj, epe megbetegedéseinél és epekőnél. A „PLANINKA“ tea étvágygerjesztő, különösen jó hatásunak bizonyult érédényelmeszesedésnél.

A „PLANINKA“ havasi gyógyfütea csak fenti védjeggyel és leplombált dobozokban valódi, egy doboz ára 20 dinár. Kapható gyógyszertárakban Késziti: Mr. BAHOVEC gyógyszertára LJUBLJANA

Francisković Gusztáv

lakatos, vizvezetékszerelő, autogénheggesztő műhelye

SUBOTICA

Vasutállomással szemben.

Elvállalja fürdőszobák berendezését, szivattyuk, kutak évi karbantartását kerékpárjavitásokat és egyéb lakatosmunkákat. - Törött öntöttvasak, gépészek, kerékpár-vázak és aluminium hegesztést 25% engedménnyel. 4715

99%

Montecatini olasz kékkő
I-a Majunga raffia
Zöldpor
Légyforgács
Aloe
a legolcsóbban kapható nagyban is Nojcsek Géza cégnél, Szuboticán. 4413

Billiárd

dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők

Erlich J.

esztergályosnál, SOMBOR Pariška ulica 1 823

Ujbor és palackérett óbor kisebb-nagyobb mennyiségben eladó. Fodor Miklós

6 HP MÁV és egy 6 HP Hofherr fogaskerekes magánjáró kazán nagyon olcsón eladó. Kelemen István Stara Kanjiža. 4593

Budaörsi festőtégla kapható vagontételekben és kicsinyben. Neuhaus i Kalmár cégnél Suboticán. 3827

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaáruházában (gyümölcs-piac) Rudić ulica

Férfi divatöltöny már	525 D.
Férfi tavaszi felöltők	675 D.
Fiuruhák már	375 D.
Gyermekruhák	175 D.
Gummi raglának	225 D.
Nőifelöltők	455 D.
Leányfiu felöltők	325 D.
Férfi munkaruhák	145 D.
Munkaköpenyek	155 D.
Autóköpenyek	175 D.
Divatnadrágok	225 D.
Munkanadrágok	95 D.
Bőrkabátok	725 D.

Tessék meggyőződni, vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén pénzt visszaadom, saját érdekében ügyeljen a cégre. 8424

KÜLÖNFÉLE

Fogorvosi rendelőmet, Subotica Trumbićeva ul. 2. a gimnáziummal szemben helyeztem át. Dr. Blum fogorvos. Középnagy szőnyeget megvételre keresek. 4875

Palicson szép kisebb és nagyobb lakások évre és szezonra kiadók, bővebbet Neumann V. Mazuranićeva ul. 11. 4840

Lakást keres gyermektelen házaspár közel a beltérhez, lehetőleg 2 szoba, konyha és a hozávaló mellékhelyiségek. Az évi bért kivánatra előre lefizetem. (Malusev (Vujkovics Pero-cég) 4898

Zmajevaci (Baranyamegye) közbirtokosság május 28-ikán délután 3 órakor árverésen kiadja téglakemencéjét 20 évre haszonbérbe. Bővebbet a közbirtokosság elnökségénél. 4886

Örökbe adnám egészséges 5 éves kisleányomat. Cim a kiadóban. 4784

Felhivás! Az ugynevezett, bajai temetőben a második kocsi bajárattal jobbra eső sirok hozzátartozói jelentkezzenek Futóné temetőgondnoknál. 4815

Háromszobás lakás azonnalra kiadó. Vida füszeres, huszárkaszárnya mögött. 4901

Villa Palicson, a földmivesiskola mellett, mely áll két szoba, konyha, speiz, nagy veranda, négy kapa szőlő, gyümölcsös és veteményessel, nyári hónapokra kiadó. Cim a kiadóban. 4903

3 szoba előszobás lakás mellékhelyiségekkel, a beltéren junius elsejére kiadó. Cim a kiadóban. 4895

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és cimszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

Sérvben szenvedőknek

FIRMUS patent sérvkötő a legujabb találmány, a legnagyobb sérvnél is biztos védelem!

Haskötők, gumifüzők, gumiharisnya,

egyenestartók, minden orvosi gumiáru, kötszerek, műszerek, mindenféle betegápolási cikkek

a legjobb minőségben a legolcsóbb áron kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

Telefonszám 216 **Subotica** Alapittatott 1897

Megszabadulhat kinzó csuzos, reumás és köszvényes **fájdalmaitól**

nem kell fürdőhelyre utazni! Egy paraffin-kezelés 10 fürdőt pótol

PARAFFIN-THERAPIA SUBOTICA

Lifka mozi

Állandó orvosi felügyelet. Meggyógyult betegek köszönőlevelei igazolják a paraffin-kezelés kiválóságát 4035

Szájról-szájra

megy a hir, hogy sok pénzt megtakarit és árut a legjobb minőségben kap, ha azonnal ir a nagy illusztrált árjegyzékért: ollókról, hajvágógépekről, borotvákról, borotvakészülékekről, harmonikákról, hegedűkről, tamburákról, fényképezőkészülékekről, órákról, parfümökről, konyhatárgyakról, késekről, kanalakról, hátizsákokról, erszényekről, öngyujtókról, esernyőkről, kendőkről, nadrágtartókról, fehérnemükről, cipőkről, kalapokról, harisnyákról, ruhákról és más hasznos tárgyakról

R. Stermecki, Celje 27. szám nagyáruháznak

1673

Eredeti modellek

elegáns, sikkes nyári kalapok olcsó áron kaphatók

Pogány kalapszalon

Trg Fra Ješe 15. I. em. (Ljubibratić ház) 729

Képviselőt Suboticán

4919 **„ORIENT“**-ásványviz eladására keres

Városi Jódos-Gyógyfürdő R.-T., Novisad

Hasznos tudnivalók könyvtára!

Mindenkit érdekel!!

Bánfi János: Az ősember	10.—
Nogrády László: A gyermek. (A gyermek lelkinevelése)..	10.—
Nogrády László: Az alkohol	10.—
Dr. Szelényi Ödön: Az első magyar munkáspedagógus. (Tessedik Sámuel élete és munkássága)	10.—
Leemann Gábor: A dohány, a szövés, — a zsir..	10.—
Vértessy Sándor: Kulturképek	10.—
Csizik Gyula: Számok és mennyiségek ..	10.—
Dr. Gondos Viktor: Munkásviszonyok az Egyesült-Államokban	10.—
Dr. Széchy Ákos: Az aranyról	10.—
Dr. Hajnóczy Iván: A céhek életéből	10.—

Megrendelhetők a „Minerva“ r. t. könyvosztályában

VÁROSI MOZI

Szerdától—Vasárnapig

KETTŐS MŰSOR! KÉT SLÁGER!

A BESZÉLŐ MAJOM

artista életkép.

Főszereplők:

Jaques Lerner, Olive Borden, Don Alvaradó

MODERN KOMBINÉ

STEFICA CSIPKÉS BUGYIJA

Vigjáték a kimondhatatlan ruhadarabról

Főszereplő: MADGE BELLANY

A főtéren két különbejáratu egymásba nyiló, egy uccai és egy udvari szoba irodahelyiségnek, esetleg lakásnak azonnal kiadó. Bővebbet Kralja Petra Park 7. emelet. 4902

Kiadó Subotica főterén 3—4 szobás uccai lakás, esetleg üzlethelyiséggel, üzlethelység külön is. Bővebbet dr. Blum fogorvosnál. Ugyanitt butor eladó. 4874

Fatelep, 2 szobás lakással, engedéllyel, berendezéssel azonnal kiadó. Bővebbet ›Eros‹ ügynökségnél gyümölcspiac. 4918

Bérbevennék földet 100—120 kat. holdig. Az ajánlatokat kérem Peić ügynökségé, Cara Dušana ul. 5. Subotica. 3959

Pénztárcám elveszett, becsületes megtalálót, aki tartalmát visszahozza, 1000 dinárral jutalmazom. Bányai József, Subotica, Tolstojeva ul. 14. 4858

›Hotel Riviére Pension‹ Kaštelstariban közvetlen Split mellett a dalmát tengerparton, elsőrangu bácskai konyha, napi 60 din. Állami tisztviselőknek 15% árkedvezmény. Vida Georgijević. 4616

Butorozott szoba azonnal kiadó. Tolstojeva ul. 7. 4718

Gyermektelen házaspár keres julius 1-re kétszobás lakást konyhával és mellékhelyiségekkel. Fizet havonta 1000 dinárt. Ajánlatokat ›Modern lakás‹ jeligére a kiadóba kér. 4841

Keresek augusztus 1-re 4—5 szobás lakást mellékhelyiségekkel a vasuti park közelében. — Ajánlatokat ›Lakás‹ jeligére a kiadóba kérek. 4731

›Elit‹ panzió Beograd, Kralja Milana 89/I. ujonnan berendezve megnyilt. Izletes s olcsó konyha. Elegáns szobák. Elsőrendű kiszolgálás. Nagyon olcsó árak. 4729

Három- és kétszobás modern lakás Palicson a villamos mentén kiadó. Cim a kiadóban. 4689

›Alexa‹ nyakkendőipar 10 dinárért fordítja ki régi nyakkendőjét. Korzó. 1249

Üzlethelyiséget főtéren keresek. Ajánlatokat ›Cukrászda‹ jeligére kiadóba kérek. 4710

Autógarázsnak, raktárnak alkalmas száraz magas udvar a beltéren piacon, valamint egy pincehelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 4664

Autógarage, javitóműhely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális aluminium heggesztés. Bata-garage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvétetnek. 4289

Egy szoba két ággyal a beltérhez közel olcsón kiadó, esetleg jó házi koszt is kapható. Stipe Grgića ul. 10. sz. 4894

Kiadó két különbejáratu szoba és egy különbejáratu szoba - konyhás lakás, ugyanott egy jó varrógép eladó IV. Palmotićeva ul. 79. 4860

APOLLO, NOVISAD

Május 11-, 12- és 13.-án

Harry, a barátom!

Harry Liedtke-ujdonság 7 felvonásban

(Mosinger-film)

Eredeti francia

Eclair Vermorel

a világ legjobb

PERMETEZŐJE

Vezérképviselet:

BARZEL D.D., SUBOTICA

Kapható mindenütt! Kérjen árjegyzéket! 71

Nea.Crem

legmegbizhatóbb arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR VÁROSHÁZA SUBOTICA 58

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim **„Patent 608“** Cim (Kolozsvár) 1. sz. postafiókbérlet. 1622

Hirdetéseket

Sentán a Bácsmegyei Napló részére

Molnár Sz. Vince

könyvkereskedése vesz fel.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

UJ KÖNYVEK

Balassa Imre:

KRISZTUS

Nagy katasztrófák utján, az elveszett boldogságot áhitjuk vissza. Emberi természetünkben hordjuk tragédiánkat A boldogságot csak akkor ismerjük fel, mikor az már nem a miénk. A jelenből a multba tekintünk ilyenkor vágyó pillantással s a mult a távlat ködén át rózsaszinüvé válik, hogy mint valami csodálatos szinpompás virágbokor küldje felénk álmokat fakasztó illatát.

Mennél brutálisabban, mennél porigsujtóbban tipor ránk a mindennapi élet. a lélek annál inkább önmagába zárkózik, hogy a test rabságától megszabadulva a gondolat végtelen birodalmában kárpótolja azt, amit — ezen a világon nem kaphat meg: a hitet, a reményt és szeretet.

A világháboru, a forradalmak s a nyomukban járó szellemi és gazdagsági lezüllés közepette a szenvedő emberiség lázasan keresi a lelki kiegyensulyozódást. Megváltót vár! Áhitozik azután a Megváltó után, aki az elveszett édenbe visszavezetné, aki elfelejtetné velo jelenét és mává tenné a könnyelmüen eljátszott boldog tegnapot.

Hit után kiált a ma embere, mivel a hite hajótörést szenvedett. Szeretetre vár, mivel megcsömörlött a gyülölettől és talán még jobban az önimádattól. Végül remény után esd, mert reménysége is elhagyta régen.

A hit, remény és szeretet vallása, a napjainkban lejátszódott kataklizmákhoz hasonló korban tört elő ellenállhatatlan erővel Róma katakombáiból, hogy trónusát az összeomlott görög-római kultura romjaira állitsa fel.

Ferreró: Az ókori civilizáció bukásának tükréből mutatja meg a jelen idők civilizációjának közeli csödjét, ami lépésről-lépésre, a halál bizonyosságával közeleg felénk. A csőd oka pedig az, hogy a kereszténység diadalával az idők folyamán a kereszténység lényege hátterbe szorult, mivel a hatalom birtokosainak sokkal kényelmesebb volt a lelketlen ceremónia, mint a lelkes lélek.

Jézus, az isteni Megváltó tanitásait, az élő Igét elfelejtették az emberek. A hitet a materializmus, a reményt a szofisták logikája, a szeretet a kiméletlenség váltotta fel. Az egy akolból igy ezer akol lett és elkövetkezett, keresztény külsővel, de sakál belsővel, az »aki — birja — marja országa«, amelyben ma is élünk.

A napok pedig számlálva vannak és eljön megitéltetésünk. A lelkek iránytut keresnek, aki megmutatná nekik a kiutat.

Az uj civilizációra, egy uj keresztény renaissancera tehát megérett a talaj.

Jézus felé fordulnak a szivek, eléje tömjéneznek, tőle várják a holnapot, ami azonban olyan legyen mint a tegnap. A hivők, a rajongók a legtürelmetlenebbek. Ma még imádkozó szóval, könyörögve kérik, nemsokára követelik a megváltást.

A szellemi élet munkásai közül az ujságirók azok, akik leghamarább megérzik a tömegek szükségletét. Az ujságiró benne van korának eszmeáramlatában, politikai és szellemi harcaiban s akarvaakaratlanul rezonál azokra. Olyan, mint hangfogó villa, mely a fölfogott hangot a legkisebb érintésre kirezgi, tovább adja.

Három, Jézussal foglalkozó könyv ismeretes, ma a magyar könyv piacon. Megjelenésük sorrendjében: 1. *Papini*· Krisztus története. 2. *Rosardi:* Jézus pöre és 3. *Balassa* Imre Krisztus-a.

Papini, Jézust az evangéliumok szövegén keresztül mutatja be, ami a magyar lélek realisztikus felfogásának nem felel meg. Jézust ellirizálja, homályos légies alakká formálja, aki lehet, hogy a misztícizmusra hajló olaszoknak megfelel, de a mi lelkünkben nem igy él s igy nekünk idegen.

Rosardi jogi alapon igyekszik Jézus pörét igazolni, ami elmefuttatásnak talán érdekes — de Jézus, az Istenember a törvényparagrafusok labirintusában elveszik s helyette egy ártatlanul halálra itélt ember körvonalai bontakoznak ki, aki szimpatikus vértanuja az igazságnak, de nem — Isten.

Balassa velük szemben kitünő érzékkel a cselekvő Jézust tárja elénk. Jézust, aki tanit, gyógyit, vigasztal, szenved és meghal érettünk. Krisztus, a világ megváltója, az Istenember áll előttünk, aki a jobb világ, az ő világának elkövetkeztét hirdeti és példájával igazolja.

El nem apadó hitet kelt bennünk. Hisszük igazságait, hisszük az Ő országát. Reményünk, mint a tavaszi bimbó virágba feslik és kitárul előttünk mindeneket szerető szive.

Erre a glóriás Jézusra szükségünk van. Ez iránymutató, akihez felemelhetjük könnyes arcunkat, mert megismerjük és ismerve ujra és ujra megszeretjük őt.

Balassa a vérbeli művészujságiró tollával irta könyvét. Érdeklődésünket fejezetről-fejezetre fokozza. Élénk ütemben, erőteljes nyelven, szinesen adja elő mondanivalóját, ami által Krisztusa irodalmi alkotássá válik.

MIT OLVAS PÁRIS?

Családna, aki a nagy francia irodalmi folyóiratokból, vagy akár a napilapok kritikából akarna arra következtetni, mely könyvek azok, amelyeknek Párisban a legnagyobb közönségük van, mi az, amit a párisi átlagos olvasó legjobban szeret, ami az irodalmárokon, az ujdonságok ínyencein tul a legszélesebb körben elterjed. Aki nyitott szemmel jár Párisban, más uton nyer betekintést a könyvek sorsának titkaiba. Aki megfigyeli azt a vevőközönséget, amely például az Odeon szinház árkádjai alatt vagy Páris számtalan más könyvesboltja előtt, künn az uccán felhalmozott könyvek közül kiválogatja a maga kedvenceit, az csodálkozva láthatja, mily keveset jelentenek egyes nagy garral felkapott irók, mily gyorsan feledésbe merülnek tegnap még halhatatlanoknak hirdetett nagyságok és mily állandó — mondjuk — piaci értékük van oly könyveknek, amelyek a nagy olvasóközönség szivéhez nőttek. Balsac, vagy Victor Hugo müveit ujra kiadni még mindig jó üzlet és Daudet és Zola regényei még mindig kerestettek. A mai irók között vannak egyesek, akiket szemmellátható*an* nagyon favorizálnak, erre vall legalább, hogy müveik sürün szerepelnek a kirakatokban, ahonnan csakhamar el is fogynak és ujabb garmadáknak adnak helyet. E sokat mondó külső jelekből itélve ma a legolvasottabb irók egyike *Gyp.* Sokan emlegetik a francia szellemet, anélkül, hogy ismernék: de Gyp regényeiben szemtől-szemben megismerkedhetnek vele. Meg azután Gyp rendesen olyan témákat dolgoz fel regényeiben, amelyektől az olvasó rendesen távol esik, de épen ezért annál jobban érdekli már azért is, mert felülemelkednek a mindennapi polgári élet szürke egyformaságán. Az előkelő irónő biztos ecsetvonásokkal veti oda azt az életet, amelynek alig van mélyebb ismerője, mint ő. A francia arisztokrácia életét, amely az ősi várkastélyokban, párisi klubokban és a felkapott fürdőhelyeken zajlik. És többé-kevésbbé exkluziv szalonokban, lóversenyen és jótékonysági körökben, elegáns mérkőzéseken, amelyeknek tisztjei vidéki garnizonokban is mindenféle érdekes és pikáns honyodalmakba keveredhetnek. Az olvasók megtalálják Gyp regényeiben azoknak az embereknek a nyelvét és viselt dolgait, akik rendszerint érdeklik őket. A nagyvilági gavallérok minden fajtája és árnyalata, előkelő báju urileánykák, szellemtől szikrázó, néha kikapós fiatal márkinék, *impozáns és rátartó nagyuri dámák*, egész nyüzsgő szines világ mozog ezen a szinpadon, ahova a polgári rétegekből is feljuthatnak egyes, néha vajmi kétes elemek és ott alapos galibát okozhatnak.

Ugy látszik Gyp népszerüsége nemcsak Franciaországban van meg, hanem mindenütt. Erre vall legalább az a tény, hogy egyszerre három kötete hagyta el magyar nyelven a sajtót és egy egész csomó fogja ezt követni. E megjelent három kötete »A szép Guerandené«, »Line imádója«, »Züllött társaság« mind rendkivül érdekes, megkapó leirása a mai előkelő társaságban lezajló életnek, A Minerva könyvosztályánál kaphatók.

*

Tiz évvel ezelőtt még drótkeritések hasitották ketté Európa földjét és a drótok mögött árkokban kuporgott egy szomoru sorsu nemzedék, amely még ma sem pihente ki szenvedéseit. Tudjuk, hogy mit éltünk át és mit éreztünk a drótokon innen. De a drótokon tul, Angliában és Franciaországban is éreztek, reszkettek, töprentgek az emberek milliói. Az ő háboru életük rokon volt a mienkkel és mégis más. A tulsó tábor életét irta meg Wells megrázó regényében, a Mr. Britling-ben, mely most jelent meg magyar nyelven is. Ez a regény magasan kiemelkedik a háborus könyvek erdejéből. Ilyen okos, megható és mély emberi dokumentum kevés látott még napvilágot. Az angol kritikusok Wells legértékesebb regényének tartják a Britlinget és a könyvnek különös érdekességet ad az, hogy Wells önmagát rajzolta meg Britlingben. Britling ma már nem egy könyv főszereplője, hanem örökéletü, valóságos alak, akárcsak Hamlet, Faust, vagy Peer Gynt. Ez az eszmékben és eseményekben gazdag, békét és háborut grandiózusan felölelő regény több lesz, mint olvasmány, több mint élmény: Mr. Britling örök utitársaink közé fog tartozni, aki elkisér egy életen keresztül. Az uj Wells-kötet megrendelhető a Minerva könyvosztályánál.

DÉLSZIGET, AVAGY A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE

Benedek Marcell könyve

Révai kiadás

Irodalomtörténeti munka megjelenését aligha várta még akkora érdeklődés, mint a *Délsziget*-ét. Amióta a világnézeti harcok annyira elmérgesedtek az életben és az irodalomban, minden ujabb irodalomtörténetnek megvannak a maga »pikantériái«, de ezek inkább csak a céhbelieket érdeklik. A *Délsziget* azonban a nagyközönség kivánságát is fölkeltette — cimében is bejelentett formai furcsaságával. Irodalomtörténet, regényes keretben, párbeszédekben! Milyen lehet ez?

Érdy professzor »rögeszméje« arra kényszerit egy fantasztikus körülmények közé került kis társaságot, hogy végig — vitassa a magyar irodalom történetét. A professzornak minden alkalom, minden esemény jó arra, hogy szimbolikus kapcsolatba hozza a magyar irodalommal. Ebben persze a regény meséjét mozgató szerző is segitségére van, aki ön-iróniáját gyakran képviselteti a vita egyik szereplőjével, a szépséges Marianne-al. Ez a dusgazdag, agyonmüvelt fiatal leány ismeri a magyar irodalmat, csak nem szereti és nem becsüli. A másik partner egy rajongó materialista, szocialista mérnök. Szerepel még időnkint egy Petőfiért rajongó amerikai, még egy fiatal székely legény, a könyv legelevenebben megcsinált figurája — akinek naiv nyilatkozataiból megtudhatjuk, hogy milyen fogalmai vannak a népnek a »népies nemzeti« irodalomról.

Ami már most a professzor nézeteit illeti: ezek sokkal több jogcimet adnak az érdeklődésre, mint a könyv ujszerünek látszó formája. Meglepő mindjárt az, hogy a professzor, aki annyira hadilábon áll az iskolás irodalomtörténettel és könyörtelenül hallgatni akar mindenről, ami »meghalt« — mennyi szépséget fedezhet föl beszélgető társaival a régi magyar irodalomban. Csupa olyan dolgot, amit a hivatalos irodalom is számontart — kötelességérzetből, meggyőződés nélkül, nem látva és nem érezve benne a szépséget. A professzor elragadtatást tud kelteni ott, ahol az iskola egész életre szóló unalmat ébreszt. Valósággal szenzációs — bármily kevéssé illik is ez a szó ehhez a tárgyhoz — ahogy a halotti beszédet elmondja és magyarázza, vagy még inkább az a jelenet, ahol egy bárzongora kisérete mellett Tinódi verseit énekli és — internacionális sikert arat vele .

A professzor valamennyi gondolata közül a legszebb, hogy mindaz, ami egy irodalomból él — egyszerre időtlenül él. Ezt a gondolatot a könyv igen jól érzékelteti azzal, hogy például Ady Endre »jelen van« a beszélgetésekben már akkor, amikor a középkori szerzetes-irókról van szó; Arany, Petőfi és a többi nagyok neve át- meg átszövi az egész könyvet, az élet lüktetésének illusióját keltve.

Végeredményben, akármilyen »rögeszmés« ember is Érdy professzor: meglepően objektiv, igen sok érdekes és megszivlelni való dolgot mond — és ami fő, ugy mondja el, hogy sok kékharisnyás Marianne-ban és sok kiábrándult, fanyar Pongráczban fogja fölébreszteni a szeretetet a régi és az uj, az élő és »időtlen« magyar irodalom iránt.

A könyv megrendelhető a Bácsmegyei Napló könyvosztályánál.

Gruss an meine Heimat

Wagner János tréfás versei sváb dialektusban, Mühlbeck Károly rajzaival — Megjelent Szegeden

Különös könyv, nem tudtam letenni, amíg végig nem olvastam, valóságos nosztalgiám támadt utána. Ujból megképződtek előttem a tiszta kis sváb falvak, a bennük lakó szorgalmas népek, a kedélyes és mégis komoly öregek, a leeresztett haju, csodás termetü lányok. Különös nép, amely hosszu időkön át megőrizte faji öntudatát. Sokat lehetne erről beszélni, azonban maradjunk most meg az irodalmi téren s ne keverjük a kérdést a politikával. Eleget mérgezi az ugy is az életet.

Egy kötetre való kedves sváb vers van előttünk, különös az értékük a dialektus révén. *Wagner* János nem mai gyerek, Temes-Keresztesről indult el a pedegógiai pályán, amelynek ma egyik értékes reprezentánsa, de komoly hivatalos dolgai mellől hazaszáll a bánáti földre, megpihenni lélekben. A szülőföld emléke végigkisér az egész életen, az szebb marad, mint a világ bármelyik pontja. Széles uccája, zugó cséplőgépe, felvirágozott májusfája, bátortalanul csilingelő kis harangja, kuglizója, mindmind szivbe vetődő élmény, ami csak megszépülve térhet vissza, ha a fővárosi robot, a modernség, elzsongitotta az idegeket.

Ezt az ifjonti kedélyt lehet léptennyomon feltalálni Wagner János sváb verseiben. Hamarjában nem tudom megmondani, melyik hires elme állapitotta meg, de igaza van abban, hogy az ember megöregedhetik, viselhet hivatalos külsőként merev bádogarcot, azért a lelke mélyén sok minden marad meg benne a gyerekből. Vannak aztán magányos órák, amikor az ugynevezett »tekintély«-en nem eshetik csorba s a magányos öregur igazán gyerekké válik.

Wagner János tréfás versei mögül csak kibuggyan néha a könnye, csak elérzékenyedik ő is. Ezek a tréfák nem kacagtatók, hiszen a német humor általában különálló. Nem hasonlit az éles elméjü, szinte kicirkalmazott, zsidóhumorhoz, sem pedig a kedélyes magyarhoz. (Ami malaczkodás, azt a nemzetközi anyaghoz sorolom.) A német humor szelid derüvel önt el, általában a nép ezen a téren se ragadtatja el magát, hanem megmarad a korlátokon belül.

Mir sinn banater Schwoweleut,
Sinn stolz uf unser Stamm...

mondja Wagner és mindennél jobban jellemzi népét, mikor azt irja a szorgalmát, a mérsékletességét, a szórakozásait felsorolva:

Mir hasse nit hann ke Neid,
's is jeder Herr im Hauss...

Azért visszasirja ő is a régi időket, amikor lóvonat járt a városban s nem tartották lassunak az autót, mint most, amikor röpül az ember, a világ pedig össze van drótozva. Akkor lehetett élvezni az életet, —

Jetzt hascht ka Zeit, laafscht rüwer,
Un bischt blutjung a altes Ross.

Végigvonul a verseken az egész falu. A Vetter Guss, aki levélhordó, harangozó, mozsárdurrogtató, kisbiró egy személyben; a Gantner Sepp, akit minden kocsma előtt megállitanak a lovai. (Eladná őket, de nem lehet kegyetlen az apja emlékével szemben, hiszen örökség.) Meghat az öreg asztalos, aki mindig csak másnak gyalul koporsót, a magáét kénytelen eladni; sorra jönnek a kedélyes tipusok, a májusfát állitó legény, az ablakon kopogó szerelmes, a lánysziveket csalogató hetyke gazdafiu, a falusi muzsikus, aki komédiázik is, ha ugy kell.

Es Leewe is jo aa grad so,
Kumödi werd als gspillt:
Was anres denkscht, was anres laascht,
's werd nar mee affektiert.

Hát nincs igaza? De mennyire! Itt azonban tréfás versben mondja el a sulyosat.

A kocavadász örök figura marad, de a dohánycsempésznek is fái az idők változása. Mit ér az élet finánciildözés nélkül? Az igazi sváb kedély és gondolkozás sokszor bánatos melódiái csendülnek elő a sirásó történetéből, a bakalevélből, a makacs pörlekedőből. A tehénfejő Gréti maga a plasztika, a Raki Matz tipus, a hordójavitás esete szinte krónikás história. Találkozunk az »okulirter« svábbal és az öregekkel, akik nyugodtan néznek a halál érkezése elé, már nem irigykednek a fiatalokra, csak nem értik őket. Jön a halál?

Do klopp ich schnell mei Pheif noch
Un saa: ich geh mit dir. [aus

Kedvesek, közvetlenek a tréfás történetek a ravasz Szepiről, a nyugtalanul alvó Liziről, de ragyogóak a vén aszszony alakjai. Az egyik csodálkozik, hogy husz éves korában is tanul még valaki, (olyan nehéz a biblia?), a másik harminc évig figyeli, hogy mikor hibázza el a pap a cerimóniát. Csak akkor van vele megelégedve, amikor neki adja fel az utolsó kenetet.

Sorba lehetne igy venni minden darabját ennek a szépen kiállitott könyvnek, amelyhez *Mühlbeck* Károly készitett ragyogó illusztrációt, vagy hatvanat. Kiegészitik ezek a szöveget, még szinesebbé teszik a verseket, amelyek egy meleg kedély megnyilvánulásai, nem is szólva a pompás verselésről. Mutatóba közöljük a specialitásszámba menő kötet két jellegzetesen szép darabját.

ES BLÜHE ROSE...

Es blühe Rose, 's blühe Nelke,
Un alles, alles muss verwelke;
Drum muscht es glaawe un verstehe:
Der Mensch kann aa nit ewich leewe.

ER IS JO JETZ GARNIT DEHEMM.

»Hee Hans! steh uf, vier Uhr is schun,
De weescht, du hascht heunt viel zu tun!«
So weckt die Mutter ihren Sohn
Ach Gott, werr weiss, wie oftmal schon.
Da sagt der ältre Bruder Franz
Zur Mutter: »Loss ne heunt de Hans!
Er hat grad jetz im Schloof geredt,
Er führt schun Mischt in's Dreispitzeck;
Dei Kreische war umsunscht gewenn,
Er is jo jetz garnit Dehemm.«

AZ IRÓ IS EMBER

Négyszemközt Babits Mihállyal

A villanycsengő hangjára az előszobából élénk, barátságos kutyaugatás felel. — Ádáz lesz, a megverselt Ádáz, gondoltam magamban, ő veri fel a házat, mig felsőbb hatalmak el nem hallgattatják . . .

Pillanat mulva nyilik az ebédlőajtó s szivélyesen mosolyogva siet elém Babits Mihály. Pompás, otthonos dolgozószobájába kisér. Az ablakon át széles nyalábban hull alá s az iróasztalon heverő lapokon szeszélyes játékba kezd a tavaszi napfény. Az iróasztal mellett étagére, telidesteli különös disztárgyakkal, másik oldalon chaise-longue, felette képek: Scheiber Hugónak egy sikerült Babits-portiaitja, fotografiák, Ady, Móricz Zsigmond és ismét Ady együtt Babitscsal. Oldalt hatalmas könyvespolc fedi az egész falat.

A költő hellyel kinál a könyvrengeteg tövében. Maga is fotöjeben süppedt, homlokát a tenyerébe ejti, fáradt. Panaszkodik, hogy kimerült, ideges, hetek óta nem érzi jól magát, de azért lekötelező készséggel nyugtat meg:

— Szivesen állok rendelkezésére.

Hirtelen különös szorongás, zavar fogott el, zavar, minőt csak az érezhet, kit naptárban nem jelölt ünnep ér készületlen. Babits Mihályt, az irót a könyveiből ugy ismerem, ahogy csak költőt ismerni lehet, de Babits Mihállyal, az emberrel most vagyok először négyszemközt, bár kisgyerek-koromból tizenhat éve emlékszem reá, ki magányosan, remetemódra élt szülővárosomban, a havasok alatti kicsi »Tomi«-ban... Az egykori fogarasi tanárhoz fordultam tehát s egymásután idéztem a *Gólyakalifa* és a *Halálfiai* néhány szereplőjét a tanárt, aki kiforditott pecsétgyürüjével adta a pofonokat, hogy diákjai három napig viselték arcukon a monogrammját, a cukrásznét, a főispánt, a könyvkereskedőt, »Erdővár« annyi jellegzetes kisvárosi figuráját, akiknek nevét Babits Mihály révedező mosollyal ismételgeti. Olyan különösnek tünik fel előttte, hogy az alakok, akiket ő — jóllehet emlékezetén keresztül — lélekszerint mégis csak maga formált, most, évek multán ismét megelevenednek, visszajárnak, lehull betükbe göngyölt álomszerüségük és valóban élt, élő, sőt részint ugyanebben a városban továbbélő s szereplő emberekkel válnak azonosakká . . .

Tervei felől érdeklődöm.

— Sok van — mondja — de valamennyi még csupa terv. A *Halálfiait* természetesen folytatni fogom, ez persze hosszu évek munkáját jelenti. A *Halálfiai* folytatásával kisebb novellákat szeretnék irni, melyek e regényem körül csoportosulnának. Ugy gondoltam, hogy az események azon szereplőit, kik a *Halálfiai*-ban nem jutnak szóhoz, vagy csak pár vonással emlittetnek, egy-egy ilyen novella hősévé teszem. Szándékom továbbá egy kisebb regényt is irni. Fantasztikus, helyesebben: formailag különös regény lesz ez, jövőben játszódó históriával, mely a mai állapotok konzekvenciáit ad absurdum vive mutatja be.

— Egyébként a közeljövőben egész sor könyvem jelenik meg, valamennyi az Athenaeum kiadásában. Megjelennek összes verseim s ezzel együtt a legujabbaknak gyüjteménye külön foglalatban is. Kiadom továbbá Poe Edgar novelláinak forditását, az első kötet anyaga már megjelenésre készen is áll. Végül egy tanulmánykötetet készitek sajtó alá a Nyugatban évek óta megjelent dolgaimból.

Érdeklődéssel kértem nyilatkozatát a magyar irodalomról.

— Irodalmunk az utóbbi időben olyan méreteket öltött, hogy szinte képtelenség figyelemmel kisérni. Meg kell állapitani, hogy a kitünő tehetségek mellett rengeteg a rutinos közepes tehetség. És mennyi könyv! Valóságos őserdő, el se lehet, vagy csak bajosan lehet eligazodni köztük — mondja Babits Mihály, aki valamikor minden országot be akart járni és minden könyvet el akart olvasni. — Igyekszem mégis lépést tartani a betütermeléssel. Ujságot soha, vagy csak nagyon ritkán, elvétve olvasok, a folyóiratokat azonban figyelemmel kisérem, hál' Istennek, el vagyok látva velök — s ránutat az iróasztalon és könyvállványon felhalmozott tiszteletpéldányok hatalmas tömegére. — Könyvet, mondom, mióta ugy megnövekedett a termelés, nem olvashatok eleget, örvendek, ha legalább a versterméstt áttekinthetem. Most nemrég olvastam el különben Proustot teljesen és ezt — azt hiszem — kevesen mondhatják el magukról, jegyzi meg örömmel telt büszkeséggel.

A könyveit néztem, a padlótól a plafonig sürü rendekbe sorakoztatott katonáit s megkérdem:

— Melyek a kedvenc könyvei?

— Azt egy kicsit nehéz volna megmondani — felelte szelid mosollyal s szemei féltő ragaszkodással ölelték magukhoz drága kincseit: a könyveit. Egy egész világot. Az ő külön világát.

Most már gyors egymásutánban kérek választ följegyzett kérdéseimre.

— Magyar szinház, magyar darabok?

— Szinházba nem járok. Nem szeretem szinpadjaink technikailag ügyesen összeszerkesztett, de tartalmatlan, üres és abszolute nem irodalmi darabjait. *Móricz* Zsigmond *Uri muri*-ját azonban megnéztem, ott voltam a főpróbáján s mondhatom, nagyon-nagyon tetszett!

— A mai fiatal generáció törekvései nem vezetnek-e ujabb irodalmi kettészakadásra?

— Nem hinném, — felelte határozottan. — Én őszinte érdeklődéssel és figyelemmel kisérem a fiatalok törekvéseit s megállapithatom, hogy azok, akikkel személyesen érintkezem, valamennyien komoly, higgadt s mérsékelt gondolkozásuak s a legteljesebb megértéssel itélik meg a dolgokat. Hiszem, hogy a mai fiatalság zárt egységet alkot, egyébként pedig megjegyzem, hogy a kettészakadást mindig a tehetségtelenek csinálják.

— Mit tart a legdivatosabb müfajról, az önéletrajzról?

— Önéletrajz? A külföld majmolása. Franciaországból importált járvány. Nálunk Kassák sikere hatott tulbuzditólag; az ő könyve jó könyv, de a többiek mind olyat irnak, ami senkit se érdekel. Érdekes, hogy mig a külföld nyomán nálunk is divatossá vált az önéletrajz, senki se gondolt arra, hogy a mü irodalmunkban már régen őse van ennek a müfajnak. A kezdeményező nem más, mint egyik kedvelt, becsült iróm: *Gárdonyi* Géza. Gárdonyi a *Bródyval* együtt szerkesztett *Jövendőben* közölte annakidején »Gyermekkori emlékeim« cimü naplószerü, hosszadalmas, jelentéktelen részleteken elidőző visszaemlékezéseit, — a mai divatos önéletrajzok legelsőjét. Tudtommal ez a munkája azóta se jelent meg összes müvei között sem.

— Beszéljen — kértem — lelke legszeretettebb gyermekéről: a versről.

— Albert *Thibaudet* a *Les Nouvelles Littéraires* egyik utóbbi számában arról beszél, hogy a verskültészet az irodalomban elvesztette principátusát. A romantikusoknál és a parnaszistáknál a vers vezetett. A költők képezték az avantgarde-ot. Ma alig van verskötet, amelyről beszélnének. Ma a fiatalok regényt és novellát irnak, nem pedig verset. Igy van ez külföldön, igy van nálunk is. Kétségtelen: a vers válságát éli; a költők hiába kisérleteznek, megoldást nem találnak. Én nem tartom kizártnak, sőt nagyon is lehetségesnek tartom azt, hogy — nem a szabadvers, a szabadvers semmiesetre, de — a magyar vers lesz a kibontakozás... Azt sem szabad figyelmen kivül hagyni: különös betegsége jelenünknek, hogy ma abszolut müveletlen elemek akarnak és tudnak irodalmat csinálni! Ennek részben maga az irodalom is oka; addig hangoztatták, hogy az irodalomnak ösztönszerünek kell lenni, hogy ma már teljes mértékben megvalósult s szinte uralkodóvá vált ez az annyira óhajtott követelmény. Pedig hát nehéz elképzelni igazi nagy irodalmi szellemet, mely kulturátlan maradjon s teljesen semlegesen viselkedjék multja és hagyománya iránt! Mindazonáltal korunknak ezt a betegségét nem tartom tulságosan veszélyesnek. Kilábolja a bajt, kinő belőle. Volt idő, amikor minden tekintetben sokkal sötétebbnek láttam a jövőt, most más vagyok, hiszek. Ugy látom, hogy a mi forradalmi korunkat — amint az az életben és irodalomban általában lenni szokott — egy csöndes, békés, kritikailag elemző, feldolgozó korszak váltja fel.

— A verseim, mire leirom őket — már készek. Nem az asztalnál irom, sétaközben vagy a szobában föl s alá járkálva születnek meg azok... — felelte, miközben ceruzával lejegyzett néhányszavas kezeirását átnyujtotta.

Nyitom az ajtót, indulok. A tágas ebédlőben, melynek falait az ősök képei övezik, egy etonfrizurás, aranyszőkehaju, középtermetü fiatal nő fogad. Babits Mihály felesége, a *Nyugat Török* Sophie-ja, akinek novellái, versei olyanok, mint maga: ideges, finom, különös asszonyi szépséggel telitettek. A költő felesége! S már tudom, miért melegebbek Babits Mihálynak néhány év óta irt ujabb irásai, miért regényeiben a közvetlenségnek és szubjektivitásnak igézetes zománca, mitől dolgozószobájának családiasan puha, otthonos illatu, fogvatartó drága derüje... És amikor az előszoba ajtaját beteszem magam mögött, ugy tünik, hogy a költő visszasietö lépteinek nyomán az uj Babits-versek örökszép muzsikája zeng.

Az élet a kettes csöndbe menekül...

B. Gy.

tek. Megjött Sanyi, a kapitány, aki a hadijátékokat és terveket szokta kitalálni, ezenkivül a hadipénztárt kezelte. Itt volt Laci, a másik katona, aki mindig az indiánus csapat főnöke volt a játékokban és nagyon szerette volna, ha a következő évben Rezső őt nevezi ki kapitánynak. Erre igyekezett is érdemeket szerezni. Kényelmes lassusággal bemászott a keritésen a Kövér Mátyás, aki a maradiságot képviselte a Birodalomban; különben épitőmesteri állást töltött be, szerette a békés munkás s irtózott a megeröltető harci kalandoktól, amelyeken kénytelen- kelletlen részt kelllett vennie. Ezért a kapitány nem valami nagyon szerette és szivesen leköszönt volna hadnagyi rangjáról is, ha engedték volna.

Szóval együtt voltak a vezető férfiak. A Birodalom többi alattvalója csak később szokott jönni, mert benn laktak a városban. A ház előtti téren körbe álltak, ugy hogy Rezső került a nagy diófa alá. Jóska, a miniszter, tudatta az egybegyültekkel, hogy a fejedelemnek valami fontos közlendője van. Ezután kezdett Rezső beszélni.

— Szeretett népem! Tudjátok, hogy én mindig szivemen viselem a Birodalom jövőjét.

— Tudjuk, — szólt közbe Jóska, a hü miniszter.

— Egy nagyszerü tervről van szó. Elhatároztam, hogy egy háziállatot fogunk beszerezni. Választásom a kecskére esett, mert ez nagyon hasznos, nem kerül sokba és nem válogatós az ennivalóban.

— Éljen! — zug az egész gyülés.

— A kecske ára kétszáz dinár lesz. A hiányzó pénzt a Birodalom munkával fogja megszerezni.

— A munka pedig abban fog állni, hogy megkapljuk édes apám burgonyaföldjét, me ly a hegy tulsó oldalán, a szomszéd Bánosfalu határában van, — folytatja, mivel sem törődve a fejedelem.

Erre már felzugott az általános éljen. Ennek mindenki örült.

— Ezért százhusz dinárt fogunk kapni. A munka a jövő héten fog kezdődni, addig pedig fel kell épitenünk az istállót a kecske számára. A kecskét a hadnagy fogja őrizni.

— Milyen jó! — kiált Mátyás. — nem kell többet a hegyeket járnom, fára másznom, árkot ugranom, fübe hasalnom térden csusznom. Itthon ülhetek és őrizhetem a drága, aranyos kecskét. Ó, de jó, jaj de jó!

És a lurkók alig várták, hogy a krumpliföldet megkapálhassák

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója **Irta Kóró Pál**

Keresés közben hamar felcsillogott a szeme, mert a spájz egyik polcán egy csomó kivánatos dolgot fedezett fel. Csupa finom befött kacérkodott onnan vele és Gömbölyü Muki elhatározta, hogy ebből a sok finom csemegéből lakmározni fog.

Igen ám, de a polc magas volt és akárhogy is ágaskodott, sehogy sem birta elérni a rajta levő befőttes üvegeket.

Körülnézett a spájzban, hogy miképen segithetne magán, amikor az egyik sarokban felfedezte a lekváros hordót. Zenebona Zebulon tanitó urnak ugyanis kedvenc étele volt mindig a szilvalekvár és azért a tanitó néni minden esztendőben olyan sok szilvalekvárt főzött, hogy azt hordóban kellett tartani. Ezen a hordón akadt meg Gömbölyü Muki tekintete s elhatározta, hogy a hordót odahuzza a polc elé és felmászik a hordóra, hogy onnan aztán elérhesse a befőttet.

Ugy is tett. A hordó nehéz volt ugyan és Gömbölyü Muki nagyokat szuszogott, amig a polc alá tudta guritani, de végre mégis boldogan kapaszkodhatott a tetejébe.

Egyik üveg befőttet a másik után kebelezte be. Nem tudott betelni a sok finomsággal és mentől többet evett, annál többet kivánt. És minden üveg befőttnél megállapitotta:

— Ejha, ez még jobb, mint az előbbi volt!

Az egyik üveg befőtt pláne olyan pompásan izlett neki, hogy örömében táncolni kezdett a hordón. Vigan járta evés közben a medvetáncot, amikor egyszerre recsegés-ropogás hallatszott és a következő pillanatban Gömbölyü Muki eltünt.

Ugy eltünt, mintha a föld nyelte volna el.

Pedig nem a föld nyelte ám el, hanem a lekváros hordó, melynek deszkateteje a nehéz Gömbölyü Muki alatt a táncolás következtében beszakadt.

Muki a lekváros hordóba olyan mélyen esett bele, hogy még a feje is elmerült.

Nagy nehezen felemelkedett ugyan a hordó aljáról, ahová bukott, de se nem látott, se nem hallott, mert a szeme, a füle és még a szája is tele volt lekvárral.

Valahogyan sikerült neki a mancsaival a lekvárt a szemeiből kidörzsölni. Mikor aztán valahogyan látni tudott, erejének minden megfeszitésével kikapaszkodott a hordóból.

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Kis lak áll a nagy Duna mentében.*

Helyesen megfejtették: Lőwy Ilonka és Karcsi, Stock Dina, Schmidt Klárika, Karrech Anna, Zimbula Benjámin, Herkules Fülöp, Komlós Csöppi, Rózsa Sanyi, Ujházi Imre és Lajcsi, Haupt Józsika, Árpádfy Antal, Ádám Jancsi, Vitsek Mariska, Berky Ili, Eskenázy Babi, Kolos Gyurka, Bordás Lalika, Rónai Böszike és Lacika, Vadócz Ilike, Takács Katica, Engl István, Mészáros Antika, Szabó Laci, Sugár Irénke, Abel Mancika, Kolonics Mariska és Ferike, Mariovcu Béba, Brückner Gyuszi, Wesely Ilonka, Kulluncsics Józsika, Éber Erzsike Kovács Sándor, Pollák Évike, Gere László, Nánási Böszike, Szabó Feri, Czobor Erzsike és Eszike, Koch Jakab, Jakli Kami és Gizi, Dérrich Frigyes, Kovalik Mariska, Voda Palkó, Kelemen Lacika, Cieger Bandika, Jakoboyics Irénke, Strausz László, Kalmár Bandika, Kertai Irma, Miklós Iluska és Józsika Fischler Imre, Galambos Dezső, Goll Mancika, Auslánder Vili és Julika, Szebellédy István, Fritsche Sárika, Schmidtutz Teruska, Vida Ilonka, Ujházi Imre.

A jutalmat Vida Ilonka nyerte meg. (Küldje be pontos címét a kiadóhivatalba.

UZENETEK:

Ujházi Imre: Leveled valószinüleg nem kaptam meg. Ezt lehet az oka, Egyéb semmi. *Kertay Irma:* A nyáron még olvashatod, azután ui regény következik. Jó lesz? *Sugár Irén:* Szabad, szabad. Szivesen látlak. *Schmidt Klári:* Őszre vége lesz. *Zimbula Benjámin* és *Herkulesz Fülöp:* Verseitek nem sikerült. Jobbakat küldjetek. Azzal a regénnyel pedig amit irtatok, várjatok még egy kicsit. Korán van még regényt irni ilyen kis fiuknak

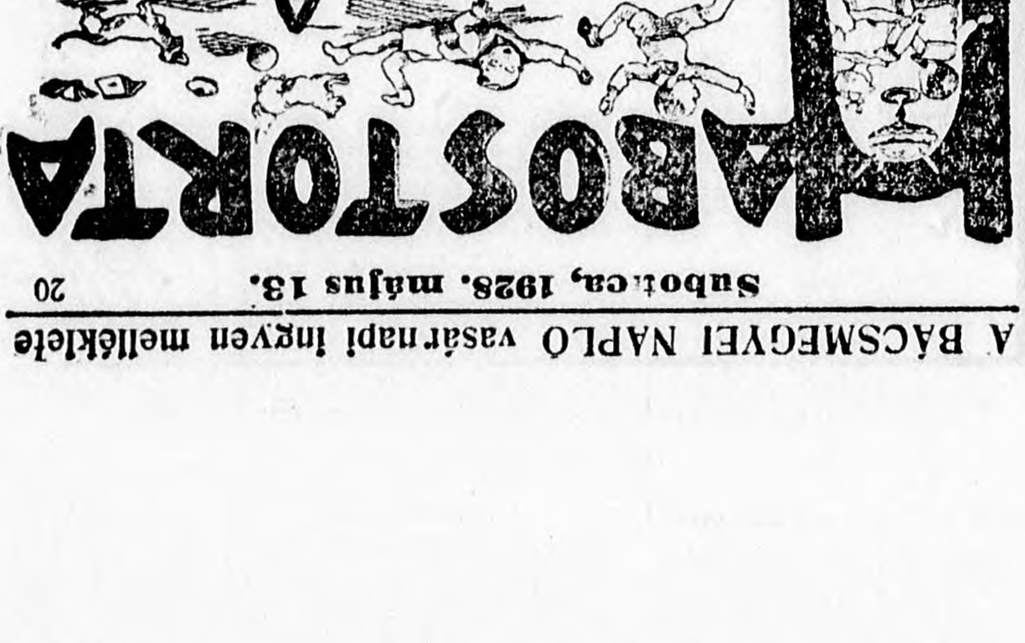

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen mellékletе
Szabadka, 1928. május 13. 20

A SPORTOLÓ GYERMEKEKNEK

Coco ur a helyBiz' alig találjaHisz oly kövér, hogy a szélkheAlig fér a hájа,

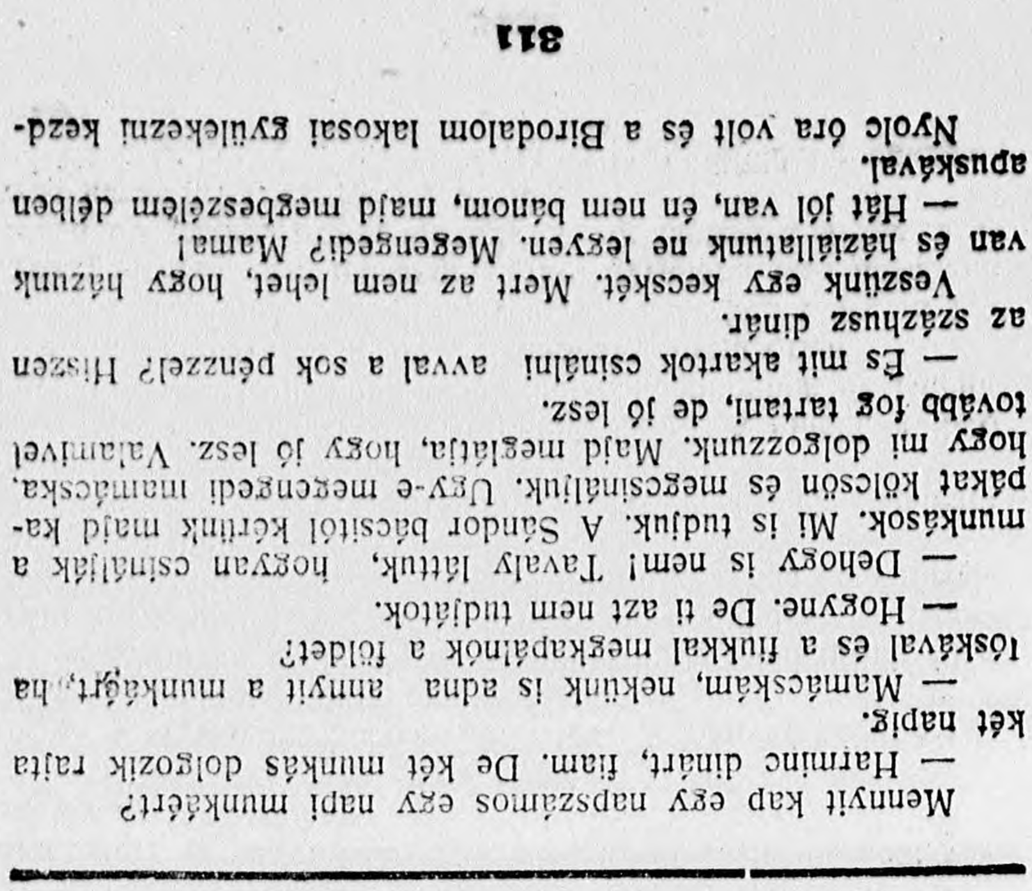

Egy bácskai fiu

viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

Pali egyszer csak azt vette észre, hogy az erdő fái rit-kulni kezdenek. És amint előre nézett, a messzeségben egy ezüst szalagot látott csillogni. Amint közelebb ért hozzá, akkor látta, hogy az tulajdonképpen folyó. Majd nemsokára azt is látta, hogy az elefántcsorda eleje már ott van a folyó szélén. Az óriási állatok azonban nem sokáig haboztak a viz partján, hanem belevetették magukat a habokba és vigan lubickoltak azokban. Egyik-másik még bukfencet is vetett. Vidáman fürdőztek.

Kilics Pali most ijedt csak meg igazán. Gondolta, hogy majd az ő elefántja is beleveti magát a vizbe és hogy ott kellemetlen utasától megszabaduljon, majd vet nehány bukfencet a habokban. Pali szerette ugyan a fürdést, de a jelenleg

Mennyit kap egy napszámos egy napi munkáért?

— Harminc dinárt, fiam. De két munkás dolgozik rajta két napig.

— Mamácskám, nekünk is adna annyit a munkájáért, ha tóskával és a fiukkal megkapálnók a földet?

— Hogyne. De ti azt nem tudjátok.

— Dehogy is nem! Tavaly láttuk, hogyan csinálják a munkások. Mi is tudjuk. A Sándor bácsitól kértünk majd kapákat kölcsön és megcsináljuk. Úgy-e megengedi inamácska, hogy mi dolgozzunk. Majd meglátja, hogy jó lesz. Valamivel tovább fog tartani, de jó lesz.

— Es mit akartok csinálni avval a sok pénzzel? Hiszen az százhusz dinár.

Veszünk egy kecskét. Mert az nem lehet, hogy házunk van és házilátunk ne legyen. Megengedi? Mama!

— Hát jól van, én nem bánom, majd megbeszélem délben apuskával.

Nyolc óra volt és a Birodalom lakosai gyülekezni kezd-

REJTETTKÉP

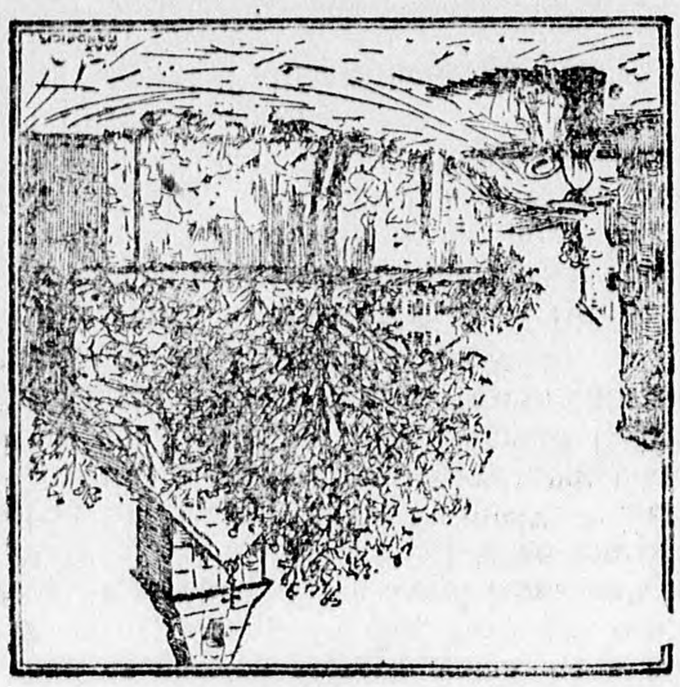

Hol van a várnagy?

Amerre lépett, csöpögött róla a fekete lekvár, amely nagy tócsákat hagyott mindenütt Gömbölyü Muki után.

Zenebona Zebulon tanító ur ezalatt az iskolában türelmetlenül várta, hogy a Gömbölyü Muki elhozza a zsebkendőjét. Így szólt hát Diótörő Dolfihoz:

— Fredi csak Dolfi, nézzed meg, hogy hol van olyan sokáig az a Gömbölyü Muki.

Diótörő Dolfi kiment az osztályból, de már a következő percben rémült kiáltozással tért oda vissza.

— Jaj, tanító ur, — orditotta, — jön a fekete ördög!

Alig hogy Diótörő Dolfi beszaladt az osztályba és elbujt a tábla mögé, máris megjelent az ajtóban Gömbölyü Muki.

A tanító ur ránézett, de nem ismerte meg.

— Gyerekek, — mondta Zenebona Zebulon tanító ur, ne féljetek, ez nem az ördög, hanem egy fekete medve, amilyet ti még nem láttatok. A medvéknek vannak fekete rokonaik, amelyek messze távol élnek a mi erdőnktől.

GYEREKEK

Ki szereti a szép meséskönyvet? Aki szereti, az kérje meg apukáját, hogy rendelje meg a Habostorta szerkesztőségében

A legjobb **mesekönyvek** és **ifjusági regények** kaphatók.

TARASCONI TARTARIN

rendkivüli kalandjai.

Ifjusági regény, Bloch Nelly kitünő rajzaival. A 144 oldalas könyv ára, diszes keménykötésben

30 dinár.

*

EGY SZEGÉNY IFJU TÖRTÉNETE.

Ifjusági regény képekkel. A 141 oldalas könyv ára csinos keménykötésben **30 dinár**

*

DON QUICHOTE KALANDJAI.

Rendkivül mulatságos olvasmány, az ifjuság számára, 144 oldalon, sok képpel

diszes keménykötésben 30 dinár.

*

A KIS KATÓ.

Elbeszélés, jó kislánykák részére. **Irta: Giese Márta.** A 95 oldalas könyv, szép képekkel tarkitva, csinos keménykötésben

13 dinár.

A pénz előzetes beküldése ellenében, postafordultával szállitjuk.

Amerre lépett, csöpögött róla a fekete lekvár, amely nagy tócsákat hagyott mindenütt Gömbölyü Muki után.

Zenebona Zebulon tanító ur ezalatt az iskolában türelmetlenül várta, hogy a Gömbölyü Muki elhozza a zsebkendőjét. Így szólt hát Diótörő Dolfihoz:

— Fredi csak Dolfi, nézzed meg, hogy hol van olyan sokáig az a Gömbölyü Muki.

Diótörő Dolfi kiment az osztályból, de már a következő percben rémült kiáltozással tért oda vissza.

— Jaj, tanító ur, — orditotta, — jön a fekete ördög!

Alig hogy Diótörő Dolfi beszaladt az osztályba és elbujt a tábla mögé, máris megjelent az ajtóban Gömbölyü Muki.

A tanító ur ránézett, de nem ismerte meg.

— Gyerekek, — mondta Zenebona Zebulon tanító ur, ne féljetek, ez nem az ördög, hanem egy fekete medve, amilyet ti még nem láttatok. A medvéknek vannak fekete rokonaik, amelyek messze távol élnek a mi erdőnktől.

A kis rabmadár

Szomoru a kis madárka
Az aranyos kalitkába.

Novács Sándor.

Azzal pár pillanat alatt végigfutottak a Birodalmon és átugorva a határt, tovább a kert többi részén is, egészen a villáig, amelynek tornácán teritett asztal várta a két komoly államférfiut, sőt Tiszát, a hadnagyot is.

A villa félórajárásnyira volt a vidéki várostól, egy lassu emelkedésü hegy oldalában. A hozzátartozó nagy kert inkább hosszu volt, mint széles és felhuzódott a hegy derekáig. A közepe táján egy kis patak szelte körösztül, mely elválasztotta a Birodalmat a kert többi részétől. A patakon egy fahid vitt keresztül. A kertnek a ház előtt elterülő része virágoskert volt, a többi gyümölcsös. Közben egy meglehetős nagy részen zöldségféléket termesztettek. A patakon tul levő részben legnagyobbrészt árnyas, óriási diófák voltak. A legnagyobb diófa előtti térségen, a diófával szemben állit a ház, a Birodalom fővárosa. Ez előtt a diófa előtt folyt le az előbbi beszélgetés.

A Rezső apja orvos volt; szerette, ha fia sokat tartózkodik a szabadban; azért engedte meg, hogy a fiuk házat épitsenek maguknak, hogy abban lakjanak és csak az étkezésre jöjjenek előre.

Mikor a család összeült a tornácon, Rezső megszólalt:

— Mama, mennyibe kerül egy kecske?

— Ja fiam, az különböző. Nem minden kecske egyforma nagy, nem ad mindegyik egyforma sok tejet, de azt hiszem, száz-kétszáz dinárért lehet egyet kapni. De miért kérdezed?

— Csak ugy eszembe putott, mamácskám!

Evvel abbahagyta a tárgyat, de mig a kávét szürcsölte, kiszámitotta, hogy körülbelül mégegyszer annyi pénzre volna szükségük, mint amennyijük van. Micsoda pénzforrásból szerezzék meg ezt az óráisi összeget rövid idő alatt? Azonkivül istállót is kell majd épiteni és még több kiadásaik is lesznek. Pedig háziállatra föltétlenül szükségük van.

Uzsonna után a Birodalom egyik határától a másikig sétálva, folyton azon gondolkodott, honnan lehetne pénzt keriteni. Jóska, mint árnyék, követte, de nem merte megzavarni a hatalmas uralkodó tünődését. Egész éjjel ezen törte a fejét. Reggel korán felkelt friss szamócát szedni s mire eljött a reggeli ideje: kész volt a terv.

Mikor az apja eltávozott, hogy a városba menjen betegeihez, Rezső ismét anyjához fordult . Édesapja előtt nem merte még a dolgot előhozni.

— Mama! Az idén is megkapáltatja a burgonyaföldet?

— Igen, fiacskám.

kőrülmények között az nem lett volna inyére. Számára ez biztos halálát jelentett volna. Akkor még minálig jobbnak látszott előtte a legrás, Gondolta, hogy a folyó partján, ahol a fák már nem állottak olyan sürün egymásmellett, sőt ezész tisztások is voltak, ott az elefántok majd nem haladnak már olyan szorosan egymás mellett és könnyü lesz a legrás után lépteik elől kitérni.

Éppen készülődött, hogy majd egy alkalmas pillanatban leugorjon, amikor megjepetve látta, hogy az elefánt hirtelen irányt változtatott. Amig a többiek a folyó felé tartottak, addig a Pali elefántja jobb irányba fordult, keresztül verekedett a csordán és egyedül ment tovább a folyó mentén, majd ismét az erdő felé tartott. Futása most még sebesebb volt, mert utjában nem tartottak fel a többi elefántok. Nemsokára ujból a sürü erdőben járt az elefánt. Egyszerre csak azt vette észre Pali, hogy az elefánt nekilitődött valaminek. Nem tudott tovább haladni előre. Jobbra is és balra is próbált kitérni, de ott se volt haladás számára. Akkor megfordult, hogy visszafelé menjen. Pali látta, hogy a nyilás, melyen át az elefánt a sürübe futott, gerendákkal van elzárva. A gerendákon tul emberet látott és beszédjükről észrevette, hogy azok arabok. Az egyik igy szólt:

— A csapda nagyszerü! Remek elefántot fogtunk.

— De fogtunk egy fiut is, — mondotta egy másik, — jó pénzt kapunk érte a rabszolgavásáron.

Es elégedetten dörzsölte a kezét.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

A rúszedett rabszolgakereskedők. — A szabadító zsiráf. — Ellel a ía teteién. — Német bogardszok. — Hangyatalu. — Bucsu a némeiektől. — Ismét egyedül az öserdőben. — Féiny az éiszakában. — A megtalált karaván.

Kilics Pali olyasmányaiból nagyon jól tudta, hogy Afrikában egyes arab törzsek azzal foglalkoznak, hogy a kezük ügyébe kerülit emberekel eladják rabszolgáknak.

Mikor Pali igy megtudta, hogy klk ezek az arabok, most már nem igen örült, hogy lekerülhet az elefánt hátáról. Pali már egyszer, amikor Kinában járt, került egy rabszolgakereskedő kezébe és azért nem örvendett annak, hogy most hasonló sors vár rá. Az arabok tehát hiába biztatták,

— Te fiu, ha az elefánt közel megy a gerendához, ka-

szórja mind előjük tündöklő tehét: Örüljetek, nevessetek, éledjetek ti is! . . .

Van is örüm, van nevetés, tapsikolás. Sárika felkapja a kis muskátlit, ugy táncol vele ireyve, forogva, dalolva.

S ahogy dalol, táncol, szép rózsapiros lesz az orcája. Meg a kis muskátli is kinyillik hirtelen pompázó, szép virágba, hogy mindenki csodálja.

Es ott, a napmezején a tündérfiuk, lányok csak egyre vágják a rendet; jusson más Sárikának, más kicsi muskátliknak is. Mert a napnak mezeje mindenkié, szegényuek, gazdagnak, nagynak, kicsinek egyránt termő, áldását mindenkinek osztó . . .

Iluska még éppen egy kötény napkalászt szedett volna össze rádásnak, amikor felébredt. Anyuskája, amikor megsimogatta szőszke fejét:

— Né, a kis lustája, még mindig alszik . . .

De gyorsan serkent erre Iluska és azután el nem eresztette addig anyust, mig mindent apróra el nem beszélt neki szépen.

Beszélgettek, suttogtak ott anyuska meg Iluska jó darabig. Amaranta hercegnő vállig fülelt a sarokba, de semmit sem hallott, csak azt látta, hogy Iluska egyet ugrik, de nagyot, azután, mihelyest felkapja a ruhácskáját, niát megy, röpül bon jó nyaralást . . .

Napmezők

Szép, sokablakos, nagy házban lakott Iluska. A nagy ház sok ablakán bőven ömlött be a napfény. Benevetett jókorán, már pirosodó hajnalon is, ugy csalogatta ki Iluskát a párnák közül. Gyere, gyere, kis lány, — mondotta — nézd, milyen szép vagyok. Aranyat szórok szerte, aranyat szórok rád is, a szöszke fejedre, a fehér ruhácskádra. Mesebeli királykisasszonnyá teszlek.

No, fel is serkent Iluska egy-kettőre, odaszaladt a nagy ablakhoz, szélesre kitárta:

— Süss napocska, süss! Rózsa nyiljon mosolyodra, kalász érjen, cseresznye érjen. Köszöntelek szép sugárkák! De jók is vagytok, de szépek is vagytok. De igy szeretlek én benneteket . . .

Örvendett, ragyogott minden a szobában. Iluska a tárt ablaktól most a szekrényhez sietett, ennek is hamarosan kinyitotta záros ajtaját, hadd szabaduljon szomoru, vak setétből a rejtekén veszteglő. Szabaduljon, vig napnak örüljön Amaranta hercegnő, a nagy baba is.

Ime, kényesen sétálgat már az ablakpárkányon fel s alá babaország legelőkelőbb hölgye, piros cipellői kipegnek, kopognak, suhog rajt a selyem.

— No, Amaranta, hogy érzed magad? Ugy-e jó egy kicsit levegőzni?

A hercegnő azonban a szives kérdésre nem méltóztatik felelni.. Csak emeli a fejét nagy kevélyen s alighanem sajnálja a szép, piros selyemruháját, hogy kiszedi szineit a nap.

Iluska váltig mesél, szép, okos szóban biztat, okosit. Bizony hajolhatna rá Amaranta.

Hozzá kell szoknod hercegnő a levegőhöz, mert tudod, nemsokára kimegyünk a falura. Ott zöld lugas lesz a palotád. Ott járjuk majd az erdőt, mezőt. Szénaboglya tövében heveredünk, friss patakon át megyünk, ott hintázunk az eperfa alatt, ott csolnakázunk a kis tavon . . . Ugy ám . . .

Amaranta hercegnő megingott és lecsuszott az ablakból. Ugy látszik, nem volt már kedve sétálni, lecsukta a szemeit fáradtan, mintha azt mondta volna: No, aludjunk még egyet. — Lusta kisasszony volt Amaranta, szó mi szó, legjobb szeretett csak a karosszékben üldögélni, a tükörbe nézni s ugy gyönyörködni magában, az uj ruhiban.

Ezt a gyöngéjét ismerte Iluska, azért erre az oldalára került, kedveskedőn kecsegtette.

— Kapsz ám uj ruhát is Amaranta, fehéret, fodrosat. Buzavirágos kalapot, könnyü bocskorkát. Csak ugy mint én.

A maranta ujra nagyot hallgatott s világért fel nem nyitotta volna a szemeit.

— Skatulyába veled! — itélkezett Iluska, — majd játszok a barikával, a mackó komával, meg a kis csirkékkel inkább.

Ugy is lett, hanem azért a jó kis szive csak nem nyugodott addig, amig az ő makrancos Amarantáját is ki nem békitette. Nagy gondossággal iparkodott rajta, hogy uj kedvezéseket eszeljen ki az elkényeztett hölgyecske számára, ne legyen hát panasza, találja meg a falun is a kényelmet, a diszt.

Gyönyörü fogatot szerzett, többek közt a hercegnőnek. Anyuka munkakosara kitünően megfelelt ugyanis egy automobil mivoltának. Aztán a piros napernyőjét is odaajándékozta Amarantának, azalatt nyaralhat majd kedvére, nagyurasan.

Röpülő idővel mind sürgetőbb Iluska dolga, gondja. Jaj, csak hogy minden készen legyen az elutazás napjára. Amilyen finnyás ez a hercegnőbaba, meg se mozdul tökéletes felszerelés hijján.

Iluskának jól esik kibeszélni legalább ezt a sok dolgot, gondot. Egyszer előkapta valahogy a házmester Sárikát, ki valami üzenetvivéssel lehetett náluk, annak aztán volt mit hallgatni készülődésről, tervekről, meg is mutogatott neki Iluska mindent és kikérte bölcs tanácsát (Sárika öregebb volt nála) több dologra nézve, mit gondol, beválik-e ez s az a nyaraláshoz?

Sárika csöndesen, szerényen felelt.

— Nem tudom én kérem, mert én még nem nyaraltam.

— Nem?!

Iluska nagy bámulással nyitotta ki kerekre csillagszemeit. Mit mondjak többet? Annyira elámult, elcsodálkozott, hogy továbbat kérdezgetni, tudakolni is elfelejtett. Hát ez pedig igen rendkivüli eset volt Iluskánál, hogy ő nem talált szavakat

De csak hát az a Sárika beszélt volna már, hogy miért nem nyaralt ő eddig, miért maradt itthon? Iluska békétlenkedett, ej, no, egy-kettő, ne hogy elszaladt az a kislány. Ehoi nyoma sincs, hire sincs, hasztalan kiált már utána. Kit küldhetne a nyomába, hozza vissza egy szóra, kis beszédre, ki vinne néki üzenetet tőle.

Iluska elgondolkozott. Aranyos napsugár támadt be most az ablakon s ránevetett Iluskára.

Oh, a kedves, jó, a mindenütt jártas-keltes fürge napsugár! Iluska felvidult. No, ez bizonyosan ismeri Sárikát, tudja, mi van vele, látta otthon minden dolgában, szólhat róla.

Beszélj napsugár!

Csillant, villant aranyos napsugár. Iluskának szolgált, Iluskáé lett egészen, rózsaszin fülecskéjéhez lehajolván.

... Sokféle járok, sokféle látok, de Sárikát, hej, csak ritkán látom. Kicsike szobába lakik Sárika. Egyetlen ablak a szobában. Abból szokott kitekintei egy sápadt kis leányarc, meg egy csenvészke, kis cserép muskátli. Emekem nagy utat kell megtennem az égbolton, bizony majd hogy nem végire ér futásom, mikorra bepillantok Sárika szobájába. Ott várnak az ablakban mind a kettten: a muskátli, meg Sárika. A kislány gyelemeli a virágcserepet, amint csak tudja, magasan, ugy könyörög: Édes napsugárka, csókold meg a virágom, süss rá mielegen, szinesedjen, nőjjön, viruljon mosolygósan, kedvemre örömömre...

A KECSKE

— Csak az a kár, hogy háziállatunk nincs, — szólt Rezső és kezét nadrágzsebébe süllyesztette s vizsgáló szemekkel nézett körül a Birodalomban. — Apa ugyan a tizenharmadik születésem napjára nekünk adta a gyümölcskertnek ezt a részét, a házépitéshez is megadta a deszkát, azt is megengedte, hogy a magunképitette házban lakjunk, de házi állatról nem gondoskodott. Pedig a Birodalom állattenyésztés nélkül nem ér semmit.

— Hiszen van állatunk, — szólal meg Jóska, aki unokatestvérével szemben állva, igyekezett ugyanolyan fejedelmi ábrázatot vágni, mint ő, — itt van a Tisza. Itt fekszik most is a lábad előtt s parancsodat várja.

— Tisza nem háziállat. Ő a mi szövetséges társunk, hát nem lehet egy személyben háziállat is.

— Én belátom, de hát miféle háziállatot szerezhetnénk be. Melyik a legkisebb háziállat?

— A legkisebb háziállat nálunk az egér.

— Egeret lehet fogni. Van is egy, azt hiszem, az egérfogóban, reggel hallottam cincogni.

— Az egér az nem hasznos. Én hasznosat akarok. Olyat, mint a ló.

— A ló rug.

— Lovat nem is lehet. Drága, meg nagy istálló kellene neki...

— Melyik a legolcsóbb háziállat?

— Azt hiszem: a kecske. Egy kecske nem lehet drága.

— A kecske hasznos?

— Persze. Szépen mekeg és tejet ád.

— Vegyünk egy kecskét! Én még nem hallottam mást mekegni, csak a Bogdán Karcsit, mikor a szabóinast csufolja.

— Mennyi pénzt spóroltál a heti pénzből?

—Négy dinárt.

— Nekem van hét dinárom. Mennyi az állampénztár?

— 81 dinár, 2 ezüst mellény-gomb, 17 nadrággomb, 3 inggomb, 45 méter és 13 cm. hosszu spárga, egy zsiros kalap, 37 szeg, 6 kampósszeg, egy fa- és egy vassip, egy irányti és három lap pergament.

— Kifogytunk mindenből! A házépités után alig maradt valamink. Majd meglátjuk, mit leszünk teendők. Egyelőre gyerünk uzsonnázni!

paszkodjál a gerendába és mássz arra fel, mi majd a másik oldaltól leszedünk.

Dehogy is fogadott szót Pali. Pedig az elefánt hátán sem érezte magát valami kényelemben. Elöször is az óriási tartó lovaglásban, amikor minden erejével kapaszkodni kellett, hogy le ne bukjon, igen elfáradt, azonkivül pedig rettentően megéhezett. Tudta azt is, hogy az elefánt a csapdában nem egyhamar fog megnyugodni. Hiszen vadul járkált ide-oda és egyre próbálkozott kijutni. Másrészt azonban tisztában volt azzal, hogy mindaddig, amig az elefánt hátán van, a rabszolgakereskedők nem tehetik rá a kezüket, már pedig egy-két nap is elteltet, amig az elefánt a csapdában anyira megszelidül, hogy az arbok ki merjék engedni. Addig pedig nem birná ki éhen-szomjan az elefánt hátán.

Az arabok hiába biztattak, Kilics Pali nem hagyta oda az elefánt hátát. Végül dühösek lettek rá és megtenyegették:

— Maradj ott, ahol vagy, te haszontalan! Majd le akarná még jönni az elefántról, ha megéhezel.

- Gol Mamk.

Pünkösd előtt megjelenik a KÉVE

Külföldön is érdeklődés nyilvánul meg a vajdasági magyar költészet első antológiája iránt

Alig egy-két hét van még hátra a vajdasági magyar költők első összefoglaló antológiája: a *Kéve* megjelenéséig. Pünkösd hetében már kikerül a sajtó alól a vajdasági magyar költészet reprezentativ könyve, amely jelentőségéhez méltó külsőben, ünnepies szép kiállításban fog megjelenni.

Büszkeséggel kell elkönyvelni azt az érdeklődést, amivel külföldről is, Erdélyből, Magyarországról, Szlovenszkóból fordulnak a Kéve felé az irodalmi körök. Amikor a vajdasági könyvpiacon a modern szerb költészet magyarnyelvü antológiája megjelent, a külföld ióleső figyelemmel fordult e teljesitmény felé. Most ismét kiérdemli a Vajdaság annak elismerését, hogy van itt irodalmi élet és a biztató, sürgető levelek bizonyitják az érdeklődést a vajdasági magyar költészet termése iránt.

A *Kéve* tizennégy vajdasági költő: *Ambrus* Balázs, *Csuka* Zoltán, *Debreczeni* József, *Fekete* Lajos, *Ferenczy* György, *Földi* Ilonka, *F. Galambos* Margit, *Gergely* Boriska, *Haraszti* Sándor, *Kovács* Antal, *Mikes* Flóris, *Somogyi* Pál, *Szenteleky* Kornél, *Tamás* István verseit öleli fel, tehát irodalmi irányra és világnézeti különbségre való tekintet nélkül egyesiti a vajdasági magyar költőket.

A könyvre a szuboticai Minerva r. t. könyvosztálya is elfogad előjegyzéseket. A Kéve ára *előjegyzésben 30 dinár*, a megjelenés után bolti ára 40 dinár lesz.

AZ UJ KENYÉR

Gyomai Imre könyve

Egy idealista tudós felfedezte a mannafát a vörös tenger mellékén. Cserjét vágott és az egyiptomi sivatagban tiz esztendő munkájával kitermelte a mannát, amely jobb és táplálóbb, mint a legfehérebb kenyér. Amikor a sivatag népe már az uj kenyérrel tápálkozik, tudomást szerez a nagyszerü ujdonságról az orosz szovjet és a kapitalista Amerika. Mindkettő a maga javára akarja felhasználni a felfedezést, de még mielőtt tervük sikerülne, az európai imperialista államok is tudomást szereznek az uj kenyérről, amely a világbékét hozhatja meg az emberiségnek, elpusztitják a kenyérfát Oroszországba vivő léghajót, az elvakult arab nacionalisták pedig a tudóst ölik meg és tönkreteszik ültetvényét.

Ez a tartalma Gyomai Imre könyvének. Ez a könyv nemcsak uj, hanem ujszerü is és mindenekelőtt nagyon érdekes. A cselekmény háromfelé ágazik: Egyiptomban, Amerikában és Oroszországban párhuzamosan folyik a mese, amelyet nagyszerü könnyedséggel tart össze és hoz egy kifejlés idegfeszitő izgalmába az iró.

Az iró: *ujságiró!* Ez előnye is és hátránya is a regénynek. Kitünő realitással látja és irja meg Gyomai Imre Kairó és az egyiptomi sivatag életét. Soha még pompásabb riport magyar nyelven nem jelent meg erről az egzotikus, különös vidékről, mint Gyomai Imre könyve, amelyben a szerző az ujságiró tökéletes meglátásával látja és érzi a sivatagban vándorló beuinnak, a kairói kikötőnegyed agyonhajszolt örömlányának, a fanatikus dervisnek és a pénzsóvár muzulmán szerzetesnek életét. Gyomai Imrének az a kivételes szerencse jutott osztályrészül, hogy személyes élménye lehetett neki Egyiptom és a sivatag. Ezt a csodálatos átélést Gyomai Imre ujságiró Gyomai Imre iró regényén keresztül adja át a magyar olvasóközönségnek, amely ismeretlen vidék szellemét, levegőjét, való életét ismeri meg Gyomai regényéből.

A regény legnagyobb értéke tehát az ujságiró realizmusa, amelyhez harmonikusan csatlakozik a költő emelkedett lirája. A világbéke szivügye Gyomai Imrének és szivügye a szeretet is. Hosszu oldalakon keresztül zeng hatalmas himnuszt a szeretetnek és a békének a szerző anélkül, hogy irásának liraisága csak a legcsekélyebb mértékben is elvonná a figyelmet a cselekvénytől és akadályozná a regény gyors ritmusát.

A hibája, helyesebben a gyengébb oldala a könyvnek az, amit a szerző nem látott, nem érzett és nem élt: Amerika és a szovjet elkövetkezendő jövője. Az ujságiró realizmusa és a költő lirája mellett nem jutott elég tér az iró fantáziájának azokon az oldalakon, amelyek tárgya teljesen távol esett a jelentől, vagy az iró tapasztalataitól és érzelmeitől. Gyomai Imre soha nem lesz kapitalista, még ha megszámlálhatatlan millió tulajdonosa volna is. A tröszt ideológiája, célja és munkaköre idegen tőle, utópiája pedig, amellyel a világ proletáriátusának jövőjét nézi, nagyszerü lira, amely sokszor a legmagasabb régiókig emelkedik, de alig látszik valószinünek az a jövő, amit a költő idealizmusa teremt ebben a könyvben az emberiség számára.

Stilusa tökéletes és különösen a lirai részekben csodálatosan szép, meséje érdekes és a végső kifejlődés felé egyre izgalmasabb, realisztikus meglátásai megdöbbentően plasztikusak és mi, akik nem egész tiz év előtt egy redakcióban robotoltuk Gyomai Imrével a napi szenzációkat, igaz örömmel állapithatjuk meg, hogy nem kell kollégiális jóakaratu elfogultság ahhoz, hogy Gyomai Imre könyvét meleg szerettel ajánljuk az olvasóközönségnek.

Az uj kenyér az »Együtt« kiadásában, izléses kiállitásban jelent meg Budapesten.

Komor Mihály

Wells szerelme

Londonban megjelent az iró elhunyt feleségének posthumus könyve

Amikor miss Catherine *Robbins* egy napon elkésve és kisirt szemekkel érkezett a biológiai órára, mr. *Wells*, az osztályfőnök félbeszakitotta előadását és megkérdezte:

— Mi történt önnel, kisasszony?

— Az édesapámat baleset érte, — felelte a lány és könnyezve leült a helyére.

A tanár ur néhány sajnálkozó szót mondott és nem tudta az előadását azonnal folytatni. És talán ekkor történt először, hogy ők ketten észrevették egymást.

Az egyszerüen, kissé szegényesen egyszerüen öltözött diáklány, aki iskolatáskát szorongatott a hóna alatt, később felesége lett a fiatal tanárnak; a kis, ismeretlen természettudós azonban csak sokkal később lett a nagy H. G. Wells.

Ott, a londoni intézetben még nem érdekelte Wellset egyéb a kisérleti célokra bekészitett házi nyulaknál és békáknál; ez volt a tárgya első beszélgetéseiknek is Catherina kisasszonnyal. A téma később megváltozott s ha tudományos jellegéből veszitett is, de — nekik — érdekesebb lett. Amikor aztán megállapodtak benne, hogy ebben az életben pedig nem válnak el többé egymástól, elkezdett müködni a férfi *fantáziája* is, amelynek meg kellett birkóznia azzal a problémával, hogyan lehet berendezkedni, két személynek megélni és családot alapitani évi ötven font jövedelemből?

A wellsi fantázia már akkor sem ismert lehetetlenséget. A tanitvány és tanár házasságot kötöttek és ritka szép, boldog családi élet nőtt ki az ötven fontos alapból, amely, mikor Wells fantáziája egy biológiai tanárhoz teljesen méltatlanul költői területre tévedt, jelentékenyen megnövekedett; a világhirrel együtt az anyagi jólét is beköltözött az iró otthonába.

Fél évvel ezelőtt hunyt el Wells felesége. Az iró akkor nekrológot irt róla, bucsulevél formájában, amit egy barátjuk a ravatalnál felolvasott. Szebbet még nem irtak két ember belső összetartozásáról, ezeket a keresetlenül egyszerü szavakat egy nagy költő is csak akkor vethette papirra, ha a párja igazán a mindene volt...

— Jane!

Igy hivta Wells a feleségét, akinek Catherine volt az igazi neve. De Jane asszony posthumus irásait most »Catherine Wells könyve« cimmel rendezte sajtó alá az iró. A vékony, kis kötet most jelent meg Londonban, finom, csiszolt költemények, rövid novellák vannak benne. Az előszót H. G. irta hozzá. Még egy nekrológ: egypár csodálatosan meleg szava a soha el nem muló fájdalom érzésének és néhány vallomás.

— Sokszor nem voltunk egy véleményen. A természetünk nagyon különbözött. Én tele voltam mindig türelmetlenséggel, nyugtalansággal, tettvággyal, ő maga a nyugalom, megbocsátás, türelem. Rajongott a szépért. A szép valami pozitivum volt neki, önmagában való érték, drága kincs, amire vigyázni és amit félteni kell. Én csak valami esetlegességet tudtam és tudok látni benne, én a szépséget a jelenségek egyik alkotórészének tartom csak, és a jelenségek engem csak a maguk egészében érdekelnek, nem részleteikben.

Ez mindenesetre — sulyos nézeteltérés, de a Wells-házaspár, kölcsönös szeretete szerencsére nem borult fel rajta. Annál kevésbé, mert Wellsné a közös munkából átengedve a szépségért állitólag nem rajongó férjének az alkotó tevékenységet és magára vállalta a prózait, Wells levelezését, a lapokkal és kiadóvállalatokkal való tárgyalást. Az asszony féltékenyen őrködött azon, hogy Wellsnek üzleti gondjai ne legyenek, nem engedte meg urának, hogy mással törődjön, mint a müvészetével és ez az egyik magyarázata Wells csodálatos termékenységének. Az angol irodalmi körökben, amig az asszony élt, sok megjegyzés esett arról, hogy *tulságosan is nagy üzleti szellemet* tanusit Wells müveinek értékesitésében, — Catherine asszony irásainak kiadásával és az előszónak a fentebb idézett mondatával talán ezekre a fullánkos megjegyzésekre akart válaszolni Wells. Kétségtelen, hogy Wellsné szebb és hasznosabb feladatot nem választhatott volna magának annál, mint hogy betemetkezett az üzleti levelezés sok munkát és fáradságot jelentő hétköznapi gondjai közé és ezzel tehermentesitette ettől az irót. Catherine asszony, aki igy bizony csak nagy ritkán jutott hozzá, hogy maga is megpróbálkozzék az irással, — amivel a most kiadott kötet tanusága szerint, nem minden hivatottság nélkül foglalkozott, — még arra is gondolt, hogy halála után is legyen, aki Wellset menedzseli: betanitotta egyik menyét erre a munkára és most a fiatal asszony tiltja meg az irónak, hogy olyan haszontalansággal lopja az idejét, mint egy cikk elhelyezése, vagy egy regény eladása, levelek olvasásáról és irásáról nem is beszélve.

Erről a két asszonyról eszembe jut Mark Twain két asszonyos felesége és anyósa, akik ugyanilyen gondosságot tanusitottak az iró menedzselésében, csak kissé másként: ellenőrizték az irásait s amit nem találtak elég finomnak, elég előkelőnek benne, azt kitörölték. Mark Twain maga intézte a levelezést és minden levelet kétféle szöveggel irt meg, egyiket ugy, ahogy az asszonyi cenzura után elküldte és a másikat az iróasztala fiókjának, ugy ahogy az elküldött levelet meg szerette volna irni.

Szerencsés ember Wells!

(y)

FILM

A beteg film

(Jegyzetek)

Dráma vagy epika

A *dráma — értve ezalatt* a tragédiát éppugy, mint a vigjátékot — az életnek *konfliktusba sürített ábrázolása.* Minden dráma három főrészre tagozódik, az első az ugynevezett *expozició*, a konfiktus előzményeinek elmondása; a második maga a *konfliktus*, amely az igazi drámában a szereplők jelleméből, a drámai müvek többségében azonban csak a szereplők *helyzetéből folyik*; a *harmadik rész* a *kibonyolódás*, akár tragikus, akár vigjátéki megoldása a konfliktusnak. A drámai mü leglényegesebb kritériuma azonban az, hogy cselekményét — (a dráma görög eredetü szó és cselekményt jelent) — *dialektikusan* adja elő, ugy, hogy egymással szemben álló nézeteket, érveket, tételeket *felváltva*, tézis és antitézis formájában közöl az olvasóval, vagy hallgatóval. A legdrámaibb forma éppen ezért a párbeszéd, a *dialógus*, mert ez a legalkalmasabb arra, hogy ugyanazt a tényállást ne csak egyféle szempontból ismertessük, mint például az epikai müfajok költői cselekszik, hanem rábizzuk a publikumra, hogy két, vagy több egymással ellentétes felfogás párviadalszerü váltakozásából alkossa meg magának végleges véleményét.

Szigoruan vett határok természetesen nincsenek az életben, ilyeneket csak a különböző elméletek és térképek ismernek. Az egymást suroló területek akár a földrajzban, akár a pszichopatológiában, akár a költészettanban: összefolynak, egybemosódnak. A német-francia határ egyik oldalán nem élnek tiszta németek, a másikon tiszta franciák; az idegorvosi gyakorlat régóta rájött arra, hogy nincsenek százpercentes elmebetegek és százpercentes épelméjüek: ugyanigy nincsenek ma már tiszta epikai és tiszta drámai alkotások sem. A drámába gyakran csusznak epikai elemek, (rendszerint olyan formában, hogy az expozició tulteng a darabban, a konfliktus erőltetett, az egymással összeütközésbe kerülő egyéniségek nem képviselnek eléggé általános érdekü ellentéteket, — az epikai elemek többnyire szándéktalan vendégszereplése unalmassá teszi a drámát), az epikai müfajokban, regényben, novellában viszont egyre inkább tért hódit a drámai elem (az ugynevezett Unterhaltungsroman-ok irói például rendszerint egy szabályszerü drámai konfliktust választanak elbeszélésük tárgyául s ugyanugy alkalmazzák az expozició — konfliktus — kibonyolódás-beosztást, akár a szinpadi irók, — a drámai elemek többnyire szándékolt beolvasztása érdekessé teszi az epikai müvet.)

A film, minthogy a mozi kezdettől fogva a szinházat akarta utánozni, átvette a szinházi müfajmegjelöléseket és tragédiának keresztelte el a szomoru kimenetelü, vigjátéknak a derüs lefolyásu, bohózatnak a groteszk cselekményü optikai mesét. Az elnevezést követte az az igyekezet, hogy csakugyan előállitsanak filmtragédiákat, filmvigjátékokat, filmbohózatokat; meg akarták teremteni a filmdrámát. Az első lépést Asta Nielsen első férje, Urban *Gad* filmrendező és iró tette meg ebben az irányban és sikerült is neki az addigi filmgyártást teljesen uj vágányra terelni, megszületett az ugynevezett »Spielfilm«. A filmteoretikusok egy része, akiket orthodox optikusoknak nevezhetnék, *végzetes eltévelyedésnek* tartja ezt a fejlődési folyamatot. Kétségtelen, hogy a kezdetleges filmprodukció sokkal közelebb állott az abszolut filmmüvészethez a maga együgyü szüzséivel, mint a későbbi és a jelenlegi filmdrámák. A gályarabok szökéséről, a menyasszonyt rabló indiánokról, a kergetőzésekről, üldözésekről, menekülésekről felvett rövid filmjelenetek *csak a mozgás ábrázolását tartották az egyedüli feladatnak* s tényleg, ez az a végcél, ahová a filmművészetnek majd el kell jutni. A »film-

dráma« megteremtésével a filmgyártás eltért a helyes utról, de hogy ez az eltévelyedés végzetes lett volna, az nagy kérdés. Először is a fejlődés sohasem történik egyenes vonalban, amit haladásnak nevezünk, az erősen drámai természetü jelenség és minden téren a dialektika szabályai szerint megy végbe. Akció-reakció, hullámhegy-hullámvölgy, cikk-cakk: igy halad a világ mégis mindig *előre*. Miért épp a film lenne az egyetlen kivétel e szabály alól? Letérés történt a helyes utról, igaz, de épp ez meg fogja teremteni a maga reakcióját, mégpedig azzal, hogy tudatossá és ezzel követelménnyé tette a »filmszerü« fogalmát. Amellett volt más haszna is a »végzetes eltévelyedés«-nek, az, hogy — népszerüvé tette a mozit.

A filmteoretikusok állandóan vitatkoznak azon, hogy a film epika, vagy drámai müfaj-e? A válasz csak az lehet: egyik sem. Akik a filmben drámai müfajt látnak, azokat az téveszti meg, hogy a dráma egyetlen kritériumának a hármas tagozódást (expozició, konfliktus, kibonyolódás) tartják, amit azonban a film nem okvetlenül a szinpadtól kellett, hogy átvegyen, hanem átvehette a kolportázsregénybõl is. A dráma lényege azonban a dialektikus elõadásmód, a cselekménynek több, egymással ellentétes szempontokból való ismertetése. Akik szerint a film epika, azok legtöbben arra alapitják megállapitásukat, hogy a film nem alkalmas egy cselekmény dialektikus elmondására. Ez azonban nem áll. A film ugyan a párbeszédet semmiképen sem helyettesitheti, de a dialektika elképzelhetõ dialógus nélkül is. Jacob *Wassermann* uj regényében, a »Fall Mauritius«-ban ugyanazt a cselekményt állandóan másképen és ellentétesen meséli el az egyes regényalakok megitélése szerint: tisztára dialektikus, drámai eljárás, amit azonban a szerzõ nem párbeszédekkel juttat kifejezésre, hanem beleolvasztott a mesébe. Willy *Haas*, aki »A drámai film lehetetlensége« cimü tanulmányát arra épiti fel, hogy a dialektikusan váltakozó beállitás tisztára optikai eszközökkel lehetetlenség, téved. Példát arra, hogy lehetséges? A »Caligari«, amely ugyanazt a tényállást két egymással ellentétes megvilágitásban — az õrültében és az orvosában — tárja a nézõ elé. Igaz, hogy a filmben nem tisztára optikai szemléltetés, hanem felirat, nagyon is hosszu befejezõ felirat magyarázza meg a cselekménybe teljesen belezavarodott nézõnek, hogy mit látott.

Tehát? »A film sem tisztára drámai, sem tisztára epikai, hanem saját törvénye van: a filmcselekmény *epikai*, de jelenetei a dráma felépitésének törvényei szerint illesztõdnek össze, csupán idõbeli és helybeli megkötöttség nélkül«, — mondja Hans *Richter* »Der Spielfilm« cimü könyvében. Ez a szabatos definició azonban azt jelenti, hogy a film epikai müfaj, amennyire egy drámai elemekkel szaturált regény is az. *A film egy keletkezõfélben levõ uj társadalomnak, egy most kezdõdõ uj történelmi korszaknak az epikája.* Minden uj kor epikával kezdõdik s csak az uj társadalom kijegecesedésével állnak elõ azok a konfliktusok, amik a drámát késõbb életrehivják. Az Iliász megelõzte Sophoklest, a lovagregény Shakespearet, Balzac a polgári drámát. A polgári társadalom konfliktusait Ibsen maradéktalanul feltárta; a mai problémák és konfliktusok már nemcsak a polgári társadaloméi, hanem *két* világnézet küzdelméből fakadnak. Ezek az ellentétes nézetek nem oldhatók meg a szinpadon és a müvészetben, mert nem egyneműek; az élet porondján lehet csak megküzdeniök egymással. Az uj dráma majd akkor születik meg, ha az uj világnézet felülkerekedett s uj konfliktusok keletkeznek az uj társadalmon belül.

A mai kor még nem drámai kor. S ezért korszerü a film.

RUFF 2556
csokoládégyár, Subotica
12 hét alatt
775 ajándékot
osztott szét vevõi között

A hét rádiómüsora

A müsorban szereplõ adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Radiowelt

a legelterjedtebb mélynyomásu illusztrált hetilap. Az összes európai leadóállomások programján kivül, a legkiválóbb szakemberek tollából hoz müszaki ismertetéseket. Egyes szám ára 6 dinár. — Elõfizetési ára egy évre 250 dinár.

WIENER RADIOVERLAG Ges.m.b.H.
Wien I. Pestalozzigasse 6/9 szám
5 4

Vasárnap, május 13.

ZAGREB 17: Délutáni koncert. 20: Operaelõadás közvetitése.

WIEN 11: Szimfonikus koncert. 19: Kamarazene. 20.05: »Mamsell Angot« (Opera: Ch. Lecocg).

KÖNIGSBER (DANZIG) 11.05: Mandolin koncert. 12: Koncert. 16.15: Koncert. 20: Hegedüest. 21: Ernst Arnold-est. Utána tánczene.

BRESLAU (GLEIWITZ) 12: Gitárkamarazene. 16.30: Koncert. 20.30: Katonazene. 22.30: Tánczene.

PRÁGA: 12: Déli koncert. 18: Német koncert. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Tarka est. 22.30: Wieni átvitel.

LEIPZIG (DRESDEN) 14: Ünnepi hangverseny. 17: Dalkoncert. 20.30: Német operarészletek. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 12: Gramofon. 16: Koncert. 18.45: Régi mesterek müvei (koncert). 20.15: Tarka est.

KATTOWITZ 12.10: Filharmonikus koncert. 15.15: koncert. 20.30: Szimfonikus koncert. 22.30: Tánczene.

BRÜNN 12: Francia-koncert. 16.30: Koncert. 18: Német koncert. 19: Orosz est. 21: Katonazene. 22.30: Tánczene.

ROMA 17: Koncert. 20.45: Nagy zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 12.20: Koncert. 15.30: Énekkari hangverseny. 17: Vespern koncert. 18: Templomi zene. 20.10: »Die Dollarprincessin« (operett: L. Fall). Utána tánczene.

BERLIN 17: Tea koncert. 20.30: »Im Freien«. 22.30: Tánczene.

MÜNCHEN 15: Szórakoztató zene. 16: Wiener silhoutten (koncert). 20.05: Esti koncert. 22.25: Szórakoztató zene.

MILANO 16: Koncert. 17.30: Jazzband. 21: »Turadot« (opera: Puccini).

BUDAPEST 9: Hirek. 10: Nagy mise. 11.15: Református Istentisztelet. 12.30: Orosz matine. 17: Zenés gyermekmese darab. 19: Sporthirek. 19.30: Átvitel a Városi Szinházból. 22.15: Pontos idõ, hirek, cigányzene.

Hétfõ, május 14.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 20.35: Koncert est. 22.20: Könynyü zene.

WIEN 11: Délelõtti zene. 16: Délutáni koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.10: Irodalmi est. 21.30: Kamarazene. 22.30: Koncert.

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Zongoraest. 21.30: »Pechvögel« (irodalmi est).

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Jazzband. 19.15: Fuvós zene. 20.30: Wieni átvitel. 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: Koncert. 21.15: Népszerü zenekari hangverseny. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Koncert. 20: »Josua« (oratorium-est). 21.45: Irodalmi est.

HAMBURG 20. Millöcker—Srauss—Suppe-est.

KATTWITZ 17.45: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

BRÜNN 12.15: Déli koncert, 20.30: Wieni átvitel.

MÜNCHEN 16.30: Délutáni koncert. 19.30: Esti koncert.

ROMA 14.30: Koncert. 20.45: Koncert.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vespern koncert, 20.15: Ballada- és dalest. 21.15: Koncert (cigányéletből). Utána tánczene.

BERLIN 17: Hegedü-duo-koncert. 21: Dalest. 21.30: Régi és uj tánedarabok.

MILANO 21: Operettátvitel. 23: Jazzband.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 22.25: Pontos idõ, hirek. 12: Déli harangszó, koncert. 17: Cigányzene. 20.50: Kamara koncert.

Kedd, május 15.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 19: dr. Horvát Rudolf politikai elõadása.

WIEN 11: Délelõtti koncert. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Népdal-est. 21.15: Esti koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.30: »Goldschmieds Töchterlein« (énekes népszinmü).

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szerenádok és romancok. 20.30: »Májusfa« ünnep (koncert). 21.15: Rádió elõadás.

PRÁGA: 12.05: Déli koncert. 16.30: Koncert. 22.20: Kávéházi zene.

LEIZIG (DRESDEN) 16.30: Tarka délután. 19: »Machbet« (Opera: Verdi). 22.15: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 21: Richard Wagner koncert. 22: Grotesk est.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 19.20: Szinházi átvitel. 22.30: Tánczene.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 19.15: »Das Dreimäderlhaus« (Schubert).

ROMA 17.30: Koncert. 21: »Le Ville« (opera: Puccini).

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vespern koncert. 20.25: Könnyü zene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: (Stettin) kabaréest.

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18.45: Tavaszi dalok. 19.45: Groteszk est. 21.05: Max Schillnigs est. 22.25: Gramofon.

MILANO 17.05: Koncert. 20.50: Koncert.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 15, 16.45: Pontos idõ, hirek. 12: Koncert. 17: Müvészest. 21.30: Cigányzene.

Szerda, május 16.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Meseóra. 18: Koncert. 20.35: Dal- és áriaest. 22.30: Gramofon.

WIEN 11: Koncert. 16: Délutáni koncert. 20.30: »Der Arme Narr« (szinjáték).

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató zene. 20: »Josua« (Händel oratorium).

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Koncert. 20.05: »Traumulus« (komedia).

PRAGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Fuvós zene. 20.20: Tarka est.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20.15: »Hamlet« (dráma: Shakespeare).

KATTOWITZ: 20.30: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M 16.30: Koncert. 20.15: »Hamlet« (dráma: Shakespeare).

BRÜNN 12.15: Gramofon. 17: Gyermekszinház. 19: Óbrünni fuvószene. 21.20: Tamburica koncert.

ROMA 17.30: Vokalis koncert. 21.10: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Vespern koncert. 20.15: Esti koncert. 22.30: Mozart est. 24: Tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.10: »Die Schützenliesel« (operett: Eysler). 22.30: Koncert.

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 19.30: »Neuierige Frauen« (zenés komédia). 22.30: Kabaré.

MILANI 17.05: Jazzband. 21: Koncert. 22.30: Bálzene.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 15, 16.45: Hirek, pontos idõ. 12: Déli harangszó, utána koncert. 17.30: Szimfonikus koncert (Weber). 19.40: »Zoltánka« (vigjáték: Krudy Gyula). 22.10: Pontos idõ, utána cigányzene.

Csütörtök, május 17.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18: Délutáni koncert. 20: Prágai átvitel.

Wien 11: Szimfonikus koncert. 16: Délutáni koncert. 19.30: »Madame Butterfly« (opera: Puccini).

KÖNIGSBERG (DANZIG) 17: Délutáni koncert. 19.30: »Martha« (opera: Flotow). 22.30: Tánczene.

LEIPZIG (DRESDEN): ??: »Das magnetische Feld« (komédia). 20.15: Koncert. 21.15: Német népdalok.

STUTTGART (FREIBURG) 19.30: Vig est. 20.30: »Wiener Abend« (koncert).

KATTOWITZ 17.45: Koncert (mandolin). 20.30: Esti koncert. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M 16.30: Koncert. 20.15: Sportelõadás. 21.15: »Im Wald und auf der Heide (koncert).

BRÜNN 11: Koncert. 18: Német koncert. 19: Spanyol est. 21: Operett zene. 22: Katona zenekar.

ROMA 17.30: Koncert. 21.15: »Boccaccio« (operett: Suppé).

LANGENBERG (KÖLN) 16.30: Vespenr koncert. 19.30: Koncert. Utána éjjeli és tánczene.

BERLIN 11.30: Ünnepi koncert. 17: Tea zene. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.30: Tánczene.

MNCHEN 16.30: Koncert. 18.30: Zongora hangverseny. 20: »Elias« (oratorium — Mendelsohn). 22.20: Koncert.

Milano 17.05: Koncert. 20.50: »Il Segreto di Susanna« (opera).

BUDAPEST 19: Nagy mise. 12: Déli harangszó, utána kamarazene. 16: Mesedélután. 18.30: Sporthirek. 18.45: Két egyfelvonásos szindarab elõadása. 21: Könnyü zene. 22.35: Pontos idõ, sporthirek. Utána cigányzene.

Péntek, május 18.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.15: Filmzene. 20.35: Zongora koncert. 22: Könnyü zene.

WIEN 11: Délelõtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 19.30: Ünnepi szimfonikus koncert.

KÖNIGSBERG (DANZIG) 16.30: Délutáni koncert. 20.05: Humoros est. 22: Koncert.

BRESLAU (GLEIWITZ) 16.30: Szórakoztató koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Fuvós zene. 21: Koncert. 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: »Die Afrikanerin« (opera: Meyerbeer). Utána tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 16.15: Délutáni koncert. 20: »Eugen Onegin« (Puskin—Tschajkovski). Utána tánczene.

HAMBURG 19.25: »Samson und Dalila« (opera). Utána tánczene.

KATTOWITZ 17.45: Délutáni koncert. 20.15: Szimfonikus koncert

FRANKFURT a/M 21.15: Tarka est. Utána Mozart est.

BRÜNN 12.45: Gramofon. 19: Esti koncert. 20: »Der Mond über dem Flüsse« (szinjáték).

ROMA 17.30: Koncert. 21.15: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (KÖLN) 18: Brahms, Kamarezene. 20.20: »Kabale und Liebe« (szomoru játék, Schiller). Utána tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztataó zene. 20.30: Énekkari hangverseny.

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 19.05: Urál kozákok hangversenye.

MILANO 17.05: Jazzband. 20.50: Szimfonikus koncert. 22.10: Hegedü koncert.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idõ, hirek. 12: Déli harangszó, utána koncert. 17.30: Dalkoncert. 19: Operaelõadás közvetitése, utána tánczene.

Szombat, május 19.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18: Koncert. 20.35: Koncert-est. 22: Tánczene.

WIEN 11: Délelõtti zene. 16: Délutáni koncert. 17.20: Kamara koncert. 20.15: Czigányprimás (operett).

KÖNIGSBERG (DANZIG) 17: Koncert. 20.10: »Lachendes Volk« (koncert). 22: Koncert.

BRESZLAU (GLEIWITZ) 16.30: Koncert. 20.30: »Huxt uff'n Durfe« (egy szileziai parasztlakodalom). Utána tánczene.

PRÁGA 12.05: Déli koncert. 17: Tánczene. 19.15: Koncert.

LEIPZIG (DRESDEN) 16.30: Koncert. 20.15: »Im frühling« (koncert). 22.30: Tánczene.

STUTTGART (FREIBURG) 15: Szórakoztató zene. 20.15: Kamarazene. Utána esti koncert. Utána tánczene.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 20.30: A kornevillei harangok (operett: Planpuette). 22.30: Tánczene.

BRÜNN 12.15. Déli koncert. 18: Német koncert. 19: Romantikus-est. 20.20: Koncert.

ROMA 17.30: Koncert. 21.15: »Norma« (opera).

LANGENBERG (KÖLN) 18: Gartenkoncert. 20.25: Vig est. Utána tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztató koncert. 20.30: Rádió szinielõadás. 22.30: Koncert.

MÜNCHEN 17.30: Citera koncert. 19.30: Koncert. 22.20: Tánczene.

MILANO 17: Kvintett. 21: Koncert. 23: Jazzband.

BUDAPEST 9.30, 11.45, 13, 16.45, 22. Pontos idõ, hirek. 12: Déli harangszó, utána koncert. 18: Czitera-koncert. 19.15: Vigjátékok a Studióból: A pogácsa és A cimszerep. 22.20: Sporthirek, 20.30: Katonazene. 22.20: Cigányzene.